INSTRUCTIONS FROM AUTHOR TO LIBRARY FOR THESES AND PRIZE ESSAYS

AUTHOR	Alan Greenbaum
TITLE	"Jewish-Gentile Relations in 14th Century Spain as
_	Reflected in Significant Responsa of Rabbenu Asher Ben Yehiel"
туре о	F THESIS: Ph.D. [] D.H.L. [] Rabbinic [XX]
	Master's [] Prize Essay []
	y circulate [X]) Not necessary) for Ph.D. restricted [] foryears.) thesis
No	te: The Library shall respect restrictions placed on theses or prize essays for a period of no more than ten years.
	understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
3. Th	e Library may sell photocopies of my thesis. $\frac{\times}{\text{yes}}$ no
Fol Date	\$1977 Con January Signature of Author
Librar Record	y Microfilmed 7/1/17 Date//

JEWISH-GENTILE RELATIONS IN 14TH CENTURY SPAIN AS REFLECTED IN SIGNIFICANT RESPONSA OF RABBENU ASHER BEN YEHIEL

Ву

Alan Greenbaum

Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for Ordination

Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion

1977 - 5737

Referee, Prof. Alexander Guttmann

DIGEST

The purpose of this thesis was to explore the dynamics of Jewish-Gentile relations in 14th century Spain. The vehicle for this investigation was the responsa literature of Rabbenu Asher, who was the leading rabbinic figure of this period in Spain.

We began by viewing the life of Rabbenu Asher. In doing so, we found that he migrated from Germany to Spain with a deep concern for the continued well-being of Jewish communities, having seen his home in Germany destroyed. This led him to make decisions that would 1) cause the Jews in Spain to be respectful of Jewish law and 2) favorably impress the various powers (i.e., the Church and the Monarchy) with the importance of maintaining Jewish communities. Sometimes this would require very strict decisions. Other times it would require paying bribes to local officials. But, this was entirely worthwhile in the opinion of Rabbenu Asher if, in the end, Jewish communities could thrive under the guidance of rabbinic law.

We found that both the Church and the Monarchy were interested in protecting the Jews, the former for theological reasons and the latter for economic reasons. It was this very mentality of "protecting" the Jews which led to walled ghettos and may have been part of the thinking which led to the expulsion of the Jews from Spain.

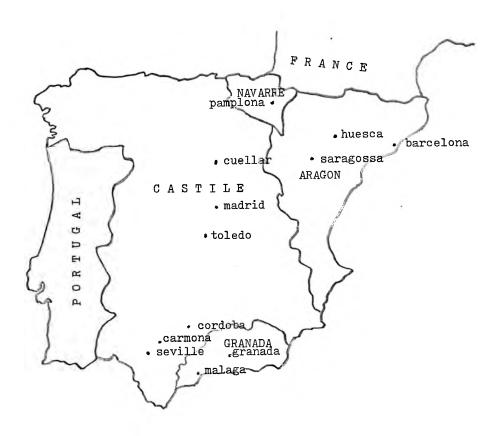
Part of this study involved the translation of significant responsa of Rabbenu Asher. These responsa revealed the desire

of the Jewish communities to live in peace with the various Gentile neighbors with the implicit goal of maintaining the existance of Jewish life. The responsa also reflected a very deep concern for what the Gentiles thought of Jewish activities. Often the Jewish conception of how they were being viewed by the Gentiles determined future actions on the part of the Jews.

TABLE OF CONTENTS

MAP i	
INTRODUCTION 1	
CHAPTER I - THE LIFE OF RABBENU ASHER BEN YEHIEL 4	
NOTES TO CHAPTER I 9	
CHAPTER II - MOSLEM SPAIN - 1300-132511	
NOTES TO CHAPTER II19	
CHAPTER III - CHRISTIAN SPAIN - 1300-132521	
NOTES TO CHAPTER III33	
CHAPTER IV - ANALYSIS OF FOUR SIGNIFICANT RESPONSA	
RESPONSUM # 137	
RESPONSUM # 242	
RESPONSUM # 345	
RESPONSUM # 448	
NOTES TO CHAPTER IV50	
CHAPTER V - TRENDS AND COMPLEXITIES IN JEWISH- GENTILE RELATIONS	
APPENDIX A - THE TERM "GENTILE"57	
NOTES TO APPENDIX A61	
APPENDIX B - DOCUMENTS62	
NOTES TO APPENDIX B93	
BTRLTOGRAPHY	

14TH CENTURY SPAIN

INTRODUCTION

One of the most critical dimensions of Jewish life throughout the ages has been the quality of the relationship with non-Jews: Jewish-Gentile relations. This dimension has been so pivotal because more often than not, Jews have found themselves to be a minority which was dependent to a large extent on the larger group of Gentiles for their successful development within a given community. "Gentile" has come to mean many things in different times and places. In this study, it is a term which refers to non-Jews, primarily Moslems and Christians. The various Hebrew terms for "Gentile" which appear in the literature studied for this thesis are listed in Appendix A along with their literal translations.

My goal is to present a literary collage of those areas in which Jews and Gentiles came into contact in the early part of the 14th century in Spain. This period was significant because two centuries earlier, the Jews were experiencing a Golden Age in Spain and two centuries later, the Jews were to be expelled from Spain. This was a time of transition. A close examination of this period may help us to understand the events which were to take place in succeeding years.

The major vehicle for this study is the responsa literature of Rabbenu Asher. Responsa literature includes the written decisions and rulings given by eminent rabbis to questions addressed to them in writing. Rabbenu Asher is considered one of the principal representatives of the 14th century in this field. His writings are ideal for this study. As the Spanish society was making a transition from Moslem domination to Christian domination, Rabbenu Asher was making a personal transition; in this case it was from German society to Spanish society. Understandably, his responsa reflect a special sensitivity to the transitions of the larger society. It is my intent to view this literature both as the response of an individual Jew to specific situations presented to him and the response of the Jewish community to the various demands and challenges of the Gentile community.

In Chaper I we shall examine the life of Rabbenu Asher ben Yehiel so as to develop an understanding and appreciation of his views. In Chapters II and III we will study Spain as it was during his life in that country, both Moslem Spain and Christian Spain. We will see the dynamics of the Jewish-Gentile relations from the standpoint of three major social forces of the time: the Islamic faith the Christian Church, and the secular monarchs. Chapter IV includes an analysis of four representative and significant responsa of Rabbenu Asher. The purpose is to describe the structure of responsa literature and to build towards an awareness of how the Jewish community viewed the Jewish-Gentile relationship.

to discover specific trends and tendencies in the relationship. Appendix A is a grouping of the different Hebrew terms for "Gentile" and an explanation of how each is used in those responsa which were studied towards the preparation of this thesis. Appendix B includes the Hebrew text of all thirteen documents studied and their translations.

The translations of the responsa are mine, prepared under the invaluable guidance of my thesis advisor, Dr.

Alexander Guttmann. His constant encouragement, numerous notes and suggestions gave me the confidence to prepare this work. I am greatly indebted to Dr. Guttmann and his wife,

Manya, whose combined friendship have made my life richer.

This thesis is dedicated to my family - to my parents, who encouraged me to be open to the friendship of all people irregardless of their faith, to my sister, Lori, whose devotion and love I cherish and to my wife, Cathy, whose love and acceptance have permitted me to be the person I am and whose friendship is irreplaceable. Finally, this thesis is dedicated to the memory of Gail Lee Greenbaum, with whom I wanted to share so much more.

CHAPTER I

THE LIFE OF RABBENU ASHER BEN YEHIEL

Asher ben Yehiel was a man whose life extended over two worlds, the world of Germany which in many respects was still in the Middle Ages and the world of Spain which was in the midst of a struggle that would bring it into a more modern age. Just as Spain was going through a transition period in the 13th and 14th centuries from Moslem rule to Christian rule, so too was Rabbenu Asher going through a personal transition period from a life of wealth and comfort to one of a meager existance. "His emigration from Germany was probably involuntary; for, according to his own statement, he possessed considerable means while in Germany, but in later years could not assist his son, Jacob, whose poverty prevented him from honoring the Sabbath with special garments and meals." 1

Asher ben Yehiel was born about 1250 in Germany and came to be the most distinguished student of the famous Rabbi Meir of Rothenburg.² This indicates that he was probably most respected in his native city and that he had a close relationship with his teacher. One can well imagine his despair when he witnessed the arrest of Rabbi Meir and the destruction of the local Jewish communities in the massacres of 1298. His devotion took the form of action following the disaster.

"Rabbi Asher had worked selflessly and indefatigably for the political and religious rehabilitation of the ruined German communities."

From Germany he fled to France where he stayed for only a brief time. "He had been invited to come to Toledo by the pietists of Castile, who realized that their country needed a teacher and leader of his stature."4 In Toledo he took over the work begun by Rabbi Solomon ibn Adret. Adret, among his other activities, developed a Talmudic academy in Barcelona which had become "the spiritual capitol of Spanish Jewry.... Ibn Adret lived to see a great academy arise in Toledo under the direction of the German talmudist. Rabbi Asher." 5 He developed the yeshiva in Toledo to the point where it was comparable to the one in Barcelona. Students were attracted from many communities, some quite distant. Aside from the domestic students, there were those from France, Germany, Bohemia and Russia. The yeshiva in Toledo came to acquire a cosmopolitan atmosphere and has been compared, in that aspect, to the general mediaeval university.6

Aside from his students, Rabbenu Asher touched many lives, both great and common. Not only did judges and aljamas? bring their questions and cases to him (which was to be expected of a leading religious authority), but royalty also sought him out.. "Queen Maria de Molina commanded him to decide matters too difficult for the authorities. The entry of this man, whose whole life was dedicated to learning and piety, into the oligarchy of court grandees who dominated the Jewish community seems to have been a novel phenomenon in

Castile..."

He was also an inspiration to other creative people, such as Isaac Israeli, a Jewish astronomer. Astronomy had a prominent place in Jewish thought because of its relation to the calendar. "Thus it is not surprising to find that the production of the most comprehensive astronomical work in Hebrew literature, Yesod 'Olam by Isaac Israeli, was directly stimulated by so zealous and exclusive and halakist as Rabbi Asher of Toledo."

One of the major questions concerning Rabbenu Asher has to do with his alleged over-adjustment to the Spanish society, especially in some of the brutal punishments which he condoned. He was quite shocked when he first came to Spain in discovering that the Jews were trying their own capital cases. This is reflected in one of his responsa, "You greatly perplexed me by inquiring of me about a capital case, since in all the lands of which I have heard, (the Jews) do not try capital cases except for here in Spain! And I was very much astonished when I came here as to how they could try capital cases without a Sanhedrin!" Yitzchak Baer discusses this aspect of Rabbenu Asher in an example concerning the laws governing the crime of informing:

Concerning the treatment of informers, Maimonides writes (Hilkhot Hovel u-Masik 8, 10-11): "An informer may be killed anywhere, even at the present time, when we do not try cases involving capital punishment, and it is permissible to kill him before he has informed." It is only required to observe strictly the halakhic order of warning the evildoer before he carries out his intention 11 Generally, we may assume that Jewish judges in Toledo acted in the main according to the intention of Maimonides' decision. Yet, the corporeal penalties themselves reflect foreign influence. This point is particularly striking in

respect to the severe corporal punishments meted out with the approval of Rabbi Asher ben Yehiel to various malefactors; it will suffice to refer the reader to the laws of the Siete Partidas, 12 especially Part. VII, tit. 31. Note especially the ordinance which orders the cutting out of the tongue as the penalty for blasphemy, but forbids the cutting off of the nose or any other mutilation of the face, because man was "created in the image of God." Rabbi Asher ben Yehiel apparently overlooked this important principle of Jewish law and was unduly influenced by the barbarism of his time. 13

It seems that there were at least three elements involved in Rabbenu Asher's decision to agree to so strict a punishment (as mutilation of the face, an example of which is given in Document No. VII in Appendix B. 1) He was interested in placating the local ruler so as to assure the continuing protection of the Jewish community by the authorities as he indicated in a responsum concerning a gambler who was required to pay a fine, "I certainly do not view with favor the imposition of a fine for an offense already committed, but in this case it will be necessary to make him pay a ([sufficient sum of money to appease the ruler." 14 2)He was concerned with the lack of seriousness that Spanish Jews in $1e^{I}$ general had towards Jewish law and was therefore inclined to be very stringent. In fact, there were several times when he overtly opposed the local customs which the Jews had adopted from the Moslems and the Christians. He "fought throughout his life against the custom of the Spanish Jews to put their debtors in chains. He also opposed the custom $\,^{111}$ among the Spanish Jews to compel a husband to divorce his wife upon her declaration, 'I do not want him.'"15 3)In coming to Spain, Rabbenu Asher inherited the position of Solomon ibn Adret who was a leading anti-Maimonidean. The

111

Spanish Jews, as illustrated above, relied for their customs on Maimonides. So, he could not very well establish his own credibility if he would ignore one of the most famous stands taken by his predecessor from whom he gained a certain degree of his authority. So, to say that Rabbenu Asher was unduly influenced by the barbarism of his time, as does Baer, is to oversimplify the picture. Rabbenu Asher was a very complex person who had seen the utter destruction of his native Jewish community and did not want a repetition of that tragedy in Spain. He was willing to be overly strict in some of his punishments (both corporal and monetary), but only when it was necessary to impress the local authorities, or to instill the importance of Jewish law in Spanish Jewry, who were (in his mind) lapsing into a far worse kind of assimmilation than later historians accuse him of doing.

He lived out the remainder of his natural life in Spain and died in 1328. He was regarded as a teacher and leader of major stature, not only by Spanish Jews, but by both Jews and non-Jews all over Europe.

NOTES TO CHAPTER I

¹Gotthard Deutsch, "Asher Ben Jehiel," <u>The Jewish</u> <u>Encyclopedia</u>, 1925, Vol. II, p. 182.

²ibid.

³Yitzchak Baer, <u>A History Of The Jew In Christian Spain</u>, Vol. I (Philadelphia: The Jewish Publication Society of America, 1961), p. 316.

4<u>ibid</u>.. p. 317.

⁵Abraham Neuman, <u>The Jews In Spain, Their Social, Political</u>
And Cultural Life During The Middle Ages, Vol. II (Philadelphia:
The Jewish Publication Society of America, 1942), p. 77.

6_{ibid}., p. 91.

7 aljama - the Jewish court in a city.

8Baer, Vol. I, p. 317.

9Neuman, Vol. II, p. 104.

10 Appendix B, Document No. III.

11Baer, Vol. II, p. 449.

12 Siete Partidas - Code of laws associated with Alfonso X (13th century). This code reflected the ideological currents working upon the mind of the monarch.

^{13&}lt;sub>Baer</sub>, Vol. II, pp. 451-452.

 $^{^{14}\}mathrm{quoted}$ in Neuman, Vol. I, pp. 127-128.

¹⁵Baer, Vol. I, p. 320.

CHAPTER II

MOSLEM SPAIN - 1300-1325

Of the four major political states in Spain during the first quarter of the 14th century, Granada was the only one to survive the Christian Reconquest. It was still under Moslem rule and would remain such until the end of the 15th century. Granada was unique in that it represented a remnant of a period in which the Jewish people, culture and religion flourished. The Golden Age in Spain was, for the Jews, a precious period. There were several factors which contributed to the excellent relations between the Moslem rulers and the minorities, both Jewish and Christian. First we will explore that particular relationship. Then we will focus in on the specific aspects of the Moslem-Jewish ties. Having established that framework, we will briefly survey the political history of Granada from approximately 1300 until 1325.

When the Moslems invaded and successfully took over the Iberian Peninsula in the 8th century, they found a population consisting largely of Christians and Jews. "Being the people of revealed books (Ahl al-Kitab), the Christians who were in the majority and the Jews who were in the minority upon surrender enjoyed the right of observing their old faiths, customs and manners without obstruction." Even with this

wide margin of tolerance, many Christians and Jews became fully arabized, though they remained faithfull to their own religions. Apparently, Christians were so inclusive in their adoption of the "language, manners and habits of the ruling class... that it was impossible to distinguish between the rulers and the subjects. So they were called Mozarabs." Both Christians and Jews (the Christians to a greater extent) were assimilated on some levels into the Moslem culture.

There were varying degrees of opposition within Moslem philosophy to non-Moslems. A look at the views of two Moslem philosophers will help to understand the nature of Moslem discontent with Judaism and Christianity.

Sā'id, an 11th century philosopher, felt that "the Jews did not have any philosophy, but their main concern was with religious law and biographies of prophets. They are 'the people of prophecy and the recipients of Revelation from among the descendants of Adam.'" He felt that the Jews were the recipients of a worthy tradition, but that they concentrated their efforts on only one phase of that tradition.

A contemporary of Sā'id, Ibn Hazm, was not as sparing with his attack on Ahl al-Kitāb. Anwar G. Chejne offers an excellent synopsis of Hazm's views of the two revealed religions:

Ibn Hazm starts with the premise that Islam is the true faith and has superseded the two revealed religions: Judaism and Christianity. He argues that Islam came to complement and abrogate Christianity in the same manner that the latter appeared to supplement and replace Judaism. To prove his point, Ibn Hazm bases his criticism on passages drawn from the Old and New Testaments and other Jewish and Christian writings. He also bases his arguments on polemics he had had with Jews and Christians.

Ibn Hazm argues that both Judaism and Christianity degenerated into various sects and came to possess falsified scriptures full of contradictions, inaccuracies and insults. He says that the Jews lived in ghettoes, took a free hand with the Divine Scripture to a point that it is next to impossible to determine its authenticity. Likewise, Christian scriptures were corrupted owing to the vicissitude of early Christianity.

In the process, both Jews and Christians allowed interpolations into the scriptures, thereby altering the original texts and permitting false attributions to God, angels and prophets. In essence, the Old and New Testaments are apocryphal following traditional fanaticism. Most of the Old Testament was forged by liars, malicious and treacherous people who indulged in inaccuracies and contradictions. had the audacity of attributing doubt to Sara and Abraham when God promised them a child in their old age! Worse still, they made Lot have intercourse with his two daughters to perpetuate the race. As for the Christians, they followed the errors of the Jews and added to them unspeakable errors of their own. In their division, they make of Christ all things, human, incarnation of the diety, both human and divine; father, son and spirit in one, or the son of God at times, the son of Joseph at others, and what have you. To demonstrate his allegations. he takes up seventy passages of the four Gospels and shows the great discrepancy found in them. He considers the Gospels less authentic than the Old Testament; they contain many abominable things attributed to God and His Prophets. For instance, the geneology of Jesus in St. Matthew has a serious gap and is in contradiction to the Jewish writings. The version in St. Luke does not conform with it at all, and he concludes that one or all of the authors of the Gospels are liars. Moreover, both Matthew and Luke have Jesus being manipulated by the devil, to which Ibn Hazm says how could this be possible if they regard Him God or how can it be possible that such idiots could conceive or have the audacity to suggest that the devil would propose that God worship him. More abominable is the fact that the Gospels admit that Jesus had a father, mother, brothers, and sisters and yet they called him God; to which Ibn Hazm exclaims saying thank God for having brought forth Islam, the pure, true and splendid religion without blemish or error.7

Those values of the Old Testament and the New Testament which clashed with Islamic values became the basis for Hazm's dissatisfaction with both Judaism and Christianity. Summarizing,

one finds that Islam admired the Judeo-Christian traditions because "they represent an unbroken chain of prophecy ending with Muhammed himself." At the same time, Islam considered those texts which were revealed to both religions, to have been corrupted over a period of time and blasphemous in their presently modified versions.

Along with being considered Ahl al-Kitab, Jews and Christians also came under another Quranic categorization, Ahl aldhimmah. This distinction carried with it very specific privileges and restrictions. Both Jews and Christians were allowed to practice their own faiths, "to have complete jurisdiction governing marriage, divorce, dietary laws and other family and civil affairs; to own property; and to engage in all crafts."9 Along with these privileges, they were assured protection by the government authorities from unspecified enemies. In return, they had to pay a poll tax (jizyah) and a land tax (kharāj). Likewise, they were not permitted to bear arms, to propagate their own faith, or to testify against Moslems in legal cases. "It is significant to point out that, according to the law books, non-Muslims could not build new churches and synagogues or hold official positions. In practice, however, numerous churches and synagogues were erected in newly established cities, and many important posts... were held by Jews and Christians."10

Aside from religious ties between Moslems and Jews, there were some very compelling historical occurances which inclined the rulers to view the Jews with great favor. Some go as far back as the conquest of Visigothic Spain by the Moslems in 711.

The Jews were not unhappy to see the end of the Visigothic rule in Spain. They had suffered greatly under it during its latter stages. When the Moslems landed on the coast of the Iberian Peninsula, they were as much as guaranteed the help and support of the Jews. This assistance would not be forgotten over the years because it was reinforced as late as the 12th century. "While Carmona was being attacked in 1161, Ibn Hamshuk entered Granada with the help of the Jews."11 The Moslems had very good reasons to be extremely tolerant towards the Jews. They had proved to be very loyal citizens during times of stress. tolerance benefitted the domestic Jews and attracted other Jews to settle in Spain from North Africa, Iraq and other places. "Muslim Spain was the only country in Europe where Jews lived in large numbers. They settled mainly in Cordova, Malaga and Granada." 12 Of those three cities, the latter two were located in the state of Granada. Relations were so good between Moslems and Jews, that it is hard to believe that during the time of the Nasirids in Granada, there were a large number of Jews who were ordered by Abu'l Wahid Isma'il to wear a different dress to distinguish them from Moslems. 13 S.M. Imamuddin suggests that the authenticity of this allegation is debatable. 14

The Jews tended to live in the larger cities and the capitals of the Arab principalities became centers of Jewish culture. Being in the capitals, the Jews were in close proximity to the government authorities. "Many Jews were literate and knew Latin and Greek besides Hebrew, Spanish and Arabic.

They had great influence in the government of the country."¹⁵

Not only were the Jews highly involved in government, but also in all other levels of society. Though it is somewhat extreme, some scholars believe that without their contact with Islam, Jews would never have become interested in religous philosophy. Though this allegation is certainly debatable, we can certainly agree that many aspects of Judaism were molded during that time of contact with Moslems including art, literature, biblical exegesis as well as philosophy. They all bear the stamp of Moslem influence which indicates a high level of involvement in the general community and culture.

There were two positions within the typical Granadan community which were filled by Jews and, more important, were vital to the continued existance and growth of the aljama: physician and courtier. The physicians held a place of honor and respect in the society. A Jewish doctor could influence many people. "Jewish physicians acquired a knowledge of Arab science and grew famous everywhere Wellto-do Muslim and Jewish physicians rendered free medical service to the poor."17 Perhaps the courtiers had a more direct influence on the destiny of the Jews in any given city. They mingled with those who made laws and gave legal decisions both on a social and an official level. "In the courts of the princes, Jews rose to positions of eminence and influence. The fate of the Jewish communities was closely bound up with the political fortunes of these Jewish courtiers, whose personal rise or fall often carried with it the prosperity or ruin of their community."18

Jewish physicians, courtiers and the Jewish community in general were only part of the total picture of Granada. Politically, there were other larger concerns which confronted the rulers of the lone Moslem Iberian state. To appreciate the nature of these concerns, we must first understand the peculiar political patterns which were unique to Granada.

Granada was in a precarious position in a geo-political sense. It was caught between the Christian states in the north 19 and the North African states to the south, especially the Marīnid²⁰ state of Morocco. The trend, which originated in the 12th century, was as follows. Either Granada was able to establish peace with one faction, or the other, but rarely with both simultaneously. When the Granadan king, Muhammad II, died in 1302, there was peace with the Marīnids and with the state of Aragon. His son, Muhammad III (1302-1308) took over the reign and soon, the old trend returned. His vizier had arranged to enter into peace negotiations with Castile and the Marinids retraced their peaceful overtures. The resulting uneasiness in Granada along with internal revolts by various governors ended in the assassination of the vizier and the stepping down from power of Muhammad III. His brother, Nasr (1308-1313), took over the government. In 1310, Castile consumated the completed peace treaty by taking Algeciras (in the southwestern part of Granada) and Gibralter. Needless to say, this was a major strategic and psychological blow to Nasr and his country. He responded by paying a tribute to the king of Castile, Fernando IV, in exchange for protection. This international state of affairs along with the continuing internal turmoil was climaxed when Naṣr abandoned his position to be replaced by his nephew, Ismā'īl (1313-1325). The tributes were discontinued and in their place, Ismā'īl produced an army which reclaimed some of the land which had been taken by the Christian king. Proof that the internal strife never abated came with the assassination of Ismā'īl by his cousin who was also the governor of Algeciras.

This period was a difficult one for the state of Granada. It was marked by conflicts both domestically and internationally. The major characteristic was the instability of Granada. Within the relatively short time span of twenty-five years, there were four changes in the political leadership and only one of them was the result of the king's natural death.

NOTES TO CHAPTER II

¹Reconquest - In 711, the Moslems invaded and occupied the Iberian Peninsula, taking away the power from the Christian Visigoths. The attempt to reconquer the land began with Alfonso I, King of Asturias (739-756). This slow, but persistant drive ended successfully in 1492 with the fall of Granada.

²S.M. Imamuddin, <u>Some Aspects Of The Socio-Economic</u>

<u>And Cultural History Of Muslim Spain</u> (Leiden: E.J. Brill, 1965), p. 26.

³Anwar Chejne, <u>Muslim Spain - Its History And Culture</u> (Minneapolis: The University of Minnesota Press, 1974), p. 110.

⁴Imamuddin, p. 37.

⁵The Jews were never so assimilated into the Moslem culture as to warrant a name indicating a mixture of Jewish and Moslem. There was such a term to indicate a mixture of Christian and Moslem: Mozarab.

6quoted in Chejne, p. 179.

7<u>ibid</u>., pp. 310-311.

8_{ibid., p. 294.}

⁹ibid., p. 115.

- 10 ibid.
- ¹¹<u>ibid</u>., p. 84.
- 12 Imamuddin, p. 41.
- ¹³ibid.. p. 43.
- 14 ibid.
- ¹⁵<u>ibid</u>., p. 41.
- 16 Américo Castro, <u>The Structure Of Spanish History</u> (Princeton: Princeton University Press, 1954), p. 466.
 - ¹⁷Imamuddin, p. 41.
 - ¹⁸Baer, Vol. I, p. 31.
 - 19 Castile, Navarre and Aragon
- ²⁰Marīnid a people, probably of Berber origin. They claimed Arab ancestry. "In the 14th century, they had hoped to establish a large empire, thereby counteracting the influence of Aragon and Castile, but their attempts failed in this respect as well as in protecting the last outpost in the Peninsula." (Chejne, p. 96)

CHAPTER III

CHRISTIAN SPAIN - 1300-1325

By the 14th century, Castile, Navarre and Aragon had all come under the control of the Christians in the Reconquest. There were significant changes which had occurred in Spain during the period of about 500 years in which this area was under Moslem domination. The Church, for example, was faced with the challenge of adjusting to the new socio-political structure of the society. It was necessary for the Church "to find a basis for the newly-developed social forces. The King wanted power, the burghers wanted order...." The fate of the Jewish community was largely determined by the various developments of the struggle for power between the Church and the monarchs. We did not see this kind of Church-State struggle in Moslem Spain to the south, but it was very much a part of the political reality of Christian Spain. We will investigate the attitude that both of these factions had towards the Jews. considering the vested interests that both had and how those interests manifested themselves in official policies. This will be followed by a political survey of all three states (Castile, Navarre and Aragon) during the period of our study.

Most of the underlying Church policies concerning the

Jews were developed in the 13th century, after the third Crusade. The Church had expended an enormous amount of money, lives and time on the Crusades and now it was time to consider new priorities and directions. The major focus of the Church had centered on the infidels, the Moslems in the Holy Land. During that time, cordial relations had developed in pockets of society between Christians and Jews. We know of "a Christian girl hiding from her enemies in the home of a Jew, Christians partaking of a Jewish meal, and even synagogues being built by the side of a church." The Church did not find the reality of these close and informal relationships acceptable. There was a fear that the informal associations between Christians and Jews would result in defections from the Church. The official reaction was predictable:

The Church did what it could to force the discontinuance of private relitious discussions; it made every effort to prevent Christian men and women from coming into such close contact with Jewish life as to run the risk of being affected by it; it sought to keep the Jews away from public places on religious occasions lest the lack of respect shown by the Jew influence the Christian who observed him. But not satisfied with all this, the Church tried to drive the Jews completely out of Christian society. 4

It is important to emphasize that the Church was interested in the segregation of the Jews and not in their eradication! Theologically, the Church was in a bind when developing an official policy concerning the Jews. Grayzel summarized that theology in the following points: 1)The existence of the Jews is of itself proof of the story of Jesus, and their degraded state is proof of the triumph of Christianity.

2) Though the Jews fail to understand their Scriptures, yet they are its guardians. 3) Jesus demanded that their conversion be awaited patiently. 4) A remnant of them will be saved. Such was a prophecy which must be accepted as a command. 5

The Jews were considered to be the source of Christianity and as such were to be respected, or at least tolerated. At the same time, those same Jews were a potential, if not real influence on Christians, and might lead them astray. There was, for this reason, a desire to put a legal barrier between the two groups.

The Church felt that the Jews could influence Christians and we can see that this was a fear based on actual occurrances. One area where the Jewish influence was felt was in the universities. The first university in Christian Spain was founded in the 13th century and the teachers employed were Moslems and Jews. "Many Christians youths, after receiving education at the universities of Spain under Muslim or Jewish professors, went back to their land to rise against the Pope and Bishops." 6

Another area where this influence was felt was that of disrespect on the part of Jews for Christian symbols and Christian holydays. This is reflected in a document issued by the IV Lateran Council on November 11, 1215:

Moreover, they (the Jews) shall not walk out in public on the Days of Lamentation or the Sunday of Easter; for as we have heard, certain ones among them do not blush to go out on such days more than usually ornamented, and do not fear to poke fun at Christians who display signs of grief at the memory of the most holy Passion.7

Apparently, this kind of incident happened with enough regularity that the Church felt it was necessary to confine

Jews to their Homes.

A third sensitive area was that of the medical profession. Apparently, it was well known that medicine was one of the professions most widely practiced by Jews. In fact, there was rarely a physician in the royal household who was not a Americo Castro points out an interesting prohibition placed on prospective patients. "It is curious that time and again laws were made prohibiting Christians from utilizing the services of Jews as doctors."8 The priesthood forbade this under the pretence that from the hatred that Jews had towards Christians, they would seek to kill them. Actually, Jewish surgeons attracted more business than the monks who were self-taught and who used the money to "increase the wealth of their convents." So we can see that the Church viewed the Jews as being a very real threat in terms of attracting both people and money away from the Church. To summarize, the Church policy towards the Jews was to protect them, preserve them and segregate them. Theologically, it was very important to have an existing Jewish community. It was likewise important that the community not be a thriving one.

As mentioned above, the 13th century brought important socio-political changes, one of them being the rise in power of the king. Within the realm of the monarchy, the state was viewed as an entity separate from the Church, at least in the realm of policy-making. We will see later that this was an idealistic view and that the Church did have an effect on the secular government. Nonetheless, the king

tended to concentrate power in his own hands. "The tendency toward centralization also prompted the crown to intervene more frequently in the government of the towns, where rivalry among factions was becoming endemic." On a national level, the Jews were considered indispensable. To illustrate this reality, consider the food situation in Spain under Moslem rule and then under Christian rule. Under the Moslems, there was direct access to foreign sources of inexpensive "Food was so abundant, cheap and varied, since African and oriental food-stuffs and spices were added to those of Spain, that 30,000,000 people prospered merely a thousand years ago on land, that a few centuries later, when the Spaniards (Christians) took it over, hardly found food for 6,000,000 beggard folk." The Spanish monarchs needed people who could improve the economy. Jews were the only ones familiar with trade. Consequently, they were quick calculators, able and dexterous in conducting a mercantile enterprise. So, when the kings were faced with the very real problem of a food shortage, they would quite naturally turn to those Jews who were involved in mercantilism. Also of importance to the kings, they were excellent in the administration of the royal finances. Still, the Jews remained at the bottom of the socio-political scale. The Jews were in Spain "as serfs of the kings, as enemies of Christianity, and as irritating guests, allowed to share the life of the dominant caste for reasons of necessity and interest.... It is a serious affair when the services that we lend or are lent to us do not mesh with a system

of mutual loyalties and common values...."12

Virtually every level of society had a vested interest in the Jews as well as some level of dislike for them. The high nobility had unbounded authority over their vassals. Still. they were jealous of the influence that Jews had acquired. The inferior nobility was often in need of money for extravagant expenditures and had to borrow from wealthy Jews. The priesthood, as mentioned above, disliked the Jews for various reasons. The lower class people "venerated the priesthood and were always ready to wreak their vengeance by attacking the Jewries." The Jews were definitely part of a love-hate, or rather a need-hate relationship with the general populace. This conflicting attitude was very much a part of the general mentality which spread even to the monarchs. One case in point was James II, king of Aragon (1291-13-27). One of his closest financial advisors was a Jew with whom he entrusted important missions. "In 1304, James II of Aragon ordered Azmel de la Portiella 'to go to Castile to find out about affairs." 14 In fact, James II was known to be a great friend to the Jews as we shall see later. This same king wrote to his daughter some years later, "Daughter, we have received your letter ... concerning the son you have borne But, daughter, do not raise him under Jewish tutelage as has been your custom."15

Another reason for the monarchy wanting to protect the Jews has to do with those Jews who participated in the various levels of governmental functions. They took part in the farming of taxes as well as other responsibilities in departments of the chancelleries of the kings and the infantes and in the accounting department and the secretariat. Baer credits these Jews with having a strong effect on the prosperity or adversity of the Jewish communities. 16

One example of such a Jewish courtier was Joseph Halevi ben Ephraim ben Isaac aben Shabat. Alfonso XI of Castile appointed him as his almoxarife mayor and gave him a seat in his privy council. "He built a synagogue in Seville and presented the Jewish community of his birthplace, Ecija, with certain lands 'for the service of God,' namely, the maintenance of a yeshiva, the dean and his pupils, and for the purchase of prayer books for the donor's synagogue." 17

The Jews were probably very aware of the fact that their survival in society was almost entirely dependent upon their utilitarian value. They developed their tradition of learning and gave it a practical orientation (medicine, prognostic astrology, ethics, law, the making of technical instruments, translation, etc.). They adapted themselves to the frame of interests as indicated by the Christian lords, "and they satisfied them by doing the things that Christianity could not or would not do." 18 This may or may not have been a conscious attempt on the part of the Jews to remain an indispensable part of the society. In general, we find that they succeeded in maintaining their status as a protected class within the context of the secular State. "Their sabbaths were inviolably respected, their ceremonies and observances performed without molestation..."19 The idea of "protecting" the Jews is strikingly similar to the

attitude of the Church and probably reflects its influence on the monarchy.

The "protection" of the Jews was both a blessing and a curse. It did guard them against those people who might want to seek out some vengeance on them for whatever reason.

Also, in the most general sense, it did insure the continued existance of Spanish Jewry. A vivid illustration of how this worked favorably for the Jews is the assault of the Shepherds:

In 1320, a popular visionary gathered under his banner a great rabble known as the Pastorelli (Shepherds) with the object of a crusade against the Moslems of Granada. After murdering many Jews in southern France, the Shepherds crossed the Pyrenees into Aragon and wiped out the Jewish communities of Jaca and Montclus.... The authorities stopped the Shepherds from doing any further harm on the soil of Aragon. James II sent troops to the threatened localities, and his son, Alfonso, ordered forty of the bandits hanged in the city of Huesca. When the robbers were thrust out of Aragon they turned to neighboring Navarre. There, in Pamplona, the Jews defended themselves against the Shepherds, with the help of a certain knight who was sent for that purpose, and drove them back.20

While this policy did help the Jews in situations such as this, the "protection" mentality had a negative result in the end. While the Jewish community of Pamplona was protected by a knight who was probably sent by the king, another solution was found a few years later. The designated Jewish quarter of Pamplona had been destroyed in 1277 by an invading French army. King Charles ordered it to be rebuilt about 1335 (15 years after the Shepherd assault). "The new Jewry was to be enclosed and secured from injury; the Jews were to be obliged to build their houses within, and not to be permitted to reside in other parts of the city among the Christians." Lest we think that the Jews were at the com-

plete mercy of the Church and the Monarch, it should be mentioned that there were some isolated Jewish farming communities scattered throughout the Pyrenees in Aragon and Navarre. The existence of these villages indicates attempts on the part of some Jews to create for themselves autonomous communities.

At the outset of this section, there was a reference to conflicts between the Church and the Monarchy in regards to their respective Jewish policies. Underlying the conflict was a deeper struggle for overall control on the part of the Church and autonomy on the part of the Monarchy. We are now ready to see a specific example of how this conflict manifested itself. Clement V (1305-1314) was the first pope who tried to compel the Jews of Europe to comply with the desires of the Church by means of an economic boycott. He wanted the Jews to forgo all transactions involving interest. When instructions to that effect reached Toledo, the local Church was prepared to initiate that policy. They were going to force the Jews to refund all interest paid to them by the Church. When the king, Ferdinand IV, heard of this, he took a hand in the matter:

He addressed angry letters to the priests of Toledo in which he declared that such matters did not come within the competence of the Church, but of the state alone. "All Jews," he wrote, "and all their possessions are mine. If the Church carries out its intention, the Jews will be ruined and thus be unable to pay taxes." The king proclaimed that those who have effect to the Pope's decree would be deemed guilty of treason.²²

The king's wishes were enforced by a Toledan knight who threatened to take very severe measures against any priest

who maintained their anti-Jewish ban, or brought Jews to trial before an ecclesiastical court. So, we can see how the Jews were caught between the Church and the Monarch in their attempts to extend their jurisdiction of power.

As we review the political history of the period, it is important to keep in mind that the underlying tone was set by the Reconquest whose goal was to bring Spain again into the current of Western Christian civilization. The completed victory was in sight and the momentum to complete the task was building so that "the Christian states were racked by feudal struggles, the Moslem state more deeply torn by anarchy and the mutual hostility of the two groups was never really ceasing."²³

Castile had two kings during this twenty-five-year period. Ferdinand IV (1295-1312) and Alphonso XI (1312-1350). The internal instability was encouraged by the fact that both rulers came to power while still in their minority. Ferdinand's reign was one of the most turbulent in the history of the kingdom. In 1295, he was nine years old. His young age was almost an open invitation to all pretenders to make a claim on the throne. Those who did so included the kings of Portugal and Aragon. Even King Phillip IV of France tried to profit from the anarchy. "The Castillian nobles, equally anxious to take advantage of a minor, shifted from party to party, expecting every act of disloyalty to be forgiven and every act of assistance to be rewarded with a generous grant." Ferdinand's mother, Maria de Molina, kept away all the political suitors, and was able to bring

a semblace of order to the government. Her major tactic was to encourage the continuation of the Reconquest against Granada. In 1309, a Castilian army captured Gibralter. This would have carried Castile through a difficult time but for the unfortunate fact that when Ferdinand attained his majority, he proved to be somewhat inept in his administration of the government.

This scenario repeated itself in the reign of Ferdinand's son, Alphonso XI. He was one year old when he ascended the throne. Maria de Molina was given custody of her grandson and once again the military energies of the kingdom were devoted to the Reconquest. There were interventions in the dynastic quarrels of Granada and two victorious campaigns against the Moslem stronghold. "But, the rivalry of sucessive regents and the death of Maria de Molina had reduced Castile to complete anarchy when Alphonso XI attained his majority."²⁵

During this instability, an institution came to play a prominent role in the political life of the kingdom, the Cortes. The Cortes met frequently to give consent to taxation for fixed periods and for specific purposes. The power of this body was such that "Ferdinand IV was compelled to declare formally that he could not levy an extraordinary tax without consent..." The Cortes is said to have declined in power in 1350, which happens to have coincided with the end of the reign of Alphonso XI.

To the northeast of Castile lie Aragon. During our period of concern, only one king sat on the throne, James II

(1291-1327). When he ascended the throne, James did two things to assure his political longevity. First, he yielded his rights to Sicily and Majorca. Second, he married Princess Isabel, the daughter of Sancho IV of Castile. James had favorable political negotiations with Pope Boniface VIII who gave him the title to Sardinia. This positive working rapport between a king and a pope was unique during this period. 27

Finally, there was Navarre, a country about which we know very little. "Navarre remained a peculiar area, populated largely by descendants of the Basques, who were independent culturally and linguistically." Navarre remained isolated, but strong. It had always fought off the Moslem army and remained independent of the Islamic influence. Straddling the Pyrenees, the population was mostly scattered in small mountain villages. During our period of study, their was no strong central government. Because of its location, the area was probably more influenced by France than by any other entity.

NOTES TO CHAPTER III

¹Solomon Grayzel, <u>The Church And The Jews In The 13th</u>

<u>Century</u> (Philadelphia: The Jewish Publication Society, 1933), p. 1.

²see Appendix B, Document No. XI for a similar incident involving a Jew who hid in a church.

3Grayzel, p. 59.

4 ibid.

⁵<u>ibid.</u>, p. 12.

6Imamuddin, p. 192.

7quoted in Grayzel, p. 309.

8Castro, p. 493.

⁹E.H. Lindo, <u>The History Of The Jews Of Spain And Portugal</u> (New York: Burt Franklin, 1970), p. 122.

¹⁰Raymond Carr, "Spain, History of," <u>Encyclopaedia Britannica</u>, 1974, Vol. XVII, p. 411.

11 McCabe, Splendor Of Morrish Spain (London, 1935), p. 63.

¹²Castro, p. 496.

¹³Lindo, p. 123.

¹⁴Castro, p. 498.

15quoted in Castro, p. 468.

¹⁶Baer, Vol. I, p. 308.

¹⁷ibid., p. 308.

¹⁸Castro. p. 472.

¹⁹Lindo, p. 119.

²⁰Baer, Vol. I, p. 15.

²¹ibid., p. 309.

²²Lindo, p. 141.

²³Rhea Marsh Smith, <u>Spain</u> (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1965), p. 52.

²⁴ibid., p. 68.

²⁵ibid.. p. 69.

26carr, p. 411.

27 It is fascinating to note the combination of circumstances which, together, might have been the reason for Jews having the consistent backing of the King. Baer points out that James II "did everything in his power to check the anti-Jewish religious agitation that was spreading among certain groups of the population." (Vol. II, p. 6)

The matter of the title to Sardinia suggests that James II and Boniface VIII had a close and positive political relationship. We also know that Boniface "cherished kindly feelings towards the Jews, and gave them many tokens of his solicitude for their welfare." (Jewish Encyclopedia, Vol. III, p. 307)

Finally, Baer claims that "James II's desire to be a Christian king extended to the Jews as well. Up to the massacres and

baptisms of 1391, no king of Aragon tried so hard as he to convert the Jews to Christianity." (Vol. II, p. 6) What we may be seeing is a pope who gave toth political favors and a strong religious influence (including a positive view of the Jews) to a king. The king took that religious influence along with his tendency as a monarch to want to protect the Jews and consciously tuilt a safe environment for the Jews.

²⁸Smith, p. 78.

CHAPTER IV

ANALYSIS OF FOUR SIGNIFICANT RESPONSA

Responsa constitute a large bulk of the body of Jewish legalistic literature. The author of a particular responsum in the 14th century would draw from the major sources of Jewish law which were in existance at the time including the Bible, the Babylonian Talmud (Talmud Bavli) and the Jerusalem Talmud (Talmud Yerushalmi). Along with regular citations from these sources, the author would add his own unique perspectives and insights in formulating an appropriate answer for the particular situation in question.

Here we will analyze four of the thirteen responsa which were studied in preparation for this thesis. They are largely representative of the kinds of questions which arose concerning Jewish-Gentile relations. The purpose here is to develop a sensitivity for the structure of the responsa as well as the logic which was emplyed both in the questions and the answers.

RESPONSUM # 1

In 1320, an incident occurred which was embarrassing to many in the Jewish community of Coca. It involved a Jewish widow and a Moslem with whom she was having sexual relations. Judah ibn Wakar heard about this relationship and felt that there was a need for a punishment. Though, apparently, he did not require it, he sought out the backing of Rabbenu Asher in this matter.

Great man of advice. Great master of rhetoric. Master of intelligence and wisdom. He whose works are so wonderful that I cannot specify them in words. Crown of Israel and Head of the crown of Ariel (Jerusalem). The spirit of God is with him. Great man to whom all turn. The great teacher, Rabbi Asher, may his Rock and Redeemer bring you good tidings from the heavens on high. May you have peace and may your house (family) have peace. As He loves you, so do I, who has signed below, love you and wish you well explicitly and implicitly, who lets your honor know that when I was in Coca with Don Juan, may his Rock and Redeemer protect him, it became known to me from some of the Jews there that a (Jewish) widow became pregnant from a Moslem and her "stomach is between her teeth" (she is in the advanced stages of pregnancy) and increasing rumors spread about her (relationship with the Moslem).

Judah ibn Wakar was the physician to the infante Don Juan Manuel. He was known as an "avenger of Jewish morals" and a very pious man. As physician, he had the close relationship with Prince Don Juan to be a most trusted advisor and confidant. He accompanied him on his travels which included this one to the town of Coca, just outside of Segovia, in Castile. We should mention a few words about Don Juan Manuel. He was a regent for Alphonso XI. He was in the habit of keeping close company with various Jews which

would indicate a strong positive attachment to them. Earlier, we mentioned a letter written by James II of Aragon to his daughter in which he sanctioned her for keeping a Jewish tutor for her children. Her husband was Don Juan Manuel. We also know that he included his later Jewish physician in his will.²

Judah ibn Wakar continued his letter by describing the nature of his investigation:

I investigated and inquired into the matter with the Jews as much as I could to know if there were clear witnesses (eye-witnesses) to this affair who could verify the accuracy (of the rumors). I did not find one Jew who would testify clearly concerning her, but they said thus to me: It is known in the city by an unending rumor that this particular widow gave the bulk of her property to the Moslem with whom she is suspected of being. Now, because I was afraid lest she might convert, it did not seem (appropriate) to me to question and interrogate her in public concerning this.

He went through the expected procedure of searching out witnesses. Finding none, he sought out various bits of circumstantial evidence which would implicate the woman in question. It seems as though the widow and her Moslem paramour had a financial agreement whereby she transfered all of her property to him. It is important to note that there is no concern expressed that the widow may have been swindled by the Moslem. In fact there are no negative feelings towards him which are even suggested. The main concern is that the widow might convert to Islam.

Also, this, my complaint, came before Don Juan, may his Rock and Redeemer protect him, in Coca from the Moslems who were there. He answered them that the case was outside of his jurisdiction

since the woman was Jewish, but we should judge her on the basis of the laws of our Torah. Later, when we went to Cuellar, it became known to me that she gave birth to a boy and a girl on the 24th day of Iyar. The boy died and the girl was converted by the Moslems who took her on the basis of the work (that the father was a Moslem), as I stated previously (that the Moslems said it was so).

We now find out that Judah ibn Wakar has received the authority to handle this matter by his employer, Don Juan Manuel. Apparently this was a pattern for Wakar. He "obtained from his royal masters the authority to act as judge in capital cases, which thus afforded him an opportunity to enhance the prestige of the Jewish Law in the eyes of the Christians."3 When members of the Moslem community in Coca expressed their similar concern of this matter to Don Juan, he automatically referred them to Wakar who was handling the matter. Wakar's interest was such that he was kept informed even when Don Juan Manuel's cortege moved on to Cuellar, 50 miles north of Coca. This illicit affair was of such magnitude that it brought a great disgrace to the Jewish community. The daughter, a product of this relationship, was converted to Islam and it appeared that the mother might also be on the verge of converting.

Judah ibn Wakar, having the authority from the king's representative, was very anxious to make this woman an example to the rest of the Jewish community so that other Jewish women would be deterred from developing similar relationships with non-Jews. He also wanted to show the non-Jews that Rabbinic Law was stringent enough to command

their respect. To do so, he sought out the backing of the acknowledged leader in the rabbinic ranks, Rabbenu Asher.

Therefore, I beg (before) your precious face to guide me with your correct advice as to how I should judge her so that the laws of our Torah would not be considered inferior and descpicable in the eyes of the people (the Gentiles), because it was from God that this matter was placed in the heart of Don Juan, may his Rock and Redeemer protect him, to let us act in accordance with our religion and therefore we must make the sentence stringent as you see fit to advise us, but not lenient, just as you taught us about the incident of the one who rode the horse on the Shabbat, etc. and the incident of the one who had sexual relations with his wife under the date tree.

The incident of the one who rode his horse on the Shabbat was taken from Talmudic passages (Bav., Sanhedrin 46a and Yebamot 90b) which Rabbenu Asher had cited in an earlier responsum to Judah ibn Wakar: "It once happened that a man rode a horse on the Sabbath in the Greek period (while the Greeks were the rulers of the country) and he was brought before the Court and stoned, not because he was liable thereto (the prohibition being a rabbinical one and not a biblical one), but because it was practically required by the times (loose morals prevailed at the time). Again it happened that a man once had intercourse with his wife under a fig tree (in public). He was brought before the Beth Din and flogged, not because he merited it (the law does not prescribe this punishment for such improper conduct), but because the times required it." Quite clearly, this Talmudic passage was used as a precedent for the extraordinary punishment which Wakar was about to suggest:

And since all of the surrounding community near Coca spread the news among all of the Gentiles, making our religion despicable in their eyes, and in order that all the women should hear and not conduct themselves according to her lewdness (i.e., to avoid or to curb times of loose morals such as those referred to in the above Talmudic passage), what occurs to me, since this is so widely known, is to punish her properly by disfiguring her face which she beautified for her lover, and that she should pay a fine of some money to the lords of the city. Now, if you want and if it seems proper to you to be more stringent, or to stay with my decision, I will do it and will not deviate from it. It was necessary for me to send before you this decision to set me straight and please make every effort to send me a reply immediately. May God grant to you even greater greatness and more honor. Thus says the undersigned on the 44th day of the Omer, 1320. - Judah ben Rabbi Yitzchak, may he rest in Paradise, Wakar

This section is very telling in regards to the intent of the question. It seems very clear that Wakar was not requesting permission to carry out a punishment. He was seeking out a rabbinic approval for a punishment that he was going to administer irregardless of the response. The only modification which he was willing to consider was something even more stringent.

Rabbenu Asher's response was clear, requiring little explanation. It seems that if the punishment was to be carried out, Asher's concern was that it be done quickly, before the woman would convert to Islam, thereby making the situation even more complicated.

Answer: The honored and wise Rabbi Yehudah ben Wakar, may your Rock redeem you, you have judged well to punish her properly so she should be detestable to her adulterors and they should do this thing suddenly so that she will not turn to an evil way (should not convert). And according to her wealth, it is good to punish her with a fine. May there be peace to you and all your family. Thus wishes you Asher, the son of the teacher, Rabbi Yehiel, of blessed memory.

RESPONSUM # 2

This responsum is structurally different than the first one. The question in # 1 was presented in its entirety and separately from the answer. Here, the question is summarized and incorporated into the answer. Both formats are common. The question here involves a Jew who committed some crime and sought out refuge in a church.

And you asked about one (Jew) who fled to escape (legal punishment). He entered a church which was surrounded by walls, doors and a bolt to be locked and saved there. It seems to me that there is no prohibition, nor transgression in this matter. Furthermore, I say that in our land, the Gentiles have had the practice of not removing somebody who had fled to a church even if he had been guilty of a death penalty. If a Jew had fled there to save himself, there is no prohibition in the matter, and this is not similar to the one (Jew) who cures himself with wood used for idol worship since there, the reason for the prohibition is that the Jew thinks that there is reality in the idol and he will feel attracted to it in the end because his cure was dependent on and effected by the wood used for idol worship.

The institution of a place of refuge had already been established in biblical times. Leviticus 35 discusses the establishment of six "cities of refuge" in Canaan.

Very specific regulations for their use are delineated:

1) People who committed a murder by accident, or in error can seek refuge. 2) People can stay there to escape a blood avenger. 3) People can stay there until they come to trial before the community. 4) Both Israelites and non-Israelites can seek out refuge in these cities. So, the idea of having a place of refuge was known to Rabbenu Asher.

The problem in this matter did not involve the concept of having a place of refuge, but rather the specific location of this place of refuge - a church. The question was: Would a Jew, in seeking refuge in a church, become attracted to the worship within the church? Rabbenu Asher showed, with Talmudic proofs, why this would probably not occur:

We read in the Talmud Yerushalmi in chapter eight that we may use as medicine everything except for wood used in idol worship as long as he (the Gentile) said to the Jew, "Bring me the leaves of a tree god," and he brought them to him. But if he said, "Bring me the leaves," (the Jew) may bring him the leaves of a tree god. Likewise, if the idol worshippers have the unholy practice in their churches of saving the one who escaped into the midst of the church, then because of this, he would not be attracted since this is not due to the strength and superiority of the idol. Furthermore, they did not forbid one to heal oneself except from the wood for idol worship which is actually worshipped for this in itself is an idol and where they bow down to it. But a house where they would bring into it an idol is not considered an idol as we learn in Avodah Zarah 47b in the Mishnah beginning with the words. "There are three houses."

Rabbenu Asher has listed the various restrictions against using a "Gentile house of worship for any advantage and has demonstrated that those restrictions are not applicable in this case. If a Jew enters a church with the intention of praying to a foreign god, this is prohibited. That was not the case here. If a Jew, in entering a church, acknowledges the superiority of a foreign god, this is prohibited. That was not the case here. Finally, he made reference to Talmudic restrictions concerning the use of a Gentile shrine, "There are three types of shrines: A shrine originally built for idolatrous worship - behold this is prohibitted.

If a man plastered and tiled an ordinary house for idolatry and renovated it, one may remove the renovations (and the house is permitted). If he had only brought an idol into it and taken it out again, the house is permitted." Asher suggested that the third example was similar to a description of the "church" in this case.

What is not stated, but can safely be assumed, is that this particular fugitive was running from the non-Jewish authorities. That would be an unstated reason for Asher to rule on the side of leniency here, because he had written in another responsum that the local non-Jewish courts were quick to shed Jewish blood. So, if this ruling would protect the Jewish fugitive from the local authorities, then Rabbenu Asher was willing to help.

RESPONSUM # 3

There are situations in Jewish law whereby non-Jews have specific restrictions as well as exemptions. Furthermore, these restrictions and exemptions are sometimes transferable to a Jew. This responsum tells of one Jewish blacksmith who attempted to claim this status for himself.

And you asked about a Jewish blacksmith who rented a house of a Moslem next to Shimon's house and he did his work there. Shimon complained about him, that he (the Jewish blacksmith) was damaging his house by shaking the ground every time that he hit with the hammer and that he did not allow him to sleep and that dust and smoke rose with his work and this was causing him damage. And the smith who rented it claimed that (just as) he could not have objected to the Moslem for doing all the work in the house that he wanted to do, therefore he cannot object to him because "he who comes with the rights of a non-Jew is legally like a non-Jew."9

This Talmudic passage refers to the matter of hazakah, ¹⁰
and is better understood in its full context, "A Jew who
derives his title from a non-Jew is on the same footing as
a non-Jew (in the matter of hazakah): just as a non-Jew
cannot prove his right save through producing a deed of
sale, so the Jew who derives his title from a non-Jew
(to a field originally belonging to a Jew) cannot prove
his right save through producing a deed of sale." This
argument assumes that a non-Jew who claims ownership of
land which was formerly owned by a Jew cannot be believed
without the proof of the deed of sale. (A Jew in a similar
situation only has to have worked the land for three years
to prove ownership provided that he claims that he acquired

it legally.) The logical extension of this assumption is that a Jew who claims ownership of land previously owned by a non-Jew who had purchased it from a Jew originally, is placed in the same classification of not being believed. In our case, the smith used similar logic. He claimed that since he rented the house from a non-Jew, he (the Jew) was not the legal owner, and could not be sued for damages which he may have caused from the location of that rented house.

Rabbenu Asher, in his answer, acknowledged the Talmudic principle, but then went on to disclaim the argument on other grounds:

This that Shmuel said - He comes to it with all the rights of a non-Jew - refers to the matter that comes (automatically without a physical action), for example, a Gentile does not have hazakah except by document or similar proof. But a matter whereby one brings him damage by an action, for example, causing the dust and smoke to rise, every Jew is obligated not to bring damage to his friend by a direct action. The causing of the dust and smoke to rise is his arrow (i.e., his direct action) and he did this with his hands (i.e., a direct action) and granted that he could not have protested as far as the Moslem is concerned if he did this thing in his house, in any case, since the Jew listens to (i.e., is subject to) the Jewish law, he may protest. - Asher, the son of the teacher, our master, Yehiel, may his memory be for a blessing.

Asher pointed out that the proper grounds for the argument were not based on the matter of ownership, but rather on the matter of the action of damaging. He did point out the interesting observation that if the blacksmith were a non-Jew, the neighbor would have no recourse for claiming damages, simply because the non-Jew was not subject to Jewish

law. But since the action was on the part of a Jew, he did have to pay for damages.

RESPONSUM # 4

We saw in the historical survey how the monarchs developed a policy of "protection" of the Jews. We also saw some examples of how that policy saved the Jews in various communities from groups who wanted to destroy them. In this responsum, we will see a different kind of protection for which the Jews, as well as other groups had to pay on a regular basis.

More, my master: Reuben, who is an artisan, a painter and a leather worker, must pay money every year, based on his work, to judges and officials so that they will not falsely accuse him of anything, just as other artisans who must pay according to their work.

Apparently, this paying of bribery to the local court officials in order to avoid harassment was a common practice.

The congregation, likewise, gives to the judges when they come to their courts.

This was along with the protection money that each Jewry paid to the king. 12

Now they (the congregation) demand from Reuben that he give his share to them for the purpose of bribery, but he replied, "What do I have to do with you, that you come to me at a time when you are in trouble (need money)? Either I will carry my burden and responsibility by myself, or there should be a common fund and you ought to include my (money) with yours, or you should carry your burden and responsibility by yourself and I will do the same for myself, and if I will have any needs of the judge, I know that he will benefit me because I benefit him (give him money) year after year."

The congregation was having difficulty finding the money to pay their protection tax. They turned to Reuben who was Jewish, but who did not participate in congregational affairs, and asked him to contribute to their tax fund along with the money that he paid the courts as an artisan. A member of the congregation wanted to know if Reuben could, in fact, separate himself from the Jewish community in this matter and exempt himself from paying part of the Jewish community's protection tax.

Answer: It seems that if the congregation gives money to a judge to be their defender and shelter whenever they need his help, as is necessary in this secular (unholy) diaspora to bribe noblemen and officials in each and every city, so too must Reuben the painter do this. It is impossible for him to separate himself from the congregation (in regards to paying them money) even if he has to pay in addition because of his craft. But, if they (the congregation) do not give to the judges except that they help them in the courts, and Reuben does not need such (help), he is not required to give to them.

What we are seeing here is the pragmatic response from the Jewish community. The custom of bribery was common and widespread throughout all levels of Spanish society.

Occasionally, there was an individual like Reuben who came under two separate categories in the practice of taxation. He had to protect his business interests as well as protect his religious community from harassment.

NOTES TO CHAPTER IV

- ¹Neuman, Vol. I, p. 218.
- ²Castro, p. 468.
- 3_{Baer}, Vol. I, p. 311.
- 4see Appendix B, Document No. III.
- 5 This translation, including the parenthetical notes, is from the Soncino Talmud.
- ⁶We know of a modern-day case in which Brother Daniel (born a Jew) was hiding from the Nazis in a church during the holocaust. During his stay in that church, he converted to Catholicism.
 - 7see note 5 on this page.
 - 8 see Appendix B, Document No. III.
 - 9Baba Bathra 35b.
- ¹⁰Hazakah literally, "the strength." This refers to proving ownership of land by possession of it for three consecutive years without anybody's protestation and claiming of having acquired it legally.
 - 11 Baba Bathra 35b. See note 5 on this page.
- 12"The Jewish communities paid a capitation tax of thirty deniers or three maravedis, as before stated. And when the

kings of Castile entered a town that had its Jewry, it paid for every book of the law it possessed twelve maravedis to the king's body guards, to protect them from insult and injury, requiring the safeguard of the king to defend them from a lawless soldiery." (Lindo, p. 120)

CHAPTER V

TRENDS AND COMPLEXITIES IN JEWISH-GENTILE RELATIONS

In the introduction, I established the goal for this thesis of constructing a literary collage of the Jewish-Gentile relations in the early part of the 14th century. The image of a "collage" is appropriate because the endresult would have to be a complex combination of several complete pictures, partial pictures and fragments of pictures. When we look at the entire collage, we can find various trends and complexities. We will view this collage through two filters: politics and religion.

Politics and political concerns certainly had a major influence on Jewish-Gentile relations. We saw that this period was characterized by both domestic fighting and international fighting. With the exception of James II in Aragon, there was political instability in Spain. Granada's borders, for example, were in a constant state of flux of expansion and shrinkage. The country was struggling for its very existance by making and breaking treaties with Aragon, Castile and the Marīnids in Morocco. Any group of political allies that could be found were welcomed. The Jewish community was such a group. Over the years, the

Jews showed a constant loyalty to the Moslems. Monarchs throughout Spain saw a great value in maintaining and protecting their respictive Jewish communities. Document No. I in Appendix B illustrates how Jews were taxed both as a community and as individuals. This tax was the financial price the Jews paid for this protection.

Aside from being an integral and vital part of the national economies, Jews were also valued highly by the monarchs as political advisors and confidents. In the lower levels of government (i.e., the towns and villages), the various officials had a different outlook. They were not as interested in the broader economic and political stability as were the monarchs. Their main concern vis-a-vis the Jews was to collect personal money. They readily accepted bribes in every sector of society from the prisons (Document No. XIII) to the courts (Document No. I). So, we can say that the Jews were much more secure if they were involved in the higher echelons of government. Those who lived in the larger cities (where the kings would have had more direct influence) fared better than those Jews who lived in smaller towns and villages.

Religion was also a powerful influence in Spain. Both Islam and Christianity were at odds theologically with Judaism, but there was less of a direct conflict with the former than with the latter. Islamic texts depicted the Jews as being a holy people producing important prophets. Moslem theologians saw the Jews as becoming corrupt with the Bible and offering many irresponsible interpretations

of it. Christian texts depicted the Jews as a holy people that went astray in not accepting Jesus as their savior. This was further aggravated by the depiction of Jews as the primary cause of his execution. The result was that there was probably less animosity between Jews and Moslems (on a theological level) than there was between Jews and Christians. It is interesting to note the kinds of relationships that are reflected in Rabbenu Asher's responsa. The Jews were depicted as dealing with Christians more on an official level (local officials, churches, etc.) and with Moslems more on an informal social level (neighbors, individuals in the community, etc.), though the official relationship was also present.

We know that these two major influences, politics and religion, were not simply pure entities unto themselves. We have seen examples of both factors blending together to have a joint effect on the Jews. We know that when these two forces worked together in a harmonious relationship, the Jews were in a more secure position than when the two forces were in opposition. We saw in Aragon where James II had an excellent rapport with Pope Boniface VIII who was known as a friend of the Jews, the result was consistent protection of the Jews by the king and probably a relatively peaceful relationship between the Jews and the Christians on the local level. On the other hand, we saw an example in Castile where these two forces clashed in a conflict of interests. Pope Clement V wanted to prohibit the Jews from collecting interest on loans. Ferdinand IV knew that

if the policy went into effect, it would damage the economy of his country. Even though the king won the conflict, the Jewish community was caught in between the bitter rivalry. The local churches were prepared to carry out the pope's desires, but were not allowed to. This must have resulted in some level of animosity towards the Jews who were allowed to carry on with their financial affairs in a manner which was opposed by the Church. We know that the bulk of the population was loyal to the priesthood which was at odds with the Jews. We can conclude, therefore, that the Jews probably lived a more secure existance in Granada and in Aragon where the religious and political concerns were in accord than in Castile where these two major forces were in conflict.

We have described this time as a period of transition. The most notable characteristic of this transition was the policy of the Church and of the Monarchy to "protect" the Jews. The Church wanted to protect the Jews in order to validate its existance. The monarchs wanted to protect the Jews because they were an asset to the economy. The development of "protection" went from preserving the Jews, to segregating the Jews (which was occurring during this time), to ghettoizing the Jews (which happened later in the 14th century) and finally to expelling the Jews (which was the tragic, yet in retrospect, predictable end-result of this process in the 15th century).

The Jewish response to this protection was an acute concern for what the Gentiles thought of them. That was

a stated concern of Rabbenu Asher as well as those who sent him questions. Perhaps now we can define "Gentile" as any non-Jew, though it was not a religious distinction alone. "Gentile" was the priest of the local church, the Moslem neighbor and the secular representative of the king who passed through the town. The Jew was accountable to all of these people at one time or another during his life time. The result was this deep concern for living up to the Gentiles' expectations of the Jews, be they imagined or real. The Jews knew the importance of placating both the Church and the Monarchy. They paid the various protection taxes which were levied on them, and they performed services for both powers

The key to survival, as the Jews perceived it, was to become as integral a part of the Spanish society as possible. At the same time, the Jews wanted to maintain the Jewish character of their communities. This striving was reflected in the vast number of questions posed to Rabbenu Asher (over 1,000) seeking out a Jewish answer for the various problems with which they were faced. These queries and responses serve as a legacy left behind by those Jewsih communities telling us of how they grappled with their problems.

APPENDIX A - THE TERM "GENTILE"

In the responsa literature studied for this thesis, several terms appear which are used to describe one who is a non-Jew. The general translation of many of these terms is "Gentile." Here, we will list all of the terms in Hebrew, give the literal translation and briefly describe how they are used in the respective responsa in which they appear. Since the more general term was employed quite often in the translations for the sake of syntax and style, and because it is important for the total understanding of the term to know its more literal translation, citations of every place where the term appears are given. Citations of the responsa, which are collected in Appendix B will be as follows: Document number (I) and line (5). So, a reference to the first document, line five will appear as I:5. The terms have been put in a grouping where their meaning and/or usage are approximately the same.

Before we procede further, it is necessary to caution the reader. Although the responsa studied came from an anthology which reflects the structure of a much earlier edition of the same work (16th century), it is possible that the text has been modified even before the 16th century. In an attempt to eliminate supposed blasphemies agains Christianity, there was an overt attempt on the part of the Church to censor Jewish literature. By the 14th century, this process was

being carried out in Spain, even at the hand of certain pious Christian monarchs. "After the disputation of Barcelona in 1263, James, the king of Aragon, ordered that the Jews must within three months eliminate all the passages in their writings which were found objectionable. Non-compliance with this order was to result in heavy penalties and the destruction of the works concerned." Being aware that this process may have included the responsa of Rabbenu Asher, we can now procede.

Group #1 - The secular monarchy and governmental structure. $\rho' C \partial I C$, judges. This term is used to refer to those who preside over courts in its only appearance, I:3. $\rho' J NN$, officials. In I"3, it appears with the term $\rho' G \partial I C$ and therefore probably had some connection with the courts. $\rho J J NN$, authorities. It appears three times in a single responsum, II:3, 6 and 39. In each case, it refers to some governmental authorities.

Group #2 - The general non-Jewish community.

D'NO, Samaritans. This is not a precise term as it is used to indicate Gentiles in general. It is used in III:5 and XIII:2 to refer to a group which used extortion against the Jews. In IV:12, it is simply a person to whom a Jew owed money. In III:55 and XI:5, it refers to the general non-Jewish community. Finally, the term is used in V:10, VI:16, 17, 25, 27, 31 and 58 in a legal discussion where the rights and restrictions of non-Jews are being outlined.

D'IC, Gentiles. This term is used only twice in those responsa studied: once to make a distinction between the Jewish and non-Jewish calendar (III:73) and once as a general

term for the non-Jewish community (VII:50).

ρ'Νδη, the people. The references in VII:40 and in IX:22 are as a general term for the non-Jewish community.

Group #3 - The Moslem community.

(VI:3, 10 and 12) in a legal discussion concerning those activities for which an Arab, under the larger category of '5\2, is modified.

more frequently than any other term in reference to non-Jews.

With some exceptions, it is used to describe individual Moslems:

VII:13 and 23 - A Moslem who cohabitated with a Jewish widow.

VIII:2, 8 and 22 - A Moslem who rented his house to a Jew.

IX:2 and 5 - A Moslem who sold his house to a Jew.

X:2 and 4 - A Moslem who used the services of a prostitute.

XII:1 and 9 - A Moslem who sent a gift to a Jew.

The exceptions are III:112 where the Moslems are described as a people who are very strict in religious matters, IV:2, where the term describes the Moslem court and its official language and VII:28, 34 and 36, where the term is used to indicate the general Moslem community.

Group #4 - Gentiles.

 and stands in place of $P'(\lambda)$, or $P'(\lambda)$. This term is used in IV:21 to designate judges as being Gentiles. $P'(\lambda)$ $P'(\lambda)$ $P'(\lambda)$, worshippers of stars. This term is really synonamous with the preceeding one. In the same responsum (IV:19), the term describes certain courts to be non-Jewish. The same term comes under a very important modification in the fifth responsum (V:16-18). Rabbenu Asher made a distinction between Gentiles ($P'(\lambda)$) $P'(\lambda)$ in his time, and idol worshippers ($P'(\lambda)$) $P'(\lambda)$ who come under severe criticism in the Talmud. So, the Gentile in question (V:2) does not come under all of the restrictions of the idol worshippers mentioned in the Talmud. This term is used to describe a group which had the practice of using the church as a place of refuge (XI:19). Finally, it is used in a legalistic sense to describe the rights of a non-Jew (VI:65 and VIII:15).

Group #5 - Non-Jews.

'Ala' b'c, non-Jews. This last term is strictly legalistic in its connotation. It is probably the most general of the terms that we have seen thus far. It is used ten times in our anthology of responsa and is used to denote the rights and restrictions of non-Jews (VI:46, 47 and 50, VIII:11 and 13 and IX:12, 13, 26 and 27).

NOTES TO APPENDIX A

¹Moshe Carmilly-Weinberger, "Censorship," <u>Encyclopaedia</u>

<u>Judaica</u>, 1971, Vol. V, p. 277.

APPENDIX B - DOCUMENTS

The following thirteen responsa are part of the collection of Rabbenu Asher ben Yehiel. This collection first appeared in 1517 at Constantinople under the title She'elot u-Teshubot. It was republished in Venice in 1607 and again in Zolkiev in 1803. The collection from which these responsa were studied, reproduced and translated was published in Jerusalem in 1965. This edition reflects the original structure of the 1517 collection in that it is likewise divided into 108 sub-sections, each section reflecting a different area of law.

The page citations at the beginning of each responsum refer to the pagination of the 1965 edition and copies of the respective pages have been included.

צר פביע הוא באחם שאים טבאין נוחגין בשניות בא יחט עמהם י כי אין לדם עסק בדבר זה אלא איחם כלריכים לדבר ווה באמרים אם לא יפנש לדם בשניות ידא רוב המס מופל עליכם אינה ב.כ.ה איו אם עשר כשר אחד משפע בנכיסים וישליל האלך עליי לישל מונפין יותו כאדבים עמו מעים זה שיחבה מס שלים בהפסדו ב. אלא נדוא לא יותו עשר היא נופלי השיחום יותו ולא לארים:

יעוד אווני - ראוכן בחול כפל חלוכה לכם או רציק וחיף להיא ל יציאות ככל בה כל מלחים ליקן לבישים להחתים בלא יעיליו בליו בכים דנר בדרך כעיל החתיוח בארכים ליקן מלייניתם ובקא כחו מן מתון לבישים כשיבל לעירמאום בלהם וחגיעין מרחים להיקל להן היא אביר או כיש אחד יהיה לכלנו חבללו של יב בלכם אל חביא לבדי עדמי בחתם והפאם ואני בכלי ואם אלעורך איל לבישע יודע אני בייעיב לי בחד בחתם והפאם ואני בכלי ואם אלעורך איל לבישע יודע אני בייעיב לי בחד שאי מהיחו חדי שנה בכים :

רושובה ימה שם הדל נחבין פים לשפש להיוח להם לחנון ולחמה לאד היורים והשנים כל עיר ועיר נו מאנין באינים בלוח המל הזה לאד היורים והשנים כל עיר ועיר נו מאנין הצע לירך לוה ואיא לו לישה מן הדל אף כי הוא אירך לעבדו בפכל למעמה אבל אם אינם עימון להפעים כי אם לעיים בערמה ודמות אינו לרך לה אינו מחויב

אחד מהם: תשובה מה שוענין קוח מהחנרים שלא קנלו עליהם נפעם הואח מה הכרני מהנוכח איני מני מני אורם שינותני בחברה

מה בהקן ותניים של יני קרלו עליהם בישחדו מתקם כיחו אל ללח ששם אם לחיקום לתיים היותם להשכים לכל מים שמים לה לל ללח ששם אם מה אול הקל על היותם לה היותם לל ללח ששם אם מה בל היותם לל הקל על של היותם לל ליים בעול היותם לל ליים בעול היותם לל להיים בעול ללח להיותם לל היותם לל היותם לל להיים בעול ללח להיותם לל היותם לל להיותם לל להיים של היותם לל להיותם לל ללח לל לחום לל ללח לל לחום לל ללח ללותם לל ללח ללותם לל ללח ללותם לל ללח ללותם לל ללותם לל ללותם לליים ללותם לל ללותם לל ללותם לל ללותם לל ללותם לל ללותם לל ללותם ללותם לל ללותם ללותם לל ללותם לל ללותם לל ללותם ללותם לל ללותם ללותם לל לותם ללותם לל ללותם לללותם לל ללותם לל לותם ללותם לל ללותם ללותם לל ללותם ללותם לל ללותם ללותם לל ללותם ללותם ללותם לללותם ללותם ללותם ללותם ללותם לללותם ללותם ללותם ללותם ללותם לל ללותם ללותם לללותם ללותם ללו

מכם נעולם בלירות:

"ב שארך למדט רביט מם שבשל בלטון סייר על הראל והקרל
בל הקאל ומפה ש בעיר בלטון סייר על הראל והקרל
בל האל ומפה ש בעיר הציים מם במשל בבלטון המום על העיר ביו
בירון לא מפני באל היו בעיר בלחור בעיר או ביו פניים ובאל היו בעיר ביו פניים והבשרו או שהיה
הירה למשחם : נשחר דולים הקאל ביפרש עורם בוה היום קרן ורכיו
הירה למשחם : נשחר דולים הקאל ביפרש עורם בוה היום קרן ורכיו
בל למירים באץ לכם לבוע להרי בכשה שינו בלעון היום עלים
אל היו המייכים ואלו לא העילי המשוח כדביו היו לירכים לברוע מיד
מאל האמדה שבה לאול עליהם המיוב כלכך אין לרביל ביוע כלום:

תשובן אם ממס שהמינ השלטן של הקרל היא הקלכה שרגיין ניתן כל שה ושנה ומתלטן למון שהיא משורין הקלבה שרגיין ניתן כל שה ושנה ומתלט המורין הקלב עד זמן ידוע כאותו ההיש שהיא בשהיין הקלב עד זמן ידוע כאותו ההיש שהיא בשהיים וביל לווי בשלט לווי ביל היא זמן ידוע כאותו היא בשהיו ביל הוא הוא היא בשהיו ביל בנה וחייבים לכתוע מלקם במעישים ואם כלא שהיין בליל לעיר לי בשבירו כי דב היא חומים לאהר לדור בירו ליה לא חם מתנים הכע להם אותה לשהר כיח וכנס לאהר לדור בירו ליה לא חם מתנים הכע להם אותה לשהר כיח ומש מתנים הכע להם אותה בבל על מת משבירו את השבירו של השבירו השביר

יום כיורן כם בלוו לברוע מנם וכלוהה בעה לא היו לוחם ככלל היה וליחם בחורתן אומונהן פעורין הם לעילם בין בהיו בלוקה בעם בעיר בין בלא היו בעיר י אשר בן היר יחיאל זיל : בעיר בין בלא פער כל בשורות הן דוע של אחה זהובים

לין בישפה בער תוכ שדה מחדם לין ביתן פעיא הדכיח על הציי ויכלר בשר כיד היכודי נכחלה כין בייתף עלוי הרכיח כל היכוד על דה לחינן ועדה האפן חופע לרמשן ואומר לו אני מבדר מברה ברוח על עיא אני והפכה מיחסם בפנין בישלר הפער כאי צייך היי ידש ברה ביו מאלו הרכים והבכע לי בלא עביח יותר ממס מאמרת

כל יחיד ויחיד יאשר כן היר יחיאל ולל: יד שארך הקדל עבו חקנה בכל מוכר יין לחוכרים החלמשונה קודם מכירתו ויחן להם עדוב ביהפייםו כו ויבנע להם שיפועם

ההאישיה אם יש טכור בטכור כמי פרוב מהייכיום וי קבים להים מהייכום וי היבים להים כל החלק לממנו ערוב ושבושה או יכו הוא למער כשיעשו עליו מוכ בבער וערוב עמו בסבום האמעורה ואם יעכור על זה יפרע קום יותו עותה הלך ראבון למיכרים לבשוח עמדם כפי ההקנה ואא דע והלך להחיק עליו ש'א והחוכרים מובשים ממעו קום כי לא מחוק ליכ בער של סביונו ובוא עוען שנחן להם סערוב כפני עדים כפי

הקין והלכו למדינח הים :

רנשותרה כא דמפהף לך כואיו נמשה של שנמו בער ופרע כל הראוי ולה הקבל ממש עשמת בפני עדים נחחי לך עדוב והלכו להם בקבל ממש עשמת בפני עדים נחחי לך עדוב והלכו להם פשימא דעשה זו רלמים לקבל דהא אפיי אותר לאפיכו אל מהבעש הלא כפדים ולא חביבעי הדלים לקבל דהא אפיי אותר לאפיכו אל מהבעש הלכן לעדיכה הים אמש לידן להקבי כבועתו הערוב והעדים וישבע שהא הדבריו ומיכו איים לדק להקבי כבועתו הכרם שלא יום בעיר עדים מיוחדים שהעימיו בקבל קבל בשיר לקיים כל דבר ועדותו זולהם לא חועיל מולא שלאך ליבפע שהקיים הדבר לפני שנים מעדי הקבל והלכן למדינת הים ולא ועל אם לא יוכל לבתוב שביו משר העדבר על פי הכושברים אם כמבו וגם אם לא ועל להבלי לא יוכל להבלים ליותר הדבר על פי הכושברים אם כמבו ושל או לא יוכל להבל או יולל הבל או היולל הבלים להבלים מיוחדים בעיר יוכר שם בשרוב ובשיח העדים בם הסופר נישבע שהא כדבריו ויפטר מן הקום. אשר כן ה"כ יחיאל וצ"ל :

טו שאלה רני מנחם הכם לקא כלדוליר לדין שנכו ממנו מם שלח

כדין בחימר שחינו מפורעי המם בלהם כי ככר ירד לדין

עמם על תכיעה לפני רכי אכורם | בופן ולפני רבי ישקב בן שובן - וכם תקר ודרשו כי מכרות קבל ולחליף לקבל קריאון ואינו מייב לפרוע מס לקבל ולדוליר ועל פסק דינם לקרה מיים העלה שיפים על חם מהד כך שימו בקבל עשיים וחמבה והצים ולא יכום בפנקש עמהם ועל דל הלף שימו בקבל עשיים וחמבה והצים ולא יכום בפנקש עמהם ועל דרך זה במום כלל עם קבל כל עישו וכיון שמחבר במילמות הדיינין שאינו מסובע במום כלל עם קבל כל עישו וכיון שמחבר במילמות הדיינין שאינו מסובע בלא כדיני הוצרים ומצע לישונה מקבל להחויר לו כל המם בגבנו ממוש בלא כדיני הוצרים ולפע מושבו של אום בלא לדין בעסק זה ומשם בלא מדי לישובה בין במכרום לקבל קריאון לחיב לאות הדיינין ברישוני שלשו עמה ביון מברים לאות משום שבלא לדין בעסק זה ומשסם ברין כן ושעו עמה ביון באיני אום האינו שברים באינו משרפי מום כלוגלים ברין בל להרליר ופעיחו עשנה מום השיבו מורשי הקבל ברי ברים בתור וברי ר' מותם בשום מום שישום הקבל ברי ברין בל להרליר ופעיחו עשנה מום במיים באינו מורשי הקבל ברי

DOCUMENT NO. I Page 10a # 10

More, my master: Reuben, who is an artisan, a painter and a leather worker, must pay money every year, based on his work, to judges and officials so that they will not falsely accuse him of anything, just as other artisans who must pay 5 according to their work. The congregation, likewise, gives to the judges when they come to their courts. Now they (the congregation) demand from Reuben that he give his share to them for the purpose of bribery, but he replied. "What do I have to do with you, that you come to me at a time when you 10 are in trouble (in need of money)? Either I will carry my burden and responsibility by myself, or there should be a common fund and you ought to include my (money) with yours. or you should carry your burden and responsibility by yourself and I will do the same for myself, and if I will have 15 any needs of the judge, I know that he will benefit me because I benefit him (give him money) year after year."

Answer: It seems that if the congregation gives money to a judge to be their defender and shelter whenever they need his help, as is necessary in this secular (unholy) diaspora 20 to bribe noblemen and officials in each and every city, so too must Reuben the painter do this. It is impossible for him to separate himself from the congregation (in regards to paying them money) even if he has to pay in addition because of his craft. But, if they (the congregation) do not give 25 to the judges except that they help them in the courts, and Reuben does not need such (help), he is not required to give to them.

D

Ġ

37

Or.

36

. 7

0.5

יכתו

מה:

: 50

בירס

פטד

dico

רשים

משיל

מפינו

מינק

oń:

ני כן

rco

נמיר

מוכה:

ימדה

ນາເວ

ז ער

בגליל

ነቦርን

fo m

120 -

בינים

וי ליני

בה כני

ימומו

V.C 🛬

15 =

במוים

יומות בכן בכן

הינסכ

י כיון

ביו לה

מוס

12.2

והפיק

בינובה

בין לח

כבאין

= 1 =0

JE ...

1) =-

- כלוני

33 ⊏

. 02 =

כחרי

אותם כיכם דבינה הח בתו והשילו כהב כם כל עם מים לי חים מושיל תוד כא דמון נפדק גם פשע (קפב.) בני יוסף כן במשין כזרים בעיר מים מינו ישליו לכוצים בשרות זה על זה אלה מחר יכול להוציה בער תיב פליהן כילד יעשי ישלפי חם כיו משלפים יכתבו החתו חם כיו מסוחניו יכתב כהן ומה אנו לריכין לכל דקהוק זה אחד מהם יבנה אח במו ויכתים בבפר ילחת כן ראיכן אלא ודאי אי איפבר לבטח ולכחיב כם בלא כוחום בו בשר זה כמחן דליחיה דמי ככח נמי כתיכה זו כמחן דליחים דמים וחיו להצים פליה. אלא כך ניהנין לכיווב בכחיבות ונפין בל נרים פלוני בן אברכם ושמן המוכהה בוחבים ואב המוז גוים הוא אבי כלם:

ח שניאלת פל כאב שנה לכנו שלא ידכר עם יכודי אחד ולא ימתל ל מה בעבה עד זמן קציב והכן חשן להפנים עניני אלא בחיבש לצוחה אבין - דע באשור לבעא לבים יהודי אם לא שירחהו פינר פבירם והחב בשה לבנות לו לתו כל במינים לעותי לפיבור על דברי פרס שוחשר חני יי מורחי למעלה ממורחבה . ושד לח הים החב כום

כדבר עושה מעשה עתר וחיע לריך לכבדו : ו שניאלת אם חייב אדם ככבוד החיו כגדול מאמו כמו באחיו מאכיו . דע בהין חיטק כי כמו בהייב אדם בכבור אמו כמו בככוד חביו כך חייב בכבוד החיו כגדול מחתו כתו בחהיו מחביו . וככתיטת כדק בעבת (דף ק'נ.) חנית ככד את אביך זו אבת אביך - ואת חבר וה כפל חבר. החין כדורים ותו יחירה מוחח חיור לרכוח החיך כבדול י

הלמא מיהירא דכחיב גבי אמו קא דרים ליה: יוששולת כל אח כנדול פשרף וכיום לאחיו בכוא הלמיד הכם וקטן כימנו בבנים ונידו מקטן בשנים שהוא חלמיד הכם

לאחיו נדול בשנים חם נדויו נדוי משם שדרבו וחת לרכות החיך הנדול. יפה פשה שנידהו דכיון באינו נובא פנים בתורם אינו עובה מעשה עמך ומן הדין אינו חייב לכבדו :

כך חים שתורתו אומנותו ועישה תירחו קבע ועלהכחו שראי והונה בחורה חמיד וחיט מבעלה להחעסק בדברים בעלים אך לחזור אבי פרנסחו יכי זו היא תובחו כי יפה חים עם דרך ארן וכל חורה שאין פחה מלחנה כופה בעלה ונוררת פון ובכל פח לבו על גרסחו ובגמר כלהכתו החר חיד לבים מדרשי וכוח נחם דורש ונחם מקיים ולח שחיי טתשניה הוא בכלל רבון כי הבנים טארו בשל זה חודה ואין להעיל עליו פיל מבא מלך ושרים לסחים דכ"ב (פ"ק דף ת.) רב נחוון בר רב מסדם רשת כרנה הרכנן חמר ליה רב נהמן בר רב ינהן עבר מר הדתורייהם אדנכיאי ואדכהובי אדאורייחץ דכתיב אף תיבב עמים כל קדוסיו כידך ונו׳ אשר מכה לפני סקב"ה הכש"ע הפי" כבעה באחה הוכב עמים כל קיושיו כידך והם חט לרגליך ישא מדברוחיך הגי רב יובף אלו חימ שמכחיין רגליהם מעיר לעיר וממדינה ליודינה לישא וליחן כדבורו של מקףם אדובילי דנחיב נס כי יהנו בנוים פהה חקבלם ויחלו מעט ממשא מלך ושרים אתר עולא כל הפסוק הוה כל' ארמי נאמר אם כולם יחנו בגוים ניזה הקנים ואם מעע ניחלו ממבא מלך וברים אדכתוכי דכתיב מנדה כלו ורגרך לה בליע לחרמת עליהם ותחר רב יהודה מנדה א מנח החלך כלו זה כסף ניללהא והלך זו תרטנת וחו נרשינן החם הכות דמי כלילת השדו תעברי לדי לקדיה דרבי חתרו ניהבו רבנן בהדן חתר להו לח פרוקינן פרוקו שרוק פלגא פדיום חפונם חהן לקתיה דרכי חמרו ניחבו רבנן בהדן חל לחו כחקינן ערוקו ערוק טלהו פש סכוא טובם שדיוה אשוכש ערק כהוא בובם כת כלילא אחד רבי ראיהם באין פירענות באה לעולם אלא בבכיל עמי פירון . ורואה אני כדורות הללו לדון קיו שהרי בימי הכתי כנערא כדו נמואים חלמידי חכמים לאלפים אבפ"כ כיו פכורין מכל מיני עולין דיבין והרטניות כל שכן בדורות כללו שחינם נמואים אחד מעיר וב'

ממשפחה שיש לפוטרו מכל מיני שולין "): רשוב הדתי לי חשבח בחלה לרכי מתיר הלני זל וזה לשנה מהודעות ליה למר כל מחי דכתבנה לים הה כהבנה חשום דחיכה חיושי כיודן דכש למנכח מינאי מסין וחבחורות והרנוניות ולסיושי לליכורה ככל כנדי מילי דמשחשבדי חינהו וטשנחיהו כיון דהוא יופי בנו ביהאי ברביח לבינ דלא נפיקוא בבוקא הריני כבאר בני מחא דלא ילפי אורייחא ואוא יהינה וכו היהיל ותורחי הומנוחי בכל יומה קאימנה ככי מדרכה ולה נפיקנה ליה פבירנא מכל כני שניני דמאי דיויפנא ברכיח כדי בלא להצידי כיל ופצירנת והתייחי להו שכדת דרב נחמן דפיק דכ"ב (פס) דתמר להרתיים ומתכים ומדכחבי ומחי דכחב הרב ן' מיינש משתיה דיניה ודה בכחב הרמבים זל וכל הנאונים בהכום שובדת ומכחי למ לדורה דבחלי עד דחויכל כחבל דמרי ותבום הכי מפייסנת לים למר דליסדר לי להלחר בסגיות חכמתים ושלומך יפרם:

הל הציכת כתב רבי מאיר ז"ל. הכין חזינא דכאי טענס דסני שחרין ובשרבין אחאן דבוי תוכתו מימטתו ולח בטיל מדברי תוכם אלח פרא לכדי היו וכעו לחיוכיה במיני מסין וחשיצרות ופשי העיר ליח כהו בפשל בחבי כלהוי שכדי ושועההת דמיחתר בההות פנינת לחפפר רכנן במי כטן דתי כלילא ותאן דרמי להו כמאן אחורו במלך באיט לריך ") וימו מופלין על הלכור שישלמו כפרו.

לכלים איותרו אי בנוחורי על הפחדים איתרו אי במלאכי השרח שאינן איכלין וביחין אלא לבני אדם בליכלין ובוחין ולריכין לכל לרכי כנוף ובהריא לנחר (ביב קי.)לשלם יעכוד חדם כעודה בהיח זרה ממע וחל ינטדך לבריוח וכחיב עיש כפיך כי חאבל אשריך וטוב לך חו היא מדה טיבה בכמדות וחמ (אטח פיב) יפה מיח עם דרן ודן הזק (כם פיב) אם אין קמח אין מורה ואמרים נמי (כרטח לה:) ראבונים עשר תצדחן קבע ומלחבחן פראי אלר ומלו נקבייתו בידו ומכל הני שמעים דכי פטרינהו רבכן בנמרת לרבכן דעבקי באירייחא לתו אדניחא דלא פרחי במווניהו ופרנטהם ופרנטח אנשי כיחם פשרינהו אלא כל היכא דמקיימי מטח רגנים כו יותם ולילה כפי כחן וכפייכלחן ולא כעלו לדכרי חודה אלא לדכרי מצוה כדי מווכחם ופרנסח אושי כיחם ככלל רכין פינהו דפעירי מכל כיך נילי דאמרו והוא דלא סאנו במשנים ולא מולולי במשם דאם כן לאי מכלל רבכן כינהו וכל שכן דלא שייך למכחב כהו כל קרושיו כידך ולח למימר בהו רבנן לח לריכי נעירוחת עכל וכן כתוב בב"ב ח"ל נקטינן הבהא מהאי מעשה דדמי כלילא ומרכ יהודה ומדרכ נחמן כר ילחק ומדרים לקים ורכי יוחנן שכל מיני משין וארמוניות וחשמדות כין קבועין כין באין קטעין אין חלמידי חבמים חייכין לפייע כהם את הצביר כלל דהא מנדם בלווהלך כלהו קבועין כיכהו ואתרינן בהרא דלא מחייבי רבין בנויהו ודמי כלילא מפ באינו קבוע כוא ולא הייבינהן דכי לרכון ביויה · ואפי' כמס כקטב כל כל חיש וחיש בפני שלמו הצפור חייכין לפרום מכלהם כדי המס הקצוב כל חלמידי חכמים כדי לפטרן דסא כרנא דהיא כסה נולגלהא והדרקף נכרח נוונח כדאמרים בכוום דוכחי ואמרי דרכנן פעירי והי לא מבלמי לבור עליהו מדידכו היכי יכולים למפטרינהו שבי גנות דמלכת חלת ש"מ דמהייבי לכורת למפרט כליכו מממונא דנפשיפו לכי ננוא דמלכא ואפילו כיו עשירין שכיפראל כלכוכ מייכין לפרוע בעטרם בלה מפני עניוח נפטרו אלה נופני הורהן . וכן כל מיני מסים שהציבור מעילין לבנין סממה ולהגפת הדלחות ושאר שמירת כעיר אין חיח חייבין בהם כל עיקר , מיכו ס'מ בח"ח בעיסקין בתורם כפי יכולת כל אחד ואחד ומקייםי מטת והגית כו יומס ולילה כפי כחן כדרשינן קרא חלו חים שמכחהין רגליסם משיר לשיר לישא וליחן כדבורו של מקים וכדילפינן נמי מקרא דנם כי יהנו כנוים עתה אקבלם ויהלו מעש מתבא מלך וברים . הבל הלמידי חכמים באין שסקין כחורם הדיר לפי כחן ולה דיין לעבות כמלהכתן כדי למלוה פרנסתן ופרנסת הובי ביהם אלא שהם יגעים להעשיר ומבעלין החורם כדי לקבן מיען הרכם כרי אלר

וכן הלמידי חכמים המוללון במניה ולון ידלה שמים כל פניהם כר אלו כהלים בכליטר ולה המר ככחוב חלח כל קדושיו וכן שהין פורענות באה לעולם בפכילם יצהי הלו פמחללין כם פמים ועל כיוצא כחם נאמר לכן כוללכם ליון שדם ההדש - והגם זהח בקרעה חשר הנכבד בחבכיל רכי יעקב ילו כרכי ילהק אלפשי ז"ל סדר במדינח קרטובה בהוא הדם כשר ויכא במים וקובע מדרם להלמוד הצרה בכל יום לומד ומלמד וחינו בעל מהלמוד חורה הוא לדבר מטה הבאח בלום ונמילות הסדים ולפפיע לבית וכלום על דרך הדין אי על פשרה או לכקבת מחייתו ובפרנסת חושי כיתו וכזולת אלו בעברים הינה בחורתו התיד לכן נראה לנו מקו הדין לפי דנרי רכוחינו שהוא פטור ופעיר מכל שלי פלולי ועכורי מסין וארטניות וח: חורת מלך וברים ולח יובו משט לח במקים בכוח דר ולח במקימות אה ים מן היום והלהה לא ממם שיתהייכו ככר ולא ממם שיחהייכו משחם והלוה ועל הבח להכריתו בגזרה ועיבוי ע"י יבראל או על ידי כוחים לפרוע מם ניין דעם חכמים נוחה הימנו וחם לא ימישו על דכרי הרשות בידו להכען ע"י ו כוחים לותר עשה מה שישראל אותרים לך. וכל המסייע ומחזיק כידו על ככז הרי זה מכבד לת התורה ועליו נאמר עץ חיים היא למחזיקים בה

ונו' אשר כן ס'ר יחיאל ז'ל: דור סנקן ברכי ששה סכקן ז'ל: ם וששתלת קלכ רשע בבוה בדכרים לש"ל הלמיד עד שנדהו ותיחו רבע אמר חדרבה מה עובו - עישו הראוי לו שיכריוו

פליו שכות מטדם וירחיקוכו וינמוד כנדויו לי יום ומשיכ יבקש מחילם ברבים

לש"ל. ושלום חביך אשר: ו יוכן בן ההכם מח משנחו. משר במלח על הלמיד שניישוה: בדברי'ומסרו

בופו ומחונו לחלטות ואחרו שהי' הייב בהילה כי הלל בכת ונמנא שקר ופערים מלכוח וחור והבע ליערת זהכ מחיחו בכייםו בדברים. ונסחפיקה בח'ב כר'ם ז'ל ביחביים ח'ח בקונסין אותו ליטרא זהב. דע כי בירובלמי מיחה שבתכיים את הוקן טחן לו דמי כשתו - חד כר גם מיקפד לר"י כר מצינא איז ביבדא קתי רל וקנסיה ליכורא דדהבא . חקן זהו בקנה הכחה והייט חים בהורחו אומנוחו והייט שקובע ניהים לתורה ואינו מכטל למודו אלא בבכיל מה נוחיו כי הי אפשר לו ללמוד כלא מזוטח כי אש אין קתח אין חורם - וכל חירם באין עמה מלחכה סופה בעלה וגוררת שון - הילכך כל אדם שששה בגוחו קבע ומלאכתו עראי כגון שיש לו טחים קבועים ללמודו ואינו מכעלם ולל ובאר כיום כשאוא פטי שאינו לריך לאור של מזונוחיו הוא חחר על הספי ולוחד ואינו מעייל בשיקים וכרמיכות אלא כדי להבחכר פרנסתו ושרנמן אושי כיחו ולא למנור ולהרכוח ממון לזה אני קורח ח"ח וסמכיישו משלם קנם המשרש בירושלתי - וכלכד דלא כא:י שומטניה שמש חין מנשיו מיוהבים יותר כות נרוע מעם כתרון - והמהחי על שלת חבעת

(שו'ת דרא'ש)

עלפון כאמיד כל במסמהו לחלטת וההוצאות שנחמו לו להפשיד כמסירם שתסרום דינא דנרמי כוא וחייבין לשלם (ו:)

כלל ששה עשר

דין בן שלש עשרה בר עונשין ושיעורין חציצין ומחיצין הלכה לסשה נסיני ואמה בת ששה מפחים:

ב וששאלת מבוכה חלב שם ביוח בדי להילח פרם (מא ד'
במושאלת ממיר בין להיוח כדון לו לה אם מאחר כיון
בלחדות מטיר דיו לבא מן הדין להיוח כדון או מאחר כיון בכור מהדובה מטיר דיו לבא מן הדין להיוח כדון או מאחר כיון בכור שבה
המובה באיפור עמיו כך כל האיפורין עבה סירוט כאלו היא הפני עמיו או נכא למחלוקה החגאים בדון עינה וועיה או דון עייה ואוקי כאחרה:
הנציוברן על יודים כדיו אבילה פכם להך וחייבין עליו כרה ואלו
מעור ילפיע לייה דמטיר לפיט היות משחר אלמטר כמו

מנזיר ילפינן ליה דמנויר ילפינן היחר מלערף לאיסור כנון כזיר שברה פתו כיין ויש כו חלי זיח יין וחלי זיח לחם חייב וילפינן ליה מכל משרת . אבל כזים נכדי אכילם פרם דאורייהא הוא חה הוא שיעור לירוף כל האיכורין שנחורה כדאיתא ככריתוח (י"ב:) כמה ישהא האוכלין רבי מחיר אומר כחלו תיכל רליות והכמים תומרים כדי שיבהת מחחלה ועד סוף בכדי אכילח פרס וההי שישורא הלכה לחשה מסיני - ואף ע"פ שהוא משורב בהיתר כיון שים כו כל כך מן החיסור שנחוך חבילח פרס מן ההיהר תוכל כזיח מן החיסור זה הוח נקרא טעמו וממש ולוקין עליו וחייבין פליו כרת ולה נחבעל ההיחר ברוב החיפור כי נוחן עעם ברוב מדתורייהה כדחמן בפינ' דמסכם חלה העובה עיסה מן החעים ומן התורו אם ים כה טעם דנן חייבת כהלה וחדם יולא ידי תוכחו כפכח. ומינה דייק בוכחים דנוחן עשם כרוב דאורייחא והכי אתריכן כפ' אלו שברין (תד.) מאי לאו משום דהיחר מלטרף לחיסור לה משום דחיכה כזיח ככדי חכילת פרס וכזיח בכדי אכילת פרם דאירייתא הוא א"ל אין א"ה איואי פליני רכנו עליה דר"ח בטחח הבכלי (אי אמרת בכלתא היהר תלערף לאיסור משום הכי פערי רבק ולים לכן עירוב פי דלא דרשי כל . הלא הי אמרח כוים בכדי אכילם פרם דתורייתה המתי פליני רבנן עליה דרבי אליעור) המר ליה הנח לכוחת הככלי דליכא כזית בכדי אכילת פרס וכו' ודברי הר"ם ז'ל התוהים הם בכהב ואם אכלו כפתח לוקה עליו ואין בו כרח בנה' כל מחמלה לה חחכלו. במה דברים המורים כבחכל כוית חמן כחוך התערוכת בכדי חכילת פרם ומדהכים הרם דכל מהחנם לם ההכלו הייט של כרחך כרכי חליעור. דרבנן לא דרשי כל ורכי אלישור לא כעי כוים בכדי חבילה פרם כרמפרש בהכים בכבלתי לעיל . וכלום כנפש אשר כן ה'ר יחיאל ז'ל :

כלל שבעה עשר

דיני פלשין וניסור לאנסין ורורף ורין אין רוחין נפש כפני נפש : א יקכורנו רכיט מה לנשח כלים אבר נחפרסם עליו בהא מלשין לימינים מיכדאל ולקהל לאנסין והוא מנום ככל יום ממיר

לימידים מיברהל ולקדל להנסין והוא מנום ככל יום המיך בילך ויאתר לאנסין על אנשים ימידים וקרלוח מיבראל דכרים שיוכל להניע להם מחמקם כוק בנופם חי בממונם והקבל מחיידחין מהחים הוה עד מחד שהח מכ כל מבתרחו כל הלילות כהלר חודולי בעלי היכולת מיכתשחלי ובנה ניתן לכם ליברחל רבוח מלד כמלטות בבהר לדון אותו וחם ימוא מן הדין בחייב מיחה שימיחיהו ושל זה מדקבש החשי הקבל והשמידו ביח דין לחקור הדבר אם יהחמה הפיסום המוכר שיקבלו העדויות ועל פיהם ידונו מה שיכחה להם מקן היובר. והנה יכאו לפניהם עדויות שוה נוסחם. קבידו רמוכן ובמשון כשני ביח דין בנתברר להם שהחים הום הוח מוחוק שהוא מלשין ומשור ובשוא נום במלשינות שקר ליהודים פציים רכות ביוהיום חדב ועד הנה כהיוח דון פיעדו נכחן נחיבניליים כבהים מנום בכיום כוכ נלגל עתו החד מנדולי כקבל שיכור מום כניוושושימנע ממנו ולה דנם להתנש , והשידו שוד לחוכן ובמשון המזכרים בנהבכל להם סהוקנים וחובים רכים מהקדל ירמים משנו שלח ילשין הקדל לשקר יונם כשידו עלון אושים יולבד אלה שהול מוחוק בחוקח מלשין ומכור ובניום לשיהם מלשינות פעידים רכוח . פהה יורט רכינו מה דינו הם ים לדוש כדין רורף כיון שהוא הולך ומנום עקה כהיות דון פשרו בכהן ולא רנה לחוור בו מחמוח מוכיתו ומש כהן לכנילו כושבו מכסיא דרב כהות בשיק העול כהרא (קוב) [ועדי קרשות הנוס לע מיד ביולכות]: קרא

תשובה כם כי כילו ד' מיחום כית דין מיום בילו ממהדיין כיונו

שחייבין עליהם מיחה דכיון בחין סוהדרין כמקומם חין חדם בלים לדון אם חברו לחימה י אכל אלו דקף תשיב כסובדרין בשרק סורר ומורה (ענ.) שמילין תיחן בנפבן שאין נהרנין לבעבר הצא בלהמה להציל תח הנרדם מחוח לו משיעי לוחם לא כעלו [כמקם שחורשה לוה ביח דין מלד החלטח, כמטאר למשלה]. דאין מיחדם הלויה בעדה ועדים ללא בראיית כל אדם ברוחה מוחם שוחתר לא חשמוד על דם רשך והרודף למסור ממון חבירו כיד אום השו חכמים לרודף אחרי נוש להרנו מהאי קרא בניך שלשו שכנו ברחם כל משם כתום מכזה. מה החום הזה כיון ביכל לחכמה חין מרחזין טליו אף ממון של יבראל כיון בופל כיד אוסין אין מרחמין פליו טשלין כיום מקותו ולתחר כולו ולכפים מוסרין אותו וכורנין אותו חולי יודם שיש לו מיוון יוחד הילכך כוה ליה רודף וכיהן להצילו ככפשו וכנידון זה שבחכם שהשידו פרים שכהיות דון פשרו שם שהיה מנום להלשין ושדבר חליו חי מנדולי הקצ שיסור מן הגיזום ושימנע ממט ולא רצה לימנע הייט לנמרי שנהח דרכ כהוח כז' הנחל כחרת (דף קי'ו.) דכעי לחתווי חחיכות דחברים אשא לקתים דרב אוור לים לא התני אמר לים מתנינא ומתנינא בום יחיב רב כהגא קמיה קם בחטיה לקשיה הכא נמי כיון באמר לו אחד מנדולי הקהל שימנע ואחר שלא רלה להחנע מיד החחייב בנפשו לכל ישראל. ולבים"י דכתב ר"ח כאין הורנין מוחן בידים אלא מורידין אוחן לכור שלא יוכלו לעלוח משם וימוחו משלחו מה בחתרו לכוחי להרנו היינו כמו הוכדם לכור דאינו מושה משפה וכן דאיתי בחשובה דמשור לבקר אף בלא בשמ מעפה מוחר לפטר עליו שכדי אלילים לענפו . וים מי באוסר בלא כשעח מעשה לעושו ע"י עוכדי אלילים וראייהן מראמרינן כפ' האיש מקדש (מש:)של מנח שאני לדיק אפילו הוא רבע נמור מקירבת במא הרהר חשוכה כלכו, ומורי ה'ר יעקב כן ה'ר ילחק דחה ואח בראיה דילווא משום חומרא דאשם אים המרים כני אנל לענין מסור מקילין כים כיון דידשינן בהוא מסור לבקר ומהחרים לכליל נפבים לכיונים פקיים מפשק. חדע דחחר בנישין בפי השולח (מ"ו כ) כהוא נברא דוכין נפשים ללודתי אחת לקתיה דרכי אמי מתר לים פירקן דהא חקן (כם) פעובר ארו שאמו ואדו ככיו לפוחים אין פורין איחו אכל פידין אח הכנים משום קלקולח וכל שבן הכא דאיכא קולא לתרי ליה ככנן לרכי אתי האי ישראל מוחלף הוא דקא חזו ליה דקא קולא לתרי ליה ככנן לרכי אתי האי ישראל מוחלף הוא דקא חזו ליה דקא אכיל נכלוח אמר לכו אימא לחימכון הוא דקא אכיל אמרו ליה והא זימנין דאיכא איפורא והיהירא קיניה ובכיק היחירא ואכיל איסורא איור לים זיל לח שכקי לי דהפרקיק. הלמח לח המריכן דילחח עכד חשובה עד כחן. וכל בכן בנידון זה (ס"א הילכך) בלפי העדות פהיה מנום והחרו בו ולח רצה להמנע סרי זה כשעם מששה ורשוח ביד כל חדם לשנשו וחין לריך לקבל עדוח בפניו ואף בלא כשעת מעבה כשדנין טליו לענשו ביד שוכד לגילים אין לריך לקבל עדות בפביו כי הדבר ידוע עי שרוא מוחוק מפור ומלפין העובדי חלילים מקרבין אוחו בשכיל הנאחן וחלו הי' נריך לקבל העדוח בפניו ולדרום ולחקור כדינו לעולם לא יעשה מחנו דין כי ינלל ע"י עוכדי הלילי כי חפי כבהינו כסכנה הוא מוסר יחידי ורכי כל שכן כשיראה

שלחו בסכנת נוש ביתסור כעילות בקר ויסכן לכל ישראל: הר היכול לכל ישראל: בינול מהוא בינול מחוד מתחות בקר היכול לכל ישראל: הר ישראל או מישוב סיד אותו מועדר מילה או מישוב סיד אותו מועדר מילה או מישוב סיד אותו מועדר מילה או מישוב סיד אותו הבינול ועם להיצל כל מוחק משרה וולשון ובינול מישוב סיד מוחק משרה וולשון ובינול מישוב היכול מישוב בינול משר בן היל מידאל ול: איני כי ולהכינו כלאת בשוע ועו" כלאם כהוב אישר בן היל יודיאל ול: איני כי ולהכינו כלאת בשוע ועו" כלאם כהוב אישר בן היל יודיאל ול מישוב בינול בינול מישר בן היל היודיאל ול מישר בן היל יודיאל ול מישר בן היל יודיאל ול מישר בינול הישראל ול מישר בן היל יודיאל ול מישר בינול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול מישר בינול מישר בינול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול מישר בינול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול היודיאל ול מישר בינול היודיאל ה

קא מלביו ליה טוכא מכו פירום מינודו ליה טוכא אם מכול מכו מל מוכא אם ברשיעו וגרם לו היוק במשוש אפי מלפין שלבין מיתו ככל יום לבקר הי ברשיעו וגרם לו היוק

שנם זה אמור לשפרו למברו למברו למבפע כההוא תשובה אם הוא מלבין אותו אפי בידים מותר למברו למבפע כההוא

חתר כל שכן הוא עלהו למהם (דף קיוי) דקש רב כהנא כו' הפיי אהם כהוא מני של החתר כל שכן הוא עלהו והיהה שלשיע ככר כיון שרשש הוא החתר החתר מהתר והיה של אות שבה אחתר של שלהיו באותר שבה הוא החתר של אותר באותר בא

ויכית שדותו לנושט בדיניהם. דש כיון בחום מוחוק במסירות מוחד כי כך שנשחי (ס"א הקולני) מרבינו מאיר ז"ל תחד שששה המוסר מסירם כיון שחות מוחוק כמסירות מוחר:

ד שאלך המכן אותר שיש לו חרשותה של שיושן בחיים לו משח ושה בשיבה לו דברים כלה כחוק החויה שלו דבה רעה וחתר בחודה להתועט ממנו כדיני שכני חלילים (יונחיםי כבה) כא בישון

ררשש! משק (מ

F11.22

וליבים וא ביה וא ביה באומים

22222

אבן מינ אבר מיר מנקן מינ עילק מינ עילק אלו הקום אר מקום אלו מקום אל אלו מקום אל מקום אלו מן אל מקום אלו מק אל א מום אל מום א מום אל מום א מום אל מום א מ א מום א מום א מ א מום א מ א מ מום א מ א מ א מ מום א מ א מ מ א מ מ מ א מ מ מ מ א מ מ מ א מ מ מ מ א מ מ מ א מ מ מ מ מ מ מ מ א מ

(22 מו (נשימות נמל נכן מול פנכ אופי אם דום נקי דוו תוז (נקי לאפי (נקי

המש לכים תביי תכלי תכיי תכלי תביי תכלי תביי ככים לכים תכני לרים תכנים

ווייטאלים בין מין ביים בין מין ביים

י ילכדט בלו מו ב

= til tin = tio tirl = tio lin = tio lin

DOCUMENT NO. II Page 19a # 10

May the wise man receive this response. You asked about a student whom (some people) insulted verbally and turned over to the gentile authorities along with his money. They said that he should be sentenced to death by stoning 5 because he profaned the Sabbath. (The witness) was found to be a liar and the gentile authorities released him (i.e., the student). He returned and claimed one pound of gold from the one who verbally insulted him. You were in doubt concerning that which Rabbi Meir of blessed memory that one who insults a wise student should be fined one pound of gold. Know that in the Talmud Yerushalmi there is (the statement), "One who insults a sage must compensate him monetarily for his insult. One man insulted Rabbi Yehudah bar Haninah. The incident came before Resh 15 Lakish and he was fined one pound of gold." A sage is one who acquired wisdom and this is the same for a "wise student" (i.e., sage) that his study is his craft and this is the man who fixes a time for study and does not neglect his studying except for his sustenance because it is impossible for him to study without sustenance, for, "If there is no 20 flour, there is no Torah." Also, "All study which is not accompanied by a livelihood will be lost in the end and will drag along with it transgression." Therefore, every person who fixes his study time as primary and his livelihood as 25 secondary, for example, he has fixed times for his studies and he never neglects them, and the rest of the day that he has free when he does not have to pursue his livelihood, he returns to his book and studies and does not wander around in the markets and in the streets except to earn money for his personal upkeep and his family's upkeep and does not 30 horde and increase his money - to this one I call a wise student and the one who insults him must pay the fine published in the Talmud Yerushalmi. This is provided that he does not have a (well-founded) bad reputation because his deeds

are not good, for (in this case) he is worse than an ignoramous. And I am suprised that you did demand satisfaction and (not a fine for compensation) due to the disgrace of the student from those who turned him over to the gentile authorities and for the expenses which they caused him to lose by turning him in. The law of compensation applies and they are obligated to pay him.

117

(.<u>:</u>

:17

,ro

CTÓ-

בנט

Pro

Phys

Dana

יו מ׳

ימי

fore

ook

776 1

تراث

他才

200

P253

נבבו

r(xI

כלט,

reby i

ו מעל

בין נפ'

בי סמי

למקים

ל דהיכת

ים זקא

ליה הא

שור לים

ער כחן.

ט ולח

אן לריך

יד פיכל

אן מסור.

יך לקבל

כיתה

דב מסר

בני מבנס

להייל כל

כל מהוק

הבדו כל ו

: 37 587

יה מעלל ל

בוכה הם

ם לו כיוה

פט בסמת

להם להם

מכר תורו

פער פונד

רחים ככל

ול נוכן דיים

רכם ולבה

דהברינן פ'

1 5:51

נניכא כוה

ים לתרים:

11th 7 700

יכרו תוחדו

ליים דיו וכומין לכחובן והחד לכים דין כנני מוומן ליכד למניכם לדין לבבעים וכל מבר מחיבו לוחי ומעמה מחדו בו בלח יוצים עלי הלו בביבוח ובות יחבשני כדיני שברי כוכנים. ירחה כי דתיכן חינו הלת כחונית דבה כל במכת ושכר מבים (א הבא במש ביא וכן כל כברים דבריו והם יחיבם פליו נפני הומוח שוברי הגילים יש לו דין מכור לשנבו ביזים וחם ינום ויחתר חלך ותימר לפני החובין דבר שיוכל לבח תיונו הרפד לבחשון חשבת דיטרו ילא מכלל יכראל בני כריח ונחן רביח לכל ירלי כבם והרד על דכרו לעובו - אשר כן ה'ר יחיאל וליל:

ה רששאלת על לחם בשושנת על רחובן שמשהם ביד חופין ובוה הפסידה הרכה וקלח בררה בעדים וקלח בהוכחות ורתיבן

כביב נכלה דליקה וכחוך כן נולח ממוני ולח בעדות כרורה וכקשתי מן כאפין לחום כדי להפחדך בחחיר לי חם בלי ולא הפפדח כלום כי פפרחיר מז הבר:

הינובך כל חה פחוכל לחה לככר בעדים בהפשידה כחיחה חפיםה יפרע לה ויבכע החיכן שחינו יודע בהפסידה יותר ביון ובליה נחירו חם עשי חקות עול במסור לא מפקינן ממונא מכל בתוכחים לא נכלה למיוכי ולאשקן ממונחי ושלום אשר כן ס'ר יחיאר זכ"ל :

ו לעולינול החד בהחפים לחבירו על ידי זקני העיר לטפו ליהן גע כלא טענה אלא שאוחרת באינה חפיצה בו יוחד תורנס הרע לכוף איהו לחלהר וענו איהו בככלים עד כי הרכה נסבו לחום ובים דגב יולו מקחם ידיקם והיו בודפים אחריו להתפיבו בחבר בחרלה תלך הנדוף והחצים את הרודף על ידי אוסץ כדי לנעל רדיפתו מעליו הנציד לו כוה יד זהובים ("יכירו וידשו כל רומי כתבי זה כי תוחו החים העורם הי הלוח שמו הדר בניינרוע חשר זה כבר ימים רבים כחו לפני לבין והגלות ותרשתות חבר כל בומש חולינה כ' אוניו כי המכן עליו אבר כיוה פעתים מסד ממונן של ישרחל כיד חוסין הן של יחידים הן של רנים וידו היהה במעל קלקול החונות וכן כל היום מנום להפסיד ולמסור פחינן בל יברהל בידי חופין ולהפחיד ולמים בהיכלי עוכדי הלילים חבמר דנרי הנמים כלשון לפנ ורלם בפני עים כדי לכבמים שמו רהם זהים כפני המון הפס וכאלה רבוח חשר חיני זוכר עידה לכחוב כולה וכחה פשמים נמלכו כי נדולי כחרן אם מותר לפושו והשכחי אני לא יבלדי עדות מכל הדכרים החלה חבל כבנהברר לנו הדבר מוחר לעיבו אז' ניוה'כ בתל להיום כפנם כי חין לריך עדים והחדמה ליופור לבקר אלה רק כביחע חפיו שכוח מנום להפסיד מנען כל ישרה! ולמסור בידי אפן הייב לעושי בראיחה בכרק הנחל בקרה (קיו.) החות נברת דבעי משי הזיכות דמברים חחת להמים דרב מיל לת המני מיל אמינת וממינת יה יחיב קחיה רב כהנא קם שמטיה לקישיה קרי רב שליה בניך שולפו ביני ברהם כל תולות כהיא מכתר מה חוא זה כיון ביפל לתכמר אין מרחזיין כליו אף ממון כל יכרהל כיון בנכל בידי אנסין חין מרחמין שליו ומשלין הים מקומ ולנוחר כולו ולכבוף מייסרין חוחו עד מוח כדי שיודה חם יש לו ירב משק והוה לים רודף וכן חשרו ז'ל (ע"ג כו:) המיחנין המוסרים מורידין אל חשלין וכן והיחי בחשכת וכן בחשחי בלרפח בהחירו כתה פשמים לבים בחבור ברלמלה כן חין בעמדה והקומה לדור הבפל בוה כי לשעהיש דכו המתפרלים ולריך הדבר גדר וסיינ. כל הדברים החלה השבחי לשיל נפנין היום המסור כיון בנינל פעם החם רק בניום למסור חדם גדול כרב כהנת כל בכן על זה החים בכמה פעתים החם החרחם לי שוובר חתינם של יצרלל בידי חנסין ושד כל היום פוער פיו לבלי חק ייום לבקר הח הכל הותר אני בכל מי שקבל עדוח דברים כהלו או שמעו רביו מטה לחסרו למשפש וחם לח ששה כן נעום על כל הרשח שיעשה ביוםר ליבהל מחו וכלחה כחלו עבחן כידו כיון בהוח מנוה לעובו ולח דש ונהה זה הנכבד כי יוסף כלוי בהעיר השם הח רותו ולכש קנהח רב"י והניה חז הזכר לידי הפופל ופחה כל נדולי הדור יבימו על לכם נניי לבי כהנחי כי לא דבר ריק הוא כי דברי אלהים היים הם ויפיינו פרם היום: הוה וינקרקו העדיום חבר ינהו עליו וחם ירתו בהם בייקן לפורת משר הל יעלימו נומט וחם ירחה לכם באין בעדיום מחם נים נחבשת חשבו כהבתחכם בלה יוסיף לששה ככה והיה וה בלום

אשר כן פיר יחיאל וניל : לששאדת הם הנודף חיוב לבלם הוהן הי"ד וחוכים). דע לך כי חנית רש הוח לכום הח החדם לנדם מלכד הוחם בשנו הויל (כחובות ד ל בניצן ליחם לנדב וכרכה כחבתי כוה בפסקי ומיום בותי להכץ הוחת בי כל כין קבניליה בלה לטף לבום הדם לנום בחחתר החבה בחינה לי ובלח נדין הפבותו והם פורו כבם שינה ורט להפפו בנים בין נדין יצה שבה בהלול חוד טנעו אשר כן הר'ר יחיאל אלל:

יייבודע הרוני כהל היחה מעוכרת תרחוכן הגר כך קרבה וילדה כן ונהן כוא הכן למינהף אחר כך כלך ממנה לעיר אחרם ים שבי ארשו והיה בבנידה עומה להיום מינקם לבעל הבים החד כדי בי בי הרוצים בברה עותם נשור ומעוף בכר בי ודוע פקום מים ביו מי מיש ונובים בהחמוק מכורה וחמו מוה לינק בה ביו במיקר הם נום מובנס ידה ממש מלהניקו מפני בחלך

אבי בנה לעיר אחרת ואין תי שיפרטנה וכ"ד איתרין לה שחניה את בנהי וסים מומרת שחינה יכולה כיון שהית משועידת להגיק כן כש"ה וכע"ה שלה איתר בלא יניתנה כי כבר פרע לה שברה. וגם בבט מטובו באינו יותה מלהכם ואת דוסיו כפב מפני נפס - ועוד בחינה מבועבדם להניק את

בנה כיון בחינה חבחו במפה וקידושין: תשובה הדין עם אבי החימק כי היא בעבדה עלמה להניקו ומחיינה להנים בהנחיי שלח להתים החינות וחינה מטום להניק אח בנה ואפילו היהה נשוחה כיון שהבי הבן אינו מעלה לה מוונים [הי] אפשר לה למות ברשב כים וחת בחינה נשוחה וחינה מבושבדת להניה חת בע ושור בבנה נבר נחרגל לינה מחבה אחרת חה החינות נחרגל בחלבה ולא יינק מחתרת וחין דוחין נכש מפני נפש הלא בית דין ישכירו לו מינהת ויכופו בי הכן לפרוע השכר - וחש לא יוכלו ביח דין לכופו יפדעו כ"ד השכר : לה יוןדיין למורנו ביחים באירב ככאן בקרעכה מאורע קשה עד מאוד אבר כל ביועו הצליכה חוניו - והוח בוכל אחד מהגבלים נחבש

על חביעה שחבעותו כוחים ונחפשר עמהם בממון משלו והלכו קלח מיודעיו לנחתו ויצא כלב פהת הצרו ודברו על לכו בעניו זה ואמר אחד מהם ברוך מחיר הסורים וככל זה חדף ונדף וקלל כחלכו וכמלהיו ושנה למעלה והדיינין וחבוכי היקהל כבבחעו זה נהקלט והסכימו לעביח כו דין ובנרו לחבסו ולח נמנח ונשחילו לקבל השדוח בלא בפניו כיון שברח ולא מלאו אלא עד אדר והאחרים נשמעו וכנבו עדותן ועחה עמנו בעיר סנכבד והנעלה ר"י שלו כר' ינחן כן וחקר וקוח לכם קוחה ונשחדל בשנין עד שכח לידו מכוער זה וחפשו בכח המלכוח וחבשו כבית האשורים וכונו כן נכרה ידו על שאר העדים הנכושין והכריחם והפנישם וקכל עדותן כרחוי בענין גדוף זה ואצים שהיה הנדוף כלבין פרב כיון בנבל זה אינו יודע ספר ולא לביון קדש הבכימה דעש נכבד זה כם הדיינין וחשובי הקהל ביחשב נידוף זה לנכום וה כיון פכם העלם כלפון ערב גדוף כמו כם העלם כלפון קדם ליודעיו וכדי לעשח גדר בדבר ולח יפרצו הרבעים הלי עולם להעיח דברים כלפי מעלה והחים הוה קשה ורש מעולים מעודו ולא נמנח בעיר מי שילמד עלין זכות וים לו פרשים הלמים החזיקי ידו והפכימו כמו עברה מחבובי הקהל חושי המעשה עם הנכנד ר' יהודה זה ועם הלמדנים שים ככחן ועם זקני העיר לשוש וכשהיו הנוכרין במשחד השכתה זו כלכו קרוכי הרשע ושחדו בחמון לפי הנראה וחבעו מן העפסר הגדול דון גואן מנואל בקבלנו במקמנו זה לחפשרופום כל המלך יכום הודו להחמין דיע ובנר אחר מפרפיו אלינו בלא ננחר דינו עד חבר נבאל אח פיו - והנכפד רכי יהודה זה השחדל כשנין ככל יכלתו ופיים תן השפסר כלא ישביר שליטו הדרך להוליא דיכנו לפני כוחים והסכימה דעם השר הוה שישחר הרבע בחשיסתו עד חשר חבל חשוכת מורי שיחי' כדת מה לעשות . ועתה ברוך יי אנו מהלין פני מורנו ביקנת לפם קנתה גדולה וימהר בלותנו זה קודם שיהפך לכב השר הוה ונפלבה ככבחנו וחבשנו כלימחנו ובלח לנו ככיהור וכהובחוח דינו מחי וסיאך - וכמו כן כחשדו יחויק עובה ויחוק ידי הנכבד כ"י ועל מה בחשחדל בענין זה ועל מה שיפחדל לשבוח והש"י יהיה בעודך מוכי ויאריך ימין נטוכם ונחתי חו בעדקה בעדיות בנהקבלו כלבון ערב בפני בית דין של שלפה מקבלי עדותו כפני ביח דין התרים ביום כחשון י"ו יום לחדם חדר משנח חלף ושלש מחוח וכח למנין נוים שקורין חל לפר . העיד בפנינו אנו חזותי מטה רכי אברהם כרכי יצהק כן נתן הידוע כחלפיום בככלל ה' ימים דחבונים מהדם ניומנר שתנינו בו 'למעלה כלך זה העד עם רכי אברהם כן אלאויעי לרכי ישקב כרכי יוסף בשאי' להגר הברהם סשאי' ברכי יעקב וינח לכם חברהם בחפיה זה לפחח החור ונחנו לו בלום ונבחו ונחנו כיניהם כשנין הכיסה חברהם כפחיה זה וחתר לו זה העד ברוך מחיר אשורים ועל זה חמר חכרהם כפאיה זה תכורך בשמו וזו הברכה חמרה על דרך מה בחורו רול ברכח השם והולה בחיורה חברהם כחפית כום הנידוף היחה שאוור יברך אללה בלשון ערב אח פלוני ווה הפלוני הוא הבש באין לחוי לוכרו כוה כענין ועל זה חמר לו זה העד ברוך דיין האיום מה אחם חומר ואחר אברהם כאפיה אלולי בהחפללחי לו אני לא היה נאדע לי זה וכוה היום הנובר העיד רבי חברהם בזכי ינחק ג'ע כן חלווי' חל רבי ישקב כרבי יושף פחצים נוכח זו השדוח פנובר למשלם בחשיד ר' חברהם בן נתן אלה בהם לה נחחתם חולם בחברהם שחפיה זה זכר בעים הנדוף נשיון: תשובה יפא חוב בלומים הנשימים וההתימים הנחתדים והנכבדים הפלחתה לבחלני בדיני נפבות כי בכל החדנות בבחשתי

עליהם אין דנין דיני נפשח לולי פה כחרן ספרד והמהחי מחד כבחי הלום אין היו דנין דיני נשבוח בלא סנהדרין ואיורו לי כי הורונות דמלבת הות . וגם העדה בופעים להציל כי כתב דמים היו נבפכים יוהר הם היו נדונים ע"י הערכים והנהחיה להם כמנהנם אבל משולם לא השבמתי שמהם של חיטד נפשי חמנם אני רואה בדעת כלכם משכינת לבער זה הרש מקרבכם . וכודתי חלל השם כפרהסית וכבר נשתש הדבר בין הישתשהלים והם מחמירים מאד כמדכר עד דהם ואמנחם וניהוסף כחילול אם לא יששו כו בדין בבביל חינדר חילהה וגם כן רתני הוא ביחקדם הכם בעום הרבע הוד . וחדם עשו לפי הענין ככל חשר ירחה עוב בשיניכם כי ידעהי חשר מנחגם פיחדות בם ביום. והפן הבם יולה בידכם נחם הכוחם אשר כן פ'ר יהיאל זולל:

וכחב

לרבי בעשה ב לו מטח £2.2

ין כל ביושון

DOCUMENT NO. III Page 20a # 8

Question: May it be known to our teacher, may he live, that an extremely difficult incident occurred here in Cordoba and to those who hear of it, their ears will ring. This is it: A scoundrel was arrested on the authority of a claim issued by the Gentiles. He comprimised with them (satisfying them) with his own money. Some acquaintances of his came to comfort him and he went out and stood at the gate of his yard. They talked about the incident sympathetically and one of them said, "Blessed is He who frees the captives!"

10 Inspite of this, he blasphemed, taunted and cursed his king and his God, turning his face upward.

The judges and the important members of the congregation, when they heard of this, gathered and agreed to try him.

They sent off some men to apprehend him, but he could not be found. They tried to receive (hear) testimony in his absence, since he had fled, but could find only one witness, the others having slipped away and subdued their testimony.

And now there is with us in the city the honored and
exaulted Rabbi Yehudah, may his Rock and Redeemer guard
him, the son of Rabbi Yitzchak ben Wakkar, and he acted
zealously for God, struggling with the matter, until he
came upon this man. He arrested him on the authority of
(granted him by) the secular government and imprisoned him
in jail. Likewise, he gained the upper hand over the remaining
witnesses who had slipped away, coerced them to take oaths
and he received their testimonies as was fitting in this
matter of blasphemy.

Even though the blasphemy was in Arabic, since the scoundrel had never known a book in the holy language (Hebrew), the opinion of this honorable man was in agreement with the judges and the important members of the congregation, that this (Arabic) blasphemy should be considered as such for this scoundrel, since that noun which was blasphemous in the holy

language to those who knew it. 5 Now, in order to make a 35 fence (protective measure) for this matter so that the wicked and frivolous ones would not abound to hurl words against God furthermore, since this man is wicked and his deeds have always been evil and nobody in the city could be found who would refer to this man meritoriously, and he has a 40 nowerful gang (of supporters), therefore about ten of the important members of the congregation and active people supported (Rabbi Yehudah) and agreed with the honorable Rabbi Yehudah and with the scholars who were there and with the elders of the city to punish him. And when those men-45 tioned agreed to this, relatives of the wicked one came and apparently bribed and requested of the great official Don Juan Manuel, whom we accepted in our place as the deputy of the king, may his glory be great, to postpone his sentence. And he sent one of the horsemen to us so that we would not 50 carry out the sentence until we asked him whether he would consent. And this honorable Rabbi Yehudah had grappled with this matter with all of his ability and persuaded the official that he should not revoke our right to try him (and thereby

humiliating us) before the Gentiles. The official agreed

60

that the wicked one should remain in custody until the arrival of the answer from my teacher, may he live, as to what to do.

And now, thank God, we beg before our teacher, that he should act most zealously for the sake of God and hurry this, our messenger, before this official has a change of heart in which case we would be utterly shamed and embarrassment would engulf us. Send to us with explanation and proofs: what is the pertinent law and how should it be carried out. Likewise, may he express satisfaction and gratitude and may he strengthen 65 the hands of the honored Rabbi Yehudah and what has been attempted in this matter and in what he will yet try to do. And may the Blessed God be your help, my teacher, and may

And this is the translated transcript of the testimony 70 which we received in Arabic before a court of three who received his testimony before another court on Sunday, the

your days be lengthened for good and pleasure.

16th day of the month of Adar in the year 1328, according to the count of the Gentiles which they call Alzafar:

He testified before us, the undersigned: Rabbi Avraham 75 ben Rabbi Yitzchak ben Nathan (presented at the time) in Alshamesh, that is within the first five days of the month of November which we mentioned above, this witness walked with Rabbi Avraham ben Alzuimi to Rabbi Yaakov ben Yoseph Safiah to the courtyard of Avraham 80 Safiah ben Rabbi Yaakov, and this Avraham Safiah went out to the door of the yard and greeted him. They discussed among themselves about the imprisonment of this Avraham Safiah. And this witness said to him, "Blessed is He who frees the captives!" And at this, 85 Avraham Safiah said, "Cursed be His Name!" And this "blessing" in the transcript is said in the manner which our sages of blessed memory called euphemistically "blessing" (meaning "curse"). And the word that Avraham Safiah said, "Had I not prayed to Him, this never 90 would have happened to me!" And on this mentioned day, Rabbi Avraham the son of Yitzchak, may he rest in Eden, the son of Alzuyit, testified to Rabbi Yaakov ben Rabbi Yoseph Sabiah. This is the version of the test-imony mentioned above, which Rabbi Avraham ben Nathan 95 gave, but it was not verified for them that this Avraham Safiah mentioned at the time of the blaspheme, the name of God.

May your great peace be elevated, 0 pleasant ones and pious ones, dear and honored ones! You greatly per-100 plexed me by inquiring of me about a capital case, since in all the lands of which I have heard, (the Jews) do not try capital cases except for here in Spain! And I was very much astonished when I came here as to how they could try capital cases without a Sanhedrin! And they said to me that it 105 was by a permit of the secular government. And also the eda (i.e., the Sanhedrin) adjudicated to save lives, for much more blood would be shed would they be tried by the Arabs. And I left them with their custom, but I never agreed with them on the execution of a person! However, I see that it 110 is the opinion of all of you to destroy this wicked one from among you. Now, he certainly blasphemed God's name in public, and this thing was already heard by the Moslems, and they are very strict about speaking out against their religion and their belief. And the desecration of God's name would have 115 been more if we would not take somekind of revenge. And we

find that in order to sanctify God's name, the sons of kings were killed because of Gibeonites and they let their corpses hang on the tree overnight. And also, in order to keep a person far away from sin, they stoned a man who rode a horse on the Sabbath and is likewise proper that God be sanctified by destroying this evil man. And do that which is good in your eyes.

120

125

130

If you would agree with me, I would be inclined to say that his tongue be pulled out from his mouth, and cut off most of that part which he uses for speaking, thereby silencing his lips. In this way, they would measure the punishment to be appropriate to the crime and this public revenge would be visible to the eye every day.

You do in this matter, all that is proper in your eyes, for I know that your intention was to sanctify God in heaven. And may God's will succeed in your hands (by you).

Thus said the writer, Asher ben Rabbi Yehiel, may the memory of the righteous be a blessing.

:7977 יכל פלים

פני למיפר

ניסח (קר:)

זמני טים

ב כינו יותר

133 (· r)

בלקח עדיות

יה לבו מי

פני כחשה

לא זינוניות

פי כמקן

רים ובדלח

בים ומי לם

כ כיון שכח

שמריכן דכתו

ו מֹנו כמויכו

ים של מהים

נה סזויר הז

לנוחי כל לני

(17) (17:)

בשל כל וטח

דכשים למידק

מההים דוכין

כתוכך ולתחי

וי למ מהדרום

אי בעילמהור

ו להפקוע כח

תשים העוב

הכתנק ומן

בדנה כילם:

ו כנים החרים

וכשיכה השער

מכרתי לך לצ

זי ממט יחוד

ישל לשכ ליד יר יכורי כילנך

גוע מֿז יכודה

חבת כוהי חנם

ה כוחיקה לנכי

גם בכל לנהי

יה! כלוכח לה

ובל ישמעילים

בחומה מחתם

יה כוח בפלחת

נס לח היה נה

1:5 . 50 6ct

כל יבתשהלים

בנתיב כו בדי

מברו הנוהן ליד

צו סניהנה באחז

בר כלהו כפרים

בהחביר נכחשון

ן בשרכאות של

מנד נודח החלך

: (215 (215):

לצכן בביח הייב

ח לים מחתים

לינן הייב לפיום

צל טליו מביים

בן לו בדין הח

רול כליו לפריה

ד דנדהה כרניה

: 01

דוני שארתם על כבעלות שחקלין על עלתן חלום לחלום לרון ולסחיב כדיני יבוופהלים ודין המלכות לפטם נכפין

ככל וכיולא כו ולאברו עד זמן הפרישות ושובין בעדות כאלו התיחין מופן של יבראל וכאין כאלו הבערות לפניעו לדין על כלווין כמו בקבלו על פלים בחומים כלו חם נחתר בחן ראי לדיון יברמל להגנים עומו לדון בלא כדח וביבלחם לפני עוכדי כככים לערכתים בלהם להבלים מה בהגלו כל עלחו בדיניהם חי הם יכולם בידים להבריהם לדון בדיני ישרהל לדהום כל כתנחים בהחש כלהין כל עלמן כיון בחינו על פי החירה :

השובה דש לכם שבחבתי כמה פשמים על ששרום שכחוב בהן בין בדיני יבוחל בין בדיני החומות בלח נפשה חומי זה

אלא אם יוחד כנחבע עלמו בלא לירד עמו לדיני ישרהל וילערך החובע לבחח ולטש ע'י דייני יבראל שיעבה לו דין או ים לו רבוח להכעו בדיני כאומות י אבל כל זמן שאותר הנחכע אני מזומן לירד עווך כדיני יבראל ולפבות ככל חבר ילווני חין החובע רפאי להביתי לפני הערכתית כי רוחים הקנו לפון זה לכופרת דבטרת בלת ילערך החוכע להולית מנה על מה כדי לכיפו ביעבה לו דין חכל בעודו מאמן לפבים דין לפני דייני ישרהל הין החוכט רבחי להכיהו לפני ערכהים ונם דייני ישרהל לה ידוני לו ללם דין מוכה - אשר כן היר יהיאל זיל :

יה שבדות העולין בערכאות של ישועהלים ועבויין כלפון בער ישתעחלים כמו שרגילין לעבוחם חעים בחינן עבויים

כלבין בערי ישרהל כפרים אשר כן ה"ר יחיאל ז"ל: שאלה ואיכן היי לו בער על במעון וכחיב בו ביוכל לחיבעו בין בדיני יברחל בין כדיני הויה והיה על דחובן בער חוב ן שנחתייב

לטק וכלך ותוכן ותפר בערו בחים לו על במעון בפרעון פערו: יראה חצ'פ פוכנו ספופרים לכחוב בפטרות בין בדיני ישרמל בין

כדיני תימוח השולם כל כי האי גונא לה דרשינן לשון הדיום ולחר שיוכל לחבשו בערכתים שוכרי כוככים מבום דשברה היא אפילן נדין שדנין כתו יברהל כהולך לפני דייני טוכדי כככים ועולות מחלל פש שמים וחייקר בם עים סילכך לריך לחבש בדיני יברחל וחם הום ליים דיא הין לו לילך לפני ערכחוחיהם ואם הוא ימסור בערו להם הוא לריך לקול פליו כל תינפת דמחיליד ללוה חם יעבור פליו העובד ככבים חם כדק ויונים ממנו יותר ממה שהיה הישראל יכול להולים ממנו בכם חותו כשר וכן הם כא לו היוק לבתכון מוה שהולרך ליקא מליץ שיטעון כעדו לריך ראוכן לכלק היוקי. אשר כן ה"ר יוואל אליל:)

י בתב וכי מאיר כר' ברוך ז'ל נהגו לדון בכל ארן אשכנו אם יפראל שם הח חנרו ערב לחום שחייב לפטחו ולכלקו מכל הפסד שיכח לו מן כטותי בין שיולית מחנו בדיני תימוח בין בהלחוח ותיכוח ומכל מיני הנשר שינת לו מליתי טרבות וחילין הדבר בחקנות הקבלות ותני תומר דדינת זנת' כית כההית דהמקבל (קת:) זכין לתום לתו בר וששים הישר והעוב הות ללא בחותי מבחחיון ליה עד דמקבל עליה כל חונסא דמהא ליה מחחקים רשם דחמר לים הרים חרבעם המנרחי וכן נתי יברחל שבם חם חברו ערב לאם הרניע עליו הריח ולריך לפלרן מכל חונסח דחשי ליה מחמחים. וכ"ם בנים מי כלבה בקבלו חבירות או עסק מן האום מעבי אהראין וערכאין זה לוה והאום מלח את אחד מהם ונכה ממנו הייבים חבריו לפרוע חלקם בעל כנסד בכא לו מתיהו כאים והם כים כוח חזומן לפרוע חלקו וסספסד בח לו מכח חבריו חייבין לפרוע כל ההפסד שכח לן:

י שארה לחיבן חבר חכירות וופרש חשר ונחערב שמעון בשכילו לפרוע חכירותו בומן שהלב לפרש ופרע רתובן מהנחו ולח"כ כלך לייריב היבח וחובש במשון מרחובן שיפרש לו חשלום החבירום שהולרך לביים כשנילו לפרש ורתוכן מודה בהכנישו עדב הכל תוחר שלה היה לו ל "ום למום כי כבר פרטו וים לן בער פרשן ובמשון חומר בולרכחי לפרוע ני כל זמן בלח מסרח לי במר הפרשן תי בלח לקחח מידו שיקר בשער מונ:

תשובה ניון שמודה ראוכן בהכניסו ערכ לאום חייב לפרוע לשיועון כל מה בינרר במשן בהולרך ליחן להום והפילו הם האום יים רחש פחשן שלח כרין וחופו ליחן לו כי הדבר ידוע שידם הקפה בים ידין ליחן לו כל מום שיחנש ממש חום ידע כחובן כשבם חוחו ביר וכים וקנל עליו בשבוד זה לפשחו ולשלקי חקל חיני היוק שיכח לבמשון דים שינים זה חנפ"י בלח פירם זה כפירום דודחי חתרינן דעת בתפון ב * בה חכנים עלחו לידי ככנה להחשרב עד החום חם לח לדעם כן בש ייום ידע זה והוי כחלו פירש והחנו כו נדמי כחי שילחה להח נביר בחרבל (קים:) זכין ארעא לאנם אחזרי דחבריה מפחחינן לי בד דחקבל עלים כל מנוסא דמחיליד לים מהמחים דחתר לים הרים וכן נמי כנדון זה לריך לפלקי מכל אינם שיכא לו מערכות ביה דן רכי מאיר ול כי באבכון נהגו לדון כן ומקוכלין בהקוח ברבים הוח וביה מוכי חומר חון חבו לריכין להקנח הקהל כי דין חוכה יציה דהים כמו בסחבמי ומה בטוטן רמוכן בים לו בטר פרשון מכפרם משה על ומן בהנים כיד הפרש הבער שים לי על שמטון י והבירור שרי שישון מה נתן הוח שיכוח רחים כמו שרבילין לככר כחרן הוחם (שו'ת דרא'ש)

ע"י עדים (נ"ח כחים) אי ע"י פהק האנם ככרת שקבל מפלוני כך וכך או שכחוב בבער כיני שיעי ויערענו רתיכן. נחם הכוחב אשר כן ה"ר יחיאל וצל: ח וששאלת ווקוה בחוים נמשכין לו מן הגנין והמתיה הוא נשל

במפחח וכמפחח ביד יברתל והמקיה עם הגנין שיורדין מהם הנפתים למקוה הן כל איי והאיי משכיר המקוה כל תי שעוכל עו כפרועה וים ימים רכים בלא ירדו נבתים עי הייפינו בהאי יפליך מים מהגג בט למקוה אי הצילו כונון הגשמים מי למקונן דח"י אינו מהכוין להעניר מי לא . גם המריחים בהן ברבות החיי מחתר שהוחקו בכשחות

מי היבינן בהא"י יפשלם תי לא:

תשובה על סיקום בהית כל התי ומקכל ממנו בכר אין להתיון לתי עליו כי טדמי ישבה כל מה ביוכל כדי בלח יפסיד שכח אמנם כל זמו שים במכוה כיא כאה אינו נפסל אם הא"י שפר מים על גנו ונמשכו למכוה דשמיבה מעהרת ברבייה והמשכה כדמיתת בפיק דחמורה(יב.) חנית רכי חליעור כן יעיקב תימר מרוה שים כה כ"ח כחה מי נבתים נומלת כנחף י'ע פאין ופוחהן למהיה והן טהורין בהשאיבה מטהרח ברבייה והמבכה והמקוה בעובלים עו חדיר בקל יכול להיוח בו כ'א כאין לפי חבנון אחה על המה ברום שלש המוח שתחזיק מ' סאה אכל אם פסקן מימיו לנוורי ולא נפאר כ'א סאין יש להיש בהא"י יוובוך לחים מים באבין:

ט וששאלת הם טחי נובים לפי תומו על כוכח שנחישנה ייב חום מה דינו . לא מלינו כוחי מסיח לפי הומו נאמן באיסור

וסיתר חלא בעדום אבה שמח בעלה שהקלו כה משום עינונא וסמט על זה

דחבה דייקה ומינסכה:

יראה לי לפי עדויות כלט פמעידין שבמעו מפי כוחים בחמרו על רחיכן ופמעון (שירתי) בבמשו בנהרנו וגם הרולח עלמו אימר כן שהרגן

שנשוחים: מוחרות לינבת דבותי מבית לפי הומו כבר לעדות חבה כשחים מחטין להעיד כדהגן ביבונות (קבא :) וככוחי אם היה מחטין אין עדותו עדות ופליני התורחי בנתרם מחי קרי מחכוין חתר רב יהודה חתר בתוחל לא באנו אלא שנחטין להחיר אבל נחכוין להעיד עדוהו עדות היכי דמי נחטין להחיר אחר רב יוכף כא לביח דין ותיונר איש פלוני מח השיתי אח אשחו זהו נחטין להחיר וכן אחר ריש לקיש י ורכי יוחין פליג עליהו ואחר דאף אם נהכוין להעיד אין עדותו עדות ומחני' דקחני אם היה מחבוין אין עדותו עדות כא לא נחבוין עדותו עדות היכי משכחת לה במסיח לפי חימו כי כאי דקם חויל וקאבר מאן חיכם כי ששם מאן חיכה כי חשם שריב חשה ומנסבס רב יוסף לדביתה וחו נוסינן סחם משבה בישרהל וח" שהיו מהלכין בדרך וכא איי ואחר חכל על יהודי בהיה עמי בדרך בחת וקברהיו והשיתו אם חבחו . וכנדון זה ים כמה עדים בשמעו מפי חדי מסיחין לפי הותם שנהרעו ועד מפי עד ואפי' מפי איי כשר לעדות אבה ואפי' שמע מפי ההורג עלמו כדהשריכן כפ"ב דיבמוח (קכ"ח:) ההוא כוחי דחשר לכר ישראל קעול השפשחה ושדי לחיוחה כשכחה וחי לה קעילנה לך כשלניה כר ישראל דחורי לים כביל לי קדירה כשכחה ולה כביל לי וקשלחי שמשה דכיתהו וחולה לקמיה דחביי בהיחה הלחם ריגלי המר ליה רב חדה בר ההבה זיל לקונים דרבת בריה דרב יוסף ברבי המת דתריפת סכינים אול לקתים פשעת מהת מחניחה כותי בהי מוכר פירות כבוק ואמר פירות הלע בל עולה הן של עודף הן של נפע רבעי הן לא אמר כלום לא נהטין זה אלא להבנים מקחו פיי בלא היי נאמן הטוחי בהרג פלוני כי לא המר זה אלח להכהיל ולהפחיד את היהודי כדי שיעבה מאיורו ולוויו הא לחו הכי הי' נאיון לומר שהרנו והיהודי שבמע מפי הכוחי יכח לביח דין ויעיד ויחירוה וכן ככל הנך עוכדת דפיב דיבמות (שם) דחיי מסיח לפי חומו נחמן לה מבמע שהאיי חמר דבריו כפני כיד הלח הבומעין דכרי החיי כאו והעידו לפני כ"ד וקבלו עדוחן והחירו נכוחיהן הילכך נדחה לי בעל פי עדויוח הללו מוחרוח נפוחיםן לינבח - אשר בן סיר יהיאל ז'ל:

יו שואלה ישראל יש לו חביעה על טוכד ככבים אם מוחר לקבל מחנו שמעה נרסיק כסיק דכטרות (כ:) אמר אטה דבמואל

אפור לעשוח שוחשות עם עובד ככבים במח יחחייב לו שבועה ונשבע נכם במולות וההורה חמרה לת ישמע על פיך ומחוך זה הי חושר רבינו שמוחל לקכל שנועה מהכוהי ורים זל תימר דעביים בוחפום הוח דחבור שתא יבא לידי שכועם אכל אם ככר בא לידי מיוב שכועה מוחר לקכלה שהוא כמניל מידם ועוד דעובדי כככים שבמעלה לחרן לאו עובדי לגילים הם אלא מנהג אשחיקם כידיהם. מיהו ירא שינים כביראה שהעובד כוככים גמר

בדעהו לישבע מה חוטלח להשכיע<u>ו:</u> זיב שיולך רחינן דר בעברים ובלח נע לחבחו לנפורי שיו ערבי בהרבחה מקויימת ומנה את במעון כדר כלפירי בלית לנרש את אבחו

ומכירין בלפורי חחימת טדי ההרבאה ועדי הגע : תשובה מימר אני במשון יכול ליחן כנט לחבת רתיבן ולא נפסל הנט במה שבלתו לשמטון עדי ערבי כיון בלא עבה את הערכי

בליח ליחן גע לאבח דלהך מילהא ודאי פשיל ערכי להיוח בליח להולכה לחח חח הגט ליד החבה להחנרש כו כדהין פיב דגיעין (כני) ככל כברים להכיח את הגע מון מחדש בועה וקען וכוחי והיינו להכיח הטחי ליחנו לחבה להתברש כו ומפרש עעמה דפומה לפי בחינו יכול לומר בפני נכחב וכפני נחקס

ה הישימלי כה ליונים דרים

127

ובבילקהם

ולנטת כפי הרלון בל היוכן וכא היוכן וערעה אהה מאפיל על אורות חלני בהחיקהי בי יותר חבוי היוך: תישוברה שעור היותר מענה היותר במהום (מהקת הפחים (לה:) ישרת הכל ממיות איי ברי בוא מאל אלו יושר שאי הביות

בל האי אם ישיהל הכא מחות אי הרי הוא לחיי ואט בשוד בהי הכית לתאח שלו כדי הוא לבות בפני מאי בל ראופן לא הי לאנק ישל לתאח שלו כדיני העיים כי אין חיקה לאידה אלא כך דיניהם בכל אחד שרא לבחו הבח ובהחברו מיוה שחם אה אירו לביד לבנין ואפי הסוק ש כמה ביים ואפי לקר מאחר כך נהנו השתים כאבלע ואני סטר שכך מניתם כל הרקשות באין דין חוקר אירה כין השתים וכל כח ומוח שביה לאי חיקה ביהאל מן האי ואין כאכן ישל ליותית עליו. ושור יש בא אהר כדין חיקה באחרה עירה המהאלה כשבחת ראבון עליו אפי ישראל אלו ביתאל אן ע חיקה באחרה עירה המהאלה כשבחת ראבון על אפי שבואל אלו ביתאל אן ע חיקה באחרה עירה המהאלה כשבחת ראבון על שלי שוד שוכאל אלו ביתאל או מוד למהח כירו עלו ישר של או שושי להבים בניע ולשום אלונו וחין ראשון מהך אלונה למה היוקחי. וכל היכא באין הכרו ישל לומחת לא שייך חוקה שלא למות היותחי. וכל היכא באין הכרו ישל לומחת לא שייך חוקה שלא

הפסיד בבהיקתי כיון באין מחאחו מועלח: מו נייאלדה כעל מוכ הוליא בשר על במעון בכתב בלעון העיר אחר בשם הכרוה לכתים לי יום בכיח דין אחיב כא ראכן והוליא

שטר מוכ של שמטון בהוח מותדם להשר בכיח דין הדו כ מד רואת והימו שמנו הנחים ובחוש בשל חוב כא" פוטן שנה ככר כון שלא עוטר משנו הנחים ובחשון בשל חוב כא" פוטן שנה ככר כון שלא עוטר כשה שהכריע של הנחים שהפסיד כתו :

תטובה אם הכרון יולא כל מי ביש לו זכוח ועשוכה ופעבוד על קרקע זה יכא ויודים ועדער ואם יפתוק ויעלים מעדעורו יכעל כל הדי אביש לו בישול ולבל מל אודים ויעדער ואם יפתוק ויעלים מעדעורו יכעל כל היותים ביביא מכל מי שב על ערער יכא ויעדער אל מעלו זכורות אל המלו זכורות לל אל מעלו זכורותיו. לא תרפעל הציות בביביל הבחיקה ויתן כאן מחדל ובשא לא כלו זכורותיו. לא תרפעל הציות בביביל הבחיקה ויתן כאן מחדל ביביל לא כלו זכורותיו. לא כל הכלו ביביל הבים ביביל החדל וילן: של המלך אם יש למעותם לחשות של המולך אם יש למעותם

כלל תשעה עשר

דיני יין נכך ועבורת ככבים ובישולי ישבעאלים וגיעוליהן וםיחן: א שאלה יוכע רכיע היר אשר על דכר מוהרי כהים כחשה הכחים

א שארות זימו רכני חדי אשר פני לר מהדי ליכני מנושר יהודים מן הקרקע והחורים למכן והיחודי שאל להלמידך ודוומים החשב על מנותר היחוד אפש מתקרי היחודים של להלמידך ודוומים החשב על מנותר מותרים במנחים וחיבודים של להלמידך ודוומים החשב על מנותר במותרים מישון במישול או היחודים של מותרים בשנ בשיין עשה בירסים בפות בייחוד ושובדת בכותר בשיות בשנת הבייחוד ושובדת בכהדשת זבריום דריל והליק על השחדים וביר הביל החשב במישול במותרים להחשב במישול במותרים להחשב במישול מותרים וביר מותר הקדע להוא על השחדים במישול מישור במישול המותרים במי

תשובה, יוהיתו פונהר עלם השתים לטוחר שני כני הילהר שארו מחכם רבי יחיאל ונכדי הדר משה כאן. מש אשיבים על הוראה מה או הלא לווי לכש דבי רכנול עדה ומה אני חדל אישים להברש בניהם. אה אל משה משבה היה כא לידי הייתי מורה בדביר רכנא מאיר ז"ל אנשלי שלנו מקלין הרבי כיין כבך וכסברא מושטח חולין להיל בכמה מוקומות במור מוקלין הרבי ביין כבך וכסברא מושטח חולין להיל בכמה מוקומות במחל וויקל בחשבה במאל ועל הורקה במחל מורקה במחל של הורקה במחל מורקה במחל של הורקה במחל של מורקה במחל מורקה במחל

פחו מקיכן הדכה ביין כדן וכסכדה מעשכם חגרן לירך, בכנה נותנותו עמרה את בחשבת הדולים דות מגלים וששר בל היה בל לינה ודבר ידוע צ דומה לחגרא ופלולה בפני החון עם לו' דוב גכני יבראל נינהו ודבר ידוע וושומם כל שאינו כן וארו לאולי עםי ביין ככך ודאי בניני מבני המל היו עיירות גדולות בל ישראל ושכיח גכני ביטים הרכה אכל האידות אל ומלה דכני מורי יארום חודרתם שלים כנסש אשר כן היר יחיאל דל:

נחחם והחי שפחת לת שייך תלת בשלים הולכה בנותן הנש לתבה מוקהתר בההית שתשחין כעי מיני' מרכי התי עבד מהו שישבה שליח לקבל גע חבה מיד כעלה חתר ליה מדרץ פסל לטחי מכלל דשבד כבר הלמה פשול דטחי איירי דוכא בבליתוח קבלה או הולכה דכיון דכיחי לאו כר היחרא היא מיפשיל בשלים בהחבה מהגרשה במעבה של כיון שחין השיחי בחירה נעין וקידושין וכם דכשים בליחכם בני ברים אכל להכיא אח הגע ליד המורכה לגרם בי את החבה אפי כתכו כל הפיל ועל הקוף והיליש או כיד שוף הפירח לא מיפסיל הגע נהכי דלא בליתים הוא מי בחביא אם הגע ליד המוכבה אלא דותא בליח כולכה לנחש ש את האבה מי בליח קבלה דדרבינן נוובלח בהבעל והאבה יטלין לעשח בליח והייט להולכה ולקכלה - ולהאי בליהוח דוקא הוא דמפשיל לאי דכל מידי דלא בעיא בליכוח כבר כחיי דכא לדבי מאיר דהמר עדי החימה כרחי א"ו כבר לכחוב אח הגע והייט נעמא מבום דלא בעיא שלימות לכתיכה מהמכשרינן חרש שועיה וקצון לכתיכת הגע בשנהול עותר פל נכיו ואי הוה בשיא בליחות לכחיבה נואי מהני בנדול שחד על נכיו אכחי חכש ביפה וקפן לאו כר שליתוח הוא וחדמכשיר רכי מאיר כוחי לכחיבה הגע כים דמבמע מיני' דמוחר להוליך אח הגע ליד המורבה דלה עביד אלא מעבה קוף כעלמא ומיני' לנכי מילה אש"ב דרכי יהודה כעי מילה לבמה מכשיר בעובד כככים משום דלא שייך ביה שליתוח:)

ינ בדוך העוה ונטור המלילה י חדון הבכל והחכמות י חבר מעביו הנעימות י לא היכל לנקוב הוחם כבמוח י עשרח יפראל י האם מלח אריאלי רוח הבם בקרטי חל בהכל פנים טי הרב תגדול רבי אשר בליז הפם יכברך מבמי עילוח אחה בלים וכיחך בלום כהברך וחבק אני כבא בחתום דורם טובחך ובלומך במשרם וכפתום המודיע לכנודך בכהיותי ברניקא עכביו עם דון נואן שליו טדע לי ממקלת יהודים אבר שם כי אלמנה אחם נחעברה מיבוועאל אחד ובריפה בין בניה וקלא דלא פחיק נפק עלה. ואני מקרתי ושאלחי בענין ככל יכלתי עם היהודים לידע אם יש עדים ברורים פל זה כדי לחתם חותו פל נכון . ולא מלחהי שום יהודי ביעיד עדות כרורה עליה אכל אורו לי כי כן טדע בעיר בקלא דלא פסיק ובהאלמנה הנוכרת נחוד רוב נכסיה ליבמעהל בהיא חבודה עועו ושאלו ממנה היהודים כשראים מעוברת ממי נחצברה והודחה בתניהם שמן הישתעול שהיחה חשודה כמו ומפני ביראתי במא מתהלף לא נראה לי לדרוש ולהקור בפרהביא על זה וגם כן כא הרעומת זה ממני בקוקא כפני דון נואן שליו מהישמעאלי אבר שם וכוח הביב להם כי זה הדין חינו שלו מחחר בירוח יהודיח - חבל אט בנדין לנחה על פי משפעי חורתנו ואח"כ כבהלכנו להוליאר נודע לי שילדה זכר ונקכה כ"ד לחייר ומח הוכר והמירה הוקנה שלקמה הישמעאלים על פי הדברים אשר אמרחי שהישמעאלים מומרים כי כן הוא . על כן אני מחלה פניך היקרים והגעימים בחנחני בעלחך הנטנה כינד חדון איחה כדי שלא יהיו מבפעי הורהנו קלים וכוויים בעיני העמים במאח הבם היה לחח כוחם בלב דון גוחן כליו להשמידט על דחט יש לט להחמיר הדין כפי בחיעלני ולא ליבל י וכתו בלחדחט מעבה בחחד שרכב על סום וט'. ומעשה באחד שהעיח בחשהו חחם החאוה ושכל הקסלום אשר סכיכוח קוקא מרננין כי ילא דבר המנה על כל הגוים להכמח דחנו בעיניהם ולמען חשמעל כל הנבים ולא חשבינה כומחה ומה בשלה בדעתי מפני בהשנין כל כך משרכם ליכרה כדח כדי לבחח החר כניה בקשעה כפני הכועל ובחפרע לאדוני בעיר קלם ממון ועחה אם הרלה וחרמה בעלחך להממיר יותר מי לישאר בדיני כן חששה ממנה לח אשה והוצרבחי לבלוח לפניך זה הדין כדי להעמידני על נכון ובחשדך שהאור כח וחיל לשלוח לי מענה מיד ומאח השם יובים לך מעלה על מצלחך וכטד על ככודך י נחם החוחם מ"ד לעמר שנח פ' לפרע יהודה כיר יצהק ניע וחקר:

תשובת היכנד החכם רני יהודה כן ואיך של יפה דנח ליסיה כדח כדי שההגנה על מנאשים ודכר זה יעשו פהיאים כדי בלא חלא להרכות רעה. ולפי ששרה טוב לקופה במומיה אהה וכל אשר לך

בלום כנפש אשר כן ה'ר יחיאל זיל: יד ושנותלת יהודי נפח שבוכר כיח כל במעואל אול ביחו כל ביועון

יומבה כי מלחכח: ושופן טי במשון בחזיקו כדרנוד הקרקע ככל עח שמכה בקורנט ובאיט מנית אותו לכן ומשלה אכק ועשן במלחכח! ועובה לי חיקן . והכם שבכרו טובן בלא היה יכול לנותוח בישמשא מלעשת בכיח כל מה שיצלה גם לא יוכל למחות טי שכא מחמת מי היי הוא כאי (כי לרה:):

תשוכה הא דאמה בשמא גם וחוצה א"י הרי הוא כא"י היה מתידר
דמינול בעון מה שנה בכבים אין לא חוקה אלא כשבו א
שאר דברים כינוא כאי אל דבר שעובה לו היאך בידים כנון זה במעלה
שאר דברים כינוא כאל אל דבר שעובה לו היאך בידים כנון זה במעלה
אכך ועשון על כר ישראל מחייב שלא להוק אל או מברו בידים ואכך ועשן
שמשלה הא עירי דיליה ועשה הא בידים ונהי שלא היה יכול לעווח ביד
הישעוא לא סים עובה דבר זה בכיחו מתו ביד השראל שהוא לייח דינא
יכול למתוח אשר בן היר יוואל ז"ל:

פו ששאלת לחוכן שים לו כיח אלל שכנו יבועואל ופחח רחיבן און מכיחו על ננו של יביעואל והחויק כו כיוה שנים. לחר זמן מכר היבועואל ביחו ליבואל וכא ישראל התנים להגביה ביחו

ב מרש כע באל לגנו מוסומומן בעוומן

אס ניבו נילה שיסון מדן נ בזט אים מל שליכון וליי שליכון וליי דיני פלדה נילי פלדה נילי פלדה נילי פלדה

בכל פול לש כן

תשובה :

עלם או כמה :

עלם עלם :

עלם ישלם :

עלם :

מומן כב מש השלחי (וכים השלחי (וכים לכנים ושם לשחים וכבו לשחים לשחים וכבו לשחים לשחים וכבו לשחים לשחים וכבו לשחים לשח

פו מבלחבהח

נבל תם הביון

שהכם טיין לפחלה ל ניסת ונחנלת הדם תה בלה לאתר ניקן ת

יי תשובה

מאסף ילה כל חר בת ומיקו וחיובר בקול והיובר בקול והיובר בקול והיובר בקול והיובר בקול והיובר בקול והיובר בקול בכל מורם ב בכל מורם ב בכל מורם ב בכל ולה ב

לחד ור'ם לא הי כרכבינ דחים בי

כחדות

DOCUMENT NO. IV Page 21a # 5

Documents which come (i.e., are produced) before a Moslem court and are written in the language of the Moslems (Arabic), like they are accustomed to making them, even though they are not made in the language of the Jewish documents (Hebrew, or Aramaic), are valid.

-Asher, the son of the teacher, Rabbi Yehiel of blessed memory.

A question concerning Reuben who had a promissory note against Shimon which said that he could make a (financial)

10 claim on Shimon either according to Jewish law, or gentile law. Also, there was a promissory note against Reuben in which he was obligated to a Gentile. Reuben went and transferred his promissory note against Shimon (to the Gentile) in payment.

15 It seems that even though the scribes are accustomed to writing in documents, "either in Jewish law, or non-Jewish law" to such an extent, we do not apply the common language to say that he can make a monetary claim in the gentile courts (i.e., we do not really apply this dictum) because this is a transgression, even in a case where they 20 decide like the Jew: one who goes before the gentile judges, profanes God's name and indears the gentile god. Therefore, one must make a claim according to Jewish laws and if he obeys the Jewish law, he may not go before their courts. And if 25 he transfers his promissory note to them, he must take on the responsibility of the damage which the debtor might incur if the Gentile causes him a loss and takes from him (the Jew) more than a Jew could take from him by the strength of the same promissory note (produced before a Jewish court). And likewise, if Shimon incurs a financial loss from the transfer, 30 like having to retain a lawyer who will argue on his behalf, Reuben has to pay for his financial loss.

-Asher ben Rabbi Yehiel, may the memory of the righteous be a blessing.

DOCUMENT NO. V Page 21a # 11

A question concerning a Jew who has a claim against a Gentile; is he permitted to receive an oath from him (the Gentile)? We read in the first chapter of Bechoroth, 8 "The father of Shmuel said, 'It is forbidden to make a partner-5 ship with a Gentile lest he will be obligated to swear to him and will swear by the stars (i.e., by a gentile god),"" but the Torah says, "make no mention of the name of other gods, neither let it be heard out of thy mouth."9 For this reason, Rabbenu Shmuel forbade the receiving of an oath 10 from a Gentile. However, Rabbenu Tam, may his memory be blessed, said that the making of partnerships was forbidden lest one becomes involved in an oath, but if one has already become involved in an obligatory oath, it is permitted to receive it (i.e., to accept the oath of a Gentile) since 15 this is saving (money) from their (the Gentiles') hands. Furthermore, Gentiles who live outside of Israel are not true idol worshippers, but rather they are merely following the custom of their fathers. However, if a pious Jew sees that a Gentile has his mind set on swearing (that he owes 20 no money to the Jew), what is the value of his oath!?

DOCUMENT NO. VI Page 21a # 12

A question concerning Reuben who lives in Tiberias and who sent a bill of divorce (get) to his wife in Sepphoris by an Arab with a document of authorization (power of attorney), verifying that he appointed Shimon, who lives in Sepphoris, as his agent to divorce his wife. And in Sepphoris, they recognize the signature of the witnesses of the document of authorization and the witnesses of the get.

Answer: I say that Shimon can give the get to Reuben's wife and the get is not invalidated in his sending it with 10 an Arab to Shimon since he did not appoint the Arab as an agent to give the get to his wife because for this matter. the Arab would have been unqualified to be an agent to carry and give the get to the wife to be divorced by it, as it is taught in chapter two of Gittin, "Everybody is qualified 15 to deliver the get except for a deaf person, an insane person, a minor and a Gentile," and this means: to appoint a Gentile to give it to the wife to be divorced by it. The reason given (explained) is that a blind person (cannot deliver a get) since he cannot say, "Before me this was 20 written and before me this was signed." This reason is not applicable except for a carrying agent who gives (hands) the get to the wife since it says in this, our discussion. "A question was put to Rabbi Ammi: May a slave be appointed as an agent to receive a lady's get from her husband? He 25 said to him: Since a Gentile is disqualified, this implies that a slave is qualified."11 Consequently, the disqualification of a Gentile refers to only the agency of receiving, or delivering (of a get); since the Gentile is not a "son of permission" (not permitted to marry a Jew), he is disqualified 30 as an agent whereby a woman would be divorced by his action because a Gentile is not involved in the Jewish laws of divorce, or marriage and also that we require "your agent" to be a Jew. 12 But, to deliver the get into the hand of a representative (the one appointed by the power of attorney

35 to hand her the get) to divorce the woman with it, even if he writes it on an elephant, or a monkey and sends it, or by carrier pigeon, this does not invalidate the get in that these are not agents (i.e., those who deliver the get into the hand of the representative). Rather, agents are only 40 a carrying agent who divorces a woman with it (the get), or a receiving agent (appointed by the woman) because we interpret the word nell in Deuteronomy 24:113 that the husband and wife are able to appoint agents and this means for delivering and receiving (i.e., the husband for delivering and 45 the wife for receiving the get). And for this agency alone, does it (Jewish law) disqualify non-Jews, for in every matter which does not require an agency, a non-Jew is qualified, because of consideration of Rabbi Meier's opinion: witnesses of a signature decide (its validity), a 50 non-Jew can write the get for the reason that it does not require an agency to write it since we validate a deaf person, an insane person and a minor for the writing of a get if a Jewish adult stands next to one of them (watching that they do it properly). However, if an agency would be re-55 quired to write it, how could the presence (supervision) of an adult help (i.e., make it legal)? Still, a deaf person, an insane person and a minor do not qualify as agents, and since Rabbi Meier qualifies a Gentile for the writing of a get, how much more does one imply from this that it is 60 permissable to send a get in the hands of a (Jewish) representative since he (the non-Jew) is doing nothing other than mere monkey business (i.e., the simplest of functions). And from this you can derive a law pertaining to circumcision. Even though Rabbi Yehudah required circumcision for "its own 65 sake" he validates a Gentile (to do it) because the law pertaining to agency does not apply here.

ולנטח בפני כחלון של ראיבן וכא ראיבן וערער אדה מאפיל פל אירות חלוני שהחרתי עי יותר תשני מדה:

חשובה החקף. וכל פירא שלן מביר כני ולשים אוני החקף של משיר משל היו לל מות השל החקף ביר של משור של היו בל החקף ביר של החקף ביר

הפסיר בבחיקה ביון בחין מחחרו מועלת ים סו שארך בעל מוב הוליח ששר על שמעין בכחם בלעון העיר חתר ששם הכדה לנחים ל' יום בכיח דין חתיב כח ראיכן והוליח שער מוב שועון בחח מוקדם לבשר כעל מוב שבבה משתעון וחוף ליחם שער מוב על שיעון בחח מוקדם לבשר כעל מוב שבבה משתעון וחוף ליחם

d

đ

n

31

d

2

10

50

(2)

1 [3

in the

120

111

ph

177

न्तृत

7.7

777

פיצו

בילה

10.2

תניי

טיול

1,77

74

2 (21)

:270

3000

le con

17.71

DI CH

الرزاد

ودرياء

טנו כב

11:01

עבנור

= -- 1

נהנוד

ממט הכחים ובמשון כעל חיב החי מוען בגבה ככר כיון בלא ערער בשנה בהכים ובמשון כעל היה של הכחים בהפשיד כתו:

להנה דבי רש גלוחא לפנין חוקה (כדי לנ.) מלח לפנין חוקה (כדי לנ.) מלח להנה דבי רש גלוחא לפנין חוקה (כדי לנ.) מלח להנה באין לחוחם להם שהם חודש בחלובה היהו עהבין כעון חלטה שדבו חוץ (סבידון הי) לא יסור שבע מיהודה אל הלבי גליות שכנכל שדורו את היש בחקר הילכך היעות מלשות עליהם. ואם החויקו כבקש בחודין את היש במקר הין עוש חלה לכ כדורות הללו אם יבואל מלא מן בעל היל און עבש חלה לב כך גלי היל דבא יכבל הקדקש למחם ביל לשילם מכן על יהניות כי על עליים מכן על יהניות כי ויל לשילם מכן על יהניות כי ויכל לששח מכן על. בעות בי בל יהלית לאת הואם להם להיל באות בי בל בל יהלים לאת מכוש ביול באות בי כדי חדשים כהוראת לחים מכוש ביול הואם להם כהיל מלח מל כל הואם מסו בהל כהיל מלח מכוש ביול באות מום מום להואם לחים מכוש ביול המלה של כהיל לכי מלח (כחושת סבי) החל מנות (כחושת סבי) החל החל בלה בל בל בל בל בל הואם להיב להואם לחים מכון לכושות סבין החל בל החל היל הואם להואם להים הואם להואם להיב להואם להים הואם להואם להים בל הואם להואם להים בל הואם להואם להים בל הואם להואם להים בל הואם להואם ל

לה עפי רים געוחה והפרחיה: בלל תשעה עשר

דיני יין נפך ועבודת ככבים ובישולי ישטעאלים וגיעוריהן ופיחן:
באל מודע רכיט היר אשר על דכר הוחיי כחים כחלי הכאים
באל כחלקי יודע רכיט היר אשר על דכר הוחיי כחים כחלי הכאים
מן הקרק והחירו אמניו חיהודי אלם
מן הקרק והחירו אמניו חיהודי אל לחלוידן דותיה החבה עד נחל
במכחר כהיען כחשים. עד מיד נחן לפני רעל אדוני בקרע או או או להאין
דכלות נגני ופרח הביוח שובא וביוח ושובא בנהדע וביוח דרל דמיין
עלה דכונו נובים עבנים לחל כן וכן מכחם בהיף פרק מחר הקדע(נה)
וכן מפוע כפרך לא יהשר (כר.) עלה דכהא אבא הדחברה ביוח ביון וכן
שלה דכונו נובים במוט מולה ובדרך באחרו עבודות בין אחרו ניין נקו
שביא ניים ואו אלין פרך רוב נכני יפרא ואתר דורף ביוחים ביו לא אנוי
בניים פריי אל משם יין כך ליכא לעיחש דרוב נכני יפרא לא מושי
אחרם חורש רכינו מאר דיל לא רלה להידי ואתר דורף כימיה שלה דל לא מושי
שבל אוו אלין בחד רוב נכני יפרא ואחרין ביוור והיוש (קבי,)
שמר יחא אלויך וכי אל כל כותן הזה לא ופורני ברכיע אניה לא מון
שפר א הזה יוך וכי אל כל מתן הזה לא ופורני ברכיע אניה לא מל מון
וספר זה אה יוך ולא נולא פה אתו הוב לאונו. הלום לחם ככדף שחו הכן

נהדם והחי טפחה לא פייך אלא בשלח הלכה בטיחן הנט לאבה חורף את בהרא בחשקון עם חניי הרני אני פנד חשה בישהה שליח לקכל כנו אבה מדה כשלה חתר ליה מדקף כבל לטחי מכלל דעבד כבי חלקף פכל לטחי מכלל דעבד כבי חלקף פכל דעחי מיד כשנה הוא עם הולה או הולכה דפיון דטיחי לאו כר היחרא הוא מיפשיל איירי דוקא כבלימית קבלה או הולכה דפיון דטיחי לאו כר היחרא הוא מיפשיל בכלים בהלכה מיצרכם בחבר כל כיון כאן הכחי ביורח ביין וקידובין וכה דנשיון בלחכם כני כרים אפל להכיח את הכע ליד השוכה לנים נין את הכע ליד השוכה לנים לידור את הכע ליד השוכה לנים ני אם פצב עם, כנום מן כזון ומן פרף ובונים או ביג מחבם נונם כי מיפשל הגם בהכי דלאי בלירים הוא מי בתביא אם הגם ליד החורכה אלא הוקא בלוח מוכה לנהם כו ואם החבק או בלוח קנלה ההבינון המורכה הגים הוקא בלוח מוכה לנהם כו ואם החבק או בלוח קנלה ההבינון מובלח בהנשל הקבה שלון לעשה בליח והיינו להולכה ולקבלה י ולהחי בליחות דוקה הול ומשכיל לח" דכל מידי דלא כעית בליתום כבר החיי דהת לרכי מחיר דת הוח פרי ההימה כרחי א"ד כבר לכחוב את הגע והייט בשמא משום דלא בעיא פרי מדות החומים בינין חרש בומה וקנון לכחיכת הגע כבנדול שווד פל נכיו וחי הוה בשיל בליחום לכחיכה מחי מהי בנדול שמד על נכיו פנ נכיו הר שנה וקיון לחי כר בלימות היא והרחכשיר דכי מאיר כוחי לכתינת אכרי מש בשנה בין בין ביל לפוליך את הגע ליד המודה בית נכתיכת העו לה ומשה מיני דמותר לפוליך את הגע ליד המודה ביני מולה לשתם מלא משה השוקה של המולי לגני מילה אציג דרפי יהודה ביני מולה לשתם מכשיר כעובד כככים משם דלה שייך ביה בליתוח:

ריו בדול העלהי ונטר המלילהי אדון הכם והמכמוםי אבר מעביו בנצימוח י לא איכל לנקוב אוחם כבמוח י עשרם ישראל י מחם נולח אריאל. רוח הכם בקרט י חל שהכל טנים טי הרכ הגדול רכי אשר בליז הזם יכצרך מבמי שינוח אהה בעם וכיחך בלום כחבקן וחבק אני הכת כחתום דורם טוכהך ובלומך כמשרם וככחום התודיע לכטדך שנהיוחי ברוקא עכביו עם דון נואן שליו טדע לי ממקלח יסדים אבר שם כי הלמנה אהח נחעברה מיבחשהל אחד ובריסה בין שניה וקלא דלא פסיק ופק עלה. ואני מקרמי ושלאמי הענין ככל יכלחי עם היהודים לידע אם יש עדים ברורים על זה כדי לחמת חיתו על נכון . ולא מלאתי שום יואדי שיעיד עדות ברורה עלים אבל אחרו לי כי כן טדע בעיר כקלא דלא פסים ובהאלחנה המכרת נחנה רוב נכסיה ליבמעית בהיא חשורה עמו ובאלו ממנה היהורים כבראיה מעוכרת מתי נחשברה והודקה נפניהם במו היכמעהל בריחה חשודה עמו ומפני שירחיי שמא התרלף לא כרלה לי לדמש ולמקור בפרהפים על זה וגם כן כח חרעומות זה ממני בקיקה כפני דון נותו בצין מהיבתעהלי אבר שם ומא הביב להם כי זה הדין הינו בלו מאחד שרא יהודים - אפל אנו בודיו אחה על פי מבפעי הירהנו ואזיכ בבהלכנו להוליאר נודע לי שילוה זכר ונקכה כיד למייר ומח הזכר ויחירה הנרבה בלקחה הישמשתלים פל פי הדברים חשר חמרתי שהיבמעחלים הימרים כי כן כוח . על כן חני מתלה פניך היקרים והנעימים שחנהני בעלחך הנטנה כילד אדון אוחה כדי שלא יכיו מבפעי הורחנו קלים וכזויים בעיני העמים שמאח השם היה לחת כואח כלב דון נואן בציו להשידע על דחט יש לט להחמיר הדין כפי שחישלני ולא לרחל יוכחו בלמדחט מעבה באחד ברכב על סוס וכו". ומעשה כאחד בהעים כחבתו חחם החאים ובכל הקהלות אשר סביכות קוקא מרננין כי ילא דכר הצנה על כל הגוים להבצוח דחנו בעיניהם ולמש חשמעל כל הובים ולא חשבינה כוחהה ומה בשלה בדעתי מפני בהענין כל כר משרכם ליסדה כנח כדי לכחח חתר פניה בקשטה כפני הכועל ושחפרע מאדוני העיר קלם ממון ועחה חם חרלה וחרחה בעלחך להחמיר יותר אי ליבתר כדיני כן חשבה ממנה לה תעה והולרכתי לכלום לפניך זה הדין כדי להפחידני על נטן ובחשדך בהחור כח וחיל לבטח לי מענה מיד ומחח השם יוכים לך משלה על משלחן וכטד על כטורך י מהש החוחם מיד לעמר שנח פ' לפנט י יודודה כיד יצחק לע ולדך:

תשובה הנכנד האכם דני ייאדה כן וחיך ביל יפה דנח ליבוה כדמ כדי שחתנה של שתחשה ודנר זה יעשו פחיום כדי של תוא לחרנות דעה. ולפי עומה של הלובה בתחום וחיה וכל אשר לך בלום לנוסף אשר זו הכי ביושול של או

בלום כנפש אשר כן היר היאל ול .! - דר ושטאלת יהדי נפח במוכר ביח של יפתציא מאל ביחו בל בתעון ועובה ע מלהמו וצוען ע ביחון פחירן בחירן הידינו וכל עם במכה בהוכם היאנו עומים ביחוץ בחירן נכדעה

הקרקט בכל טח שחבה בקורנס ושאים מניח אותו ליבן ומעלה אכה ועשן פינאסרו ועובה לו היזה, והנישה שבברו טופן שא היה יכול למחוח בישועהא מלפשת בביח כל מה שילה גם לא יוכל למחוח בו שבא מחמח א"ז הרי קוא כאיל (כיב ליב):

תשובה הא ולאור בינואג כא מחמת א"י היי הוא כא"י היי מהיודר דמוילא כנון מה עובד ככנים אין לו חוקה אלא בשנר אי שאר דברים כיולא כלול אל דבב שעבה לו היות ציים כגון זה במעלה ארץ ועשן כל כר ישראל מחיייב של לודוץ אא חברו בידים ואכן ועשן בשפלה הא נייד דליה ועשבה הוא בירים ונים שלא היה יכל למוא כיד היבמעלא אם היה עובה דבר זה בניתו מיות כיד הישראל ההוא לייח דינא

יכול למתוח אשר כן היר יחיאל זיל:)
רפו נששאלת החוכן שים לו כיח חלל שכנו ישמשאל ופחח רחיבן חלון
מביחי של ננו של ינו של ימו שים שנים.
לחר זמן מכר הישמשאל ביחו לשראל ובא ישראל הקנה להבכה כיחו

42

DOCUMENT NO. VII Page 21b # 13

Great man of advice. Great master of rhetoric. Master of intelligence and wisdom. He whose works are so wonderful that I cannot specify them in words. Crown of Israel and Head of the crown of Ariel (Jersalem). The spirit of God 5 is in him. Great man to whom all turn. The great teacher, Rabbi Asher, may his Rock and Redeemer bring you good tidings from the heavens on high. May you have peace and may your house (family) have peace. As He loves you, so do I, who has signed below, love you and wish you well explicitly and 10 implicitly, who lets your honor know that when I was in Coca with Don Juan. may his Rock and Redeemer protect him, it became known to me from some of the Jews there that a (Jewish) widow became pregnant from a Moslem and her "stomach is between her teeth" (i.e., she is in the advanced stages of 15 pregnancy) and increasing rumors spread about her (relationship with the Moslem). I investigated and inquired into the matter with the Jews as much as I could to know if there were clear witnesses (eye witnesses) to this affair who could verify the accuracy (of the rumors). I did not find 20 one Jew who would testify clearly concerning her, but they said thus to me: It is known in the city by an unending rumor that this particular widow gave the bulk of her property to the Moslem with whom she is suspected of being. Now, because I was afraid lest she might convert, it did not 25 seem (appropriate) to me to question and interrogate her in public concerning this. Also, this, my complaint, came before Don Juan, may his Rock and Redeemer protect him. in Coca from the Moslems who were there. He answered them that the case was outside of his jurisdiction since the woman was Jewish. but we should judge her on the basis of the 30 laws of our Torah. Later when we went to Cuellar, it became known to me that she gave birth to a boy and a girl on the 24th day of Iyar. The boy died and the girl was converted by the Moslems who took her on the basis of the word (that

the father was a Moslem), as I stated previously, i.e., that 35 the Moslems said it was so.

Therefore, I beg (before) your precious face to guide me with your correct advice as to how I should judge her so that the laws of our Torah would not be considered inferior and despicable in the eyes of the people (the Gentiles), 40 because it was from God that this matter was placed in the heart of Don Juan, may his Rock and Redeemer protect him, to let us act in accordance with our religion and therefore we must make the sentence stringent as you see fit to advise 45 us, but not lenient, just as you taught us about the incident of the one who rode the horse on the Shabbat, etc. 14 and the incident of the one who had sexual relations with his wife under the date tree. 15 And since all of the surrounding community near Coca spread the news so that the matter of the loose woman spread among all of the Gentiles, making 50 our religion despicable in their eyes, and in order that all the women should hear and not conduct themselves according to her lewdness, what occurs to me, since this is so widely known, is to punish her properly by disfiguring her face 55 which she beautified for her lover, and that she should pay a fine of some money to the lords of the city. Now, if you want and if it seems proper to you to be more stringent, or to stay with my decision, I will do it and will not deviate from it. It was necessary for me to sent before you this decision to set me straight and please make every effort to send me a reply immediately. May God grant to you even greater greatness and more honor. Thus says the undersigned on the 44th day of the Omer, 1320.

-Yehudah ben Rabbi Yitzchak, may he rest in Paradise. Wakkar The honored and wise Rabbi Yehudah ben Wakkar. may your Rock redeem you, you have judged well to punish her properly so she should be detestable to her adulterors and they should do this thing suddenly so that she will not 11/ turn to an evil way (should not convert). And according to her 70 wealth, it is good to punish her with a fine. May there be peace to you and all your family; thus wishes you Asher the son of the teacher, Rabbi Yehiel, of blessed memory.

65

DOCUMENT NO. VIII Page 21b # 14

And you asked about a Jewish blacksmith who rented a house of a Moslem next to Shimon's house and he did his work there. Shimon complained about him that he was damaging the house by the shaking of the ground every time that he 5 hit with the hammer and that he did not allow him to sleep and that dust and smoke rose with his work and this was causing him damage. And the smith who rented it claimed that (just as) he could not have objected to the Moslem for doing all the work in the house that he wanted to do, 10 therefore, he cannot object to him because "he who comes with the rights of a non-Jew is legally like a non-Jew."

Answer: This that Shmuel said - He comes to it with all the rights of a non-Jew - refers to the matter that comes (automatically without a physical action), for example, a

15 Gentile does not have hazakah
17 except by document or similar proof. But a matter whereby one brings him damage by an action, for example, causing the dust and smoke to rise, every Jew is obligated not to bring damage to his friend by a direct action. The causing of the dust and smoke to rise is his arrow (i.e., his direct action) and he did this with his hands (i.e., a direct action) and granted that he could not have protested as far as the Moslem is concerned if he did this thing in his house, in any case, since the Jew listens to (i.e., is subject to) the law, he may protest.

-Asher, the son of the teacher, our master, Yehiel, may his memory be for a blessing.

25

DOCUMENT NO. IX Page 21b # 15

And you asked about Reuben who has a house next to a Moslem neighbor. Reuben opened (i.e., made) a window. From his house (he could see) the roof of the Moslem's house. He had hazakah on it (i.e., the window) for many years. After a period of time, the Moslem sold his house to a Jew. This Jew came to make his house higher and to build (a wall) in front of Reuben's window. Reuben came and appealed, "You darkened the light in my window of which I have had hazakah more than the required years." 18

10 Reuben's argument is not the argument that we read in the chapter Chezkat Habatim, "A Jew who comes to it with all the rights of a non-Jew, behold, he is (in this case) like a non-Jew,"19 and now, while the house was still owned by a non-Jew, if the non-Jew wanted to build in front 15 of Reuben's window, Reuben could not have complained about him according to the law of the Gentiles (i.e., Moslem law) because he has no legal claim on the light, but anybody can open (i.e., build) a window towards the property of his friend and when his friend wants to block out the light with a 20 building (i.e., a wall), even if he (i.e., the neighbor) had hazakah on it for many years and even if he bought it from someone else, thus is the practice of the people (i.e., Moslems) in our land and I am of the opinion that this is their custom in all places; that there is no right of hazakah con-25 cerning the light among the peoples. All the (legal) strengths and rights of the non-Jew are purchased by the Jew from the non-Jew and Reuben cannot complain about him. And there is another side to this law: If the roof is slanted so that nobody can work on it, even if there is one Jew (living) next 30 to another Jew, there is no hazakah on this light from the outset when Reuben built (a window facing) Shimon's roof. Had Shimon come to complain directly to him (i.e., Reuben) that he should not build (the window), we would not listen to him since he did not damage him. Therefore, even if it stood

thusly for many years, Shimon could make his house higher and close his window, and Reuben cannot say, "I had hazakah." And in every instance that his friend cannot legally complain, does not apply to hazakah since he incurred no loss with his silence since his objection is of no consequence.

שות דבינו אשר כלל תשעה עשר

שתר כפלי סיות אל הטרי והישחל לא ככוס כל השכח סד הסתיה שיק לי ולא חיסינן דילוא כעי תשם דמירחי טוח דילמא אדי ישרל כל כן כנוון זה שיי אלד היין שנר בכרות והחבות מששת ושרווה כניים ושואל דרים בעיר דשר יושד האחרון החז (עון) ההיא משניהא פי מוכחת יון שמשה מפרה לטחום אחר רכי ילחן כן ללשד כי אא דרים כלה ונחששה כנוב על הכניסה וחמוא שרי וחקך שהדא החזר מפרה כלה לל של של בכניסה וחמוא של החוף שה משור הוא לחמר שיום דימורא לא מפרי שכרא ולא דמי למוני הע בער בל היום בתפרה בל החוסף לפירות בהיחה בכיונו למוני היותר עוו שנו בל היום בתפרה בל החוסף לפירות בהיחה בכיונו למוני השון שנו בל מוני בל שום כלה מפרו וחיש דיכורא לא מפרי שכרא ולא דמי למוני מון בשח והיותר שורה לחום להיני מדחי עון בשח והיותר של מרום ל

יד וכיורוא חדבה מצפצה הלקוחה מן בעוכד טוכנים צריכה עיתו במת בש שכד טוכנים כתיכה יין כי תין אדם יטל לחאת בתינה אש היא לשנה וחדבה :

מי ושלאלת קיקנים הל כוחים וקוכת בהית תתוכרת מנסרין במכניםן לקיום אם די להם כזה שיכפה את הזמ

אנים בלא נחחמתו מכחון:

תשובה גרסיק כבוק אן מעמידון (לג:) אוד רכי אמי אחר רכי אמי אחר רכי יותן קרקים בל סהים בהחוק לבבון כאש כיון שבמה יותן קרקים בל סהים בהחוק לבבון כאש כיון שבמה ושחן מהן מוחרין אור רבי אשר לא חשיל עד שבשה אורם לכל אול אשל כיל מורכל קרסא פליני כה רכ לאא ורכיל אד אשר אבי וחד שרי והלכל מורכל קרסא פליני כה רכ לאא ורכיל אד אשר והבעיק עד שנחנים במון ורשונים ורכעיק עד שנחנים במון לכלא לא הבעיר באל מורכל במוכל סופא כיון בתחומית בפנים וכתן לא כבי באשר באל מוכלים לא מכלים לא סביר כל אם בעיר השא זכן עד בתקום הפח:

פו רשטאורת על הבוחה יין נפך כשנג פוה יחכפר, במעחי אייני כש ההשיד שימצוב ה' יונים כנגד ה' פשיום גץ שכחות (ר'ל לכד פשה חורה). ועל יין שיחשך מהביח לכלי וה' ט יין נסך לני מחור היין בתרנית כיון שאש ונכעלין סחש יינן כה' אך יים נסך לני מחור היין בתרנית כיון שאש

שכיותם לי ל לכל המשה הובה). ופל יין פניכבין מהביח בכל ולי ט יין מסך אני מחיר היין בהחביח כיין שאט מובעלין סחם יינן בס' אין יחץ לאבור יין בכחביח ע"י לותן שפי מתחצוב כל יין בכלי לחוך יין שמאנית. ובלום אשר כן היר יחיאל ז'ל:

ליו שו שורה לל משר ברח ונכנס לישנר כבית עבודת טכנים החוףה ממה ודלחים וכרית כדי לישל נרחה לי שתין מיבור ושן

עכודת טכנים כדחמן (פע מיונ) נ' כחים הם ומי ב) יח ששאלת נענין החבביל בשמדות יוליו שפתח וים כנית שכרם

שנירום לכד מה מהרילון בל עמים אם לא להי להנים החבשיל כרשות השפיח בלש לכים בדר מהחרקלין בל עמים אם לא להי להנים החבשיל כרשות השפיח בל כדל היות להוד אחור כיון שתפיחן לה שבדים בשבר מפוקלין של בישום בדל היות להיות בל בישוח השפיח בל בדל היות להיות בל בישוח ביות להיות בל בישוח שבים של היות להיות לה

נכנס ויולא שרי ואם לאי אשור אושר כן היר יחיאל ול: יש כארני דקנית גל ישראל ששה בכיח טחי אם נכר ט החגל שלי השראל בחיט מוחר. ואם לאי אשר את בעיל להיי הכלי במוען דחישים שתא הודת עם כלי אישור של טוחם: הכלי במוען דחישים שתא הודת עם כלי אישור של טוחם:

ב ששאלרו פניון פח של טחים אם דיל דוקא מאמל כנית א אפילו קולה מו הביק ואם פח של כפלי בחים אמר גם עין אם אם שלת דורון לישרא בכיתו ואם אם אחור לעיתי שחל א

ענין אף אם שלח דורון לישלאל בניתו ואף אם אחור לאיום ישרא אם שלח הוא לאחר מהו. דע שפח של ביתים נאשר כמו בלקוח, וחברים משם חתום ואין להם החר בין בביח ביתי בין בנית ישלאל מן של הושים למצר בלארולם ולא אשרו אלא בנית הטוצי ובנתף שבול מן של הושים למצר בלארולם ולא אשרו אלא בנית הטוצי ובנתף שבול של י ששאלת במשרן לבנא יין בנאחם של טחי כלא מעלי וערוי לדיך לח"ל איין בי לשב באשר בדבר לא דע ולא מעידו. כלא באיין בי לשב באשר בדבר לא דע ולא מעידו. כלא באיין בי לא השואה דרכן דהא מק בכשרוח פרק עד כמה (ג) וים שהא חשור על העידור ולע השר על זה ועל די זה הכלל באייו על הפר לא דע ולא עשרון י וער הוע דבר מכירום שאכל המבור על הפר לא דע ולא עשרון י וער הוע זכרי מכירום שאכל

יא וששאלת מל הכבר הניתיה הלא מדרכמ:

ימים ממח למח ולהכי כד בשח ישרה המים לחוץ וייולום מים אחרים וכן להכים או כל הניתו בל חוקל היכון שלו ומחי בל מים אחרים וכן וייולום מים אחרים וכן ייים בל ייים ב האד ה ההיה האים לחוץ וייולום מים אחרים וכן הוד שנים בל להים בל מום אחרים בל היו של היבון שלו הימו של היו שלו היו מולך כמי ביים בל הלי של עלטל האי הרי כיון בכללים של ידי לוון היה מולך כמי בכיל או אל הפשים עלים היין בכללים אל להיים ולעל היי היי כיון בכללים של ידי לוון היה מולך כמי בכיל או אל הפשים ולנים היין בכן על עליים והנות בהא מים בל בנין אבנים ולנים האו מום בל בנין אבנים הלא מים אחרים יפור אתר של בל הנות האו מום האום האו מום האום האו מום האו מום הא

בשליה ודפטחיה והדר ירחלוה כמים: בשנים ואדם שרוה גדולי וקירנים גדולים בחיון נשער ומחקיים בשנים ואדם מכנים ייט למט לההקיים ולשמוח מטט מעט

לריכין עדור ג' יעים מעח לעת כמים לארים:

דב רוצור אל היח כים כיח ויש עותר כלון ביא הים פער וישמעאל
היב פער וישמעאל
היב מנים עני בניח ופגר עליכם הדלח אחר שינא הישמעאל

נכום יברא ואחר שאלה יש כמו שבומו היין מוחד ולא חישוע שמא שכשך נו דנעבידתים עדיר אשר כן היר יהיאל דל:] ינ ירבודנו רביע ישראל שבכר ביח בחורו של ישתעואל ואין הישתעאל

שם המונים בליות במונים של המונים בין והחל כמי שין וכני החלים והמול של המונים בל מונים בל מונ

לו בלא הסר ממני כלום: תשוברן בראהלי וממרא ברי וראי מפיב דעיו (קף ע.) ההוא ישראל וטחי דהוו יחני כארכא ושנו ממרא במע ישראל כל בישרא

מר | הייי בין הייי ביוניין

מלט מילון מינהן

02231 62432 62432

ב ויכנ

רני אם

בעימי

mater p mm the un them e unds

20213 20213 20212

אמת מחלכ מחלכ מונט לארקן לארקן

1000年 1000年 1000年 1000年 1000年 1000年

THE PARTY NAMED IN

jant.

1001°

11.13

17.7

DOCUMENT NO. X Page 22b # 12

A Jew left his house open and his wine was standing by the window which was not closed. A Moslem brought a prostitute into the house and closed the door after them. After the Moslem left, the Jew entered and said that he found his wine just as he had left it. The wine is permissable (to drink) and we should not fear that he (i.e., the Arab) dobbled with it since he was busy with his activity.

-Asher, the son of the teacher, our master, Yehiel, may his memory be a blessing.

DOCUMENT NO. XI

Page 22b # 17

You asked about one(Jew) who fled to escape (legal punishment). He entered a church which was surrounded by walls, doors and a bolt to be locked and saved there. It seems to me that there is no prohibition, nor transgression in this 5 matter. Furthermore, I say that in our land, the Gentiles have had the practice of not removing somebody who had fled to a church even if he had been guilty of a death penalty. If a Jew had fled there to save himself, there is no prohibition in the matter. and this is not similar to the one (Jew) who cures 10 himself with wood used for idol worship since there, the reason for the prohibition is that the Jew thinks that there is reality in the idol and he will feel attracted to it in the end because his cure was dependent on and effected by the wood used for idol worship. We read in the Talmud Yerushalmi in 15 chapter eight that we may use as medicine everything except for wood used in idol worship as long as he (the Gentile) said to the Jew, "Bring me the leaves of a tree god," and he brought them to him. But if he said, "Bring me the leaves." (the Jew) may bring him the leaves of a tree god. Likewise, if the idol-20 worshippers have the unholy practice in their churches of saving the one who escaped into the midst (of the church), then because of this, he would not be attracted since this is not due to the strength and superiority of the idol. Furthermore, they did not forbid one to heal oneself except from the wood for idol worship which is actually worshipped for this in 25 itself is an idol and where they bow down to it. But a house where they bring into it an idol is not considered an idol as we learn in Avodah Zarah 47b in the Mishnah beginning

with the words, "There are three houses."

י הפניגה

שיבי יו

וכמוקה

מפיניה

tri o

PETE P

דול פסד

ים נמפר

ואי משם

ו כמיד על

יל מבינה;

וול ול:

ייכה עירוי

כל למום

מנסרין

חז כוכם

י אמר ככי

ין פנכנה

יל וכין

tecker.

ד פנתופה

ישרינן חם

לם מכפנים

יינתי לומר

ומנים נפן

וס' ט יין

' אך יחכן

ן בנחנים,

ים סמוקנה

חכור ועין

ה מי עדיה

וכולי ככם

כחם כייט

ות למוכן

כל מפטרה

מן מעני

בכים וככים

נים וכן חם

לתיכן כבכיל

ת טכנים .

למה מכורה

ס לוע נקרא

כנית עבדים

ו לאי לכתון

הבפיצות כלה בל השמים

יבות וטח

מלי ולא כבי

והור יבומ

זור פניו כח

ם לכיי מים

ום בשר נכלה

לכם חבמים

mor on a

מבורל שלה

מילון להרה

יבל טחים:

א בניתו מ ים אשר כש

م متنظر لا

ש" ושלוות

לל מן גנ"ו

ביצו כל פ יוצרי

: 11

משלוי לקפח מן כמותר ולאסיר על נעלי נחים על פלעיר מותר ככל שני הם קולי נשל הבים ממט ושל בעלי בחים אשור בכל שנין ואין לי היהר אשר כן כיר יחיאל ז'ל :

מששורת נפו של קבנים אם ים עו מבום פון של טחים ואם חרם יולה כו ידי חיכתו כפסה כיון דחשרכין כו .

רב כי און כי מבים פח כל טוחי (עיין נססקיו נס'ב דש'א) באינו בכלל בי בים באבין הול נובים חדמת דמים חביב ואפים בכיבולי כוחים מש אב כלה כל בלחן מלכים מוחד ונם חין יולחין כו ידי מינחן בפשח ביש בישנת חלה (פג מיו) השבה עיפה מן החעה ותן החירו אם רוב מדב דינ נמלה ואדם יונא עו ידי מוכחו בפשח ולא דמי לעירוב דככל משרכין חון מן כמים ומן כמלח :

לב וישכועאל שנבה משרה לכנו ושלח ליברהל פח פלער אי עושח מים . מפשטיה דקרא ומתבמשות החלכה מפחש באיט מש מצל וקים לך וחבלם מוכמי שהוח קרום לחשל בכים הישתעתל :ן

כלל עשרים

רני איסיר לתוך היתר ודין בריה ותתיכה הראור להתכבד בצי ראירחים ודין שחימה ומרפה ודין סימני עופות מהורים ורין כשר בחלב ודין דם ודין בכור.

א ששאלת כל העכבר הנחלא בשחון אווים ולא אימרעע אך שמרוחיה נפלו מתנה אם שפט מידי יום יום בומן

ניריה כשמע שוד האועח אם יש להסחפק בהיה העכבל בחום ושפש כליי ביתן רוצה או הכל חשור כי הבותן בנחבר או נחבלכל בכל הקדירה וזב ידת בלא בפט עליו ביתן רוחה אם השותן הוא רך שהעכבר -צמות בקרוכה מחוץם לחקם או הכל אכור הע"ב דהוא טון כיון יבהי במים זמן ארוך קייל ככום הרי כוא כיובובל ואוסר כל סכיכוחיו יז: מיז קבה חו יעלו סביב העכבר כדי נעילה והבחר מותר חם יש בשומן ב לכבל העכבר וכדי נעילה הוא שיעור אלבע . ובלום אשר בהיר יהיאל ז'ל : ג רשאמרן לך שאני מתיר כים ניתים של היתר שנפל כו נית של

חלב ובקדירה אזרח היו בול" של היחר ונפל לחוכה זית ש ום ונחצרט יחד חלי שני חערוטת. ודחי חני מחירן חעם" שכל הנדנות היה לבדו חשור הוחר כשנחערבו יחד בשונג אי בעיח אימא סגרא אי בעיח אימא מחניחין אי בעיח אימא סברא דכל אסור בעל כשאינו יכילוח טעם בהיתר ועעם דם וחלב חינו פיה הרי בנחבעל עעם החלב נשם אועשם הדם בס' דמה לי איסור העוכעל איסור ומה לי היחד המכעל אשר דק ביתבעל עעם האיכור ולא יהא עוד לו ליחן עעם בהיחר ווכיותים אמרינן בוכחים פרק המערובות (עת .) אמר ר'ל הפגול והעמא והצדי בכללן זה כזה והכלן פעור אי הפבר בלא ירכה מין על חבירו ויבעלנו ביז הלו שים מיסורין מכעלין זה את זה והשתא אפילו דבר שכעל ברוב ה שר תכשל חיסור כל שכן דבר שחיסר בנחינת פעם שהאיסור תכשלו ביי הרוחר וחי בעית חימת מחניתין דתון בפ' שני דערלה בערלה מעלה אז הגלאים והגלאים את הערלה והעולה את העולה כילד פאה של עולה ב אל לחחים ואחר כך נפלה סחה ועוד של ערלה 'אי של כלחי הכרם צ הין שהעילה מעלה אין הכלאים והכלאים אין העילה והעילה אין העולה דקרה עלה בירובלתי לתי דוקה מהקים אלא מאה וחבעים וחבע דאילו ראדה מוזש כבר נתבעלה הסאה שנפלה למאחים ולא בעי הו צירוף אבל ב אה ליציע נאשר הכל וכבופלה עוד האה ועוד של איסור מלערף איסור ידרון עם היתר הרחבון והוחר הכל . וכל שכן דבר במחבטל בנחילת טעם בי אשר בהיר יחיאל זיל : י ורגולע הנמוא בפרי מכובל אני מחיר היחרים כי פעם החולע בעל

כס' ותף כפרי יש ששים לכטל חולע שנו שכך שיער רכינו חלר ול ציון לך פרי שלח יכח כו יותר מס' כננד החילע פנו . ושלום : דודך אשר

ודרציקיים המולרים במלח ובקמח שקורין מילוויץ למה לא יהו משורין מחן יימר דלח פרשי ושרלי על החרץ ומוזרין: י וששורות על 'חנשיל הנאשר מחמת בריה אש הקדרה אשורה,

דע כי התכביל בנחשר ונחמח כריה כגון חחיכה הרחניה לר זבה בוהנבל עם החיכות ודג פווח עם דנים עהורים וחיש מכיר האברי ואם היה מכימ כיה מבליך האיכור וכל הבאד כיה מוחר כי ים כה ייד רבבים לבעל האיפור ועתה שאינו מכירו הכל חשור כי חחיכה דיד להזבד בפני הארחים אינה בעלה וכן בריה לא בעלה החתיכות דיף יהונים כלם הפורים מהמח חיסור במטוכב כהם וחיט בעל מהחח שליקן. אכל הרושב והקדרה מוחד כי אין באיפור כדי לחח עשם בהם לישה בכל בכבים והם הכירו החיסור הניתרו הף החחיטות והדגים נמנת שלה לפיתן הלא דחייםים בחת יחבל החיבור ולא מחתח נחינה טעם

התכך היועב והקדרה מוחרים וכלום אשר כן היד יחיאל זיל: " ודריאה הסחובה להוח טריפה דמין סירכה כשרה חלא בחלר החוה

משם לטיע רכיחה :

ו וששאלת של היות דידן בישברה נילולהה אם שרפה בכך כי הא דאמר רב שחבי (יתלין טו:) איחי דידן היחיל ושכיהי בתיא כשף של מים דמו . ויבחפיןח חב תיחין שלטו בכלל דר ש דשתח יש להעמיד הא דרב שיוני בעושות ידועים שרוב חיוהם במים ואלו הנמלאים ביניע יותר שאנים בתישוע מים ורוב במחלל כיון דרב שיוכי אמר הגי אותר דידן. אין להשל הליק בדכר כי דבר ידוע כי כל אותין הסמונכין למים חמיד משיין כהם וחילדים וטכעם בוה ונטרפין כשבירת הגועלת. אשר

כן היר יחיאל דל: ו דיאדן השמוכה לו סמוכה לדופן וחין מוכה נרחית בדופן חלא כמין שתחרים ניכר בכבר בכין הנלשום והריאה סרוכה לאיתו

כשר השתר ומתפשעת השירכת גם תון לכשר ערפה דדוקת היכת דחוינת מכה בדופן חלינן סירכת הריחה במכת הדופן ביוהמת לחלוחים הנוכה וגליד שיציה נדבקה הריחה כדופן . חכל אם אינו נכר בהיה מכה כדופן לא מלינן, ובהרוח בחורות הנראים בכפר שבין הללעות אינו סיתן מכה שחיתה כי אפשר שכתי מחמת הכתית שהט הבהמה על גבה שכן דרך מרום המכה להשחור הילכך לא הליכן להקל ומערפיכן לה. אישר כן כ"ר יחיאל ז"ל: ח תדרתי מני דסריכי להדדי מגב לגב כסדרן טרפה דלתי היינו רביחיים חחיכ הכא הסירכא מכין אנה ע לכין חונה ע

שאילה אבל מבין אונה לגב אינה לאי היינו רביחייהו ומפרקי אהדדי :

מןששאלת אם נמנאו שני גרגרות או שני ושעים דבר שאינו שהלח . ואם נמלא היה טריפה דכל יחר כנטול דמי לדגרי המפרש כאלו נעל היחד וגם החחד שדרכו בכך והוי כאלו אין לו ושע וכן מעריפין שחי מררוח מטעם זה והמפרש נמי כל יחר כנטול ממקום מטרו דמי רואין היחר הם ניעל ממרומו והיה נערף באיחו מקום מחתח נקב של מקום הנטילה הו הוי טריפה . אבל גדולי ארצט פירשו כאלו נטלו שניהם. וכלום אשר כן היר יחיאל זל :

ין אם משבר הירך בין פרק שני לפרק ג' אם עור וכשר תופין את רובו כשר אין כו טרפים חולה בוקה דהעתה דשף מדוכחים וחיעכול ניבים

יא ששאלת על הדרא דכנהא שנמלא באמנעיחם יחרה שהלוי בדקין כמו מעי קטן ארכו אובע או פחוח אי יוחד. וים

להסחפק בו אי אחרינן כל יהר כנטול דמי והוה ליה כנקבו הדקין או לא. דע כי מעבה כוה בח לפני זקני רבי הליעור ברבי נחן ז'ל והכשירו מעעם שלא מליט שהעריפו חז'ל בגמרא הלא ב' מעי' היולאים כב' מהומוח כגון זק הואא מל פגלון בות זקין כמד זה כמוף והרשה לו המל הם הדקין אול הכל שינאין מהקויקבן שני זקין האיד הולך אל הושק והכי הם הדקין אול הכל שמעריפין כ' בני מעי' היולהין מן הקיבה כמו בעוף מן הקרקבן משום דהשני מי יחרת כיון באין דרכו להיות כך והוחיל ונבחנה עריפה לכח נמי כיות שחון דרך לנחת מן הדרון יהרח כזה כיון דנבתנה הוה ליה יחרת וערפם. ונשל ונחש בדבר ומלה סעד בהלטח גדולות ועמדו למנין והכשירום.

אשר כן היד יחיאל ז'ל : [" יב תשובה מה שבחלה כשם ר'ח שחם היחה כל הריחה דבוקה

לדופן כלה פילוש וכלה בום פירוד בהי' מחיר כשם ר'ח לא הצא בשם גדולי השכח הקדמונים שהחרו בשם הגחונים ונחנו טעם לדבר דכיון שנדבק כל הריאה מנד אחד הל הדופן וחין נמחים סביב הדבוק ודאי מחנוח מכה שהיחה כדופן ירדה ליחח המכה על כל הריחה וכשכתמילה כליתה ליכש נדבקה כריחה בדופן וחלו היה כח הדיבוק מחנות מכח נקב הריחה שינה ליחה משם ונדבק בדופן היחך יכול להיוח שחדבק כל הריחה מלד חתר הל הרופן כי נקבי הריחה דקין הן וכנגדן יורדין סליחה אל הדופן ולא היחה כל הליחה נפרכת אל הדופן סביב נקבי הריחה וגם חין דרך שחנקב הריחה וחפחת כנגד כל הרופן דחו לח היחה הכתום חים רגע אחד והברא מרווחת כיא ובאלחי ואיל בכך כיו עסגין בחשכת ביווים הרחשונים והיו מפרידין הריחה ביחח מן הדופן וחש היחה טולה בנפיחה מכשירין חבל עהם חשר פשטה הדעת בחשכנו להחמיר לת נהגו להחיר]:

ינ יוןרני אבי ויחמוך לכבי לבי חלל בקדבי באמור אלי כל היום ישתע

מל פי אבי , ויאחר להכיח ספר הזכרונות לפניך חים אחונום ורב כרכוח מברכוחיך ברכני מתצרהך למדני . ילמדני חבי מורי ורבי השוחש ורוחה השימנין לפניו במעין כהלכה אם לריך עוד לבדוק כי חמרינן פעמים רבוח יקרם שאחר שמשליכין העוף ימצא הסימן שמוע . וכן אומרים כפס הד יונה זל בהלריך לכדוק ככל פעם ופעם כוה אם כי ימלא השימנין שמשין וכן כחב רבינו אבי העזרי זיל וזה לשש קשוחש לריך שיכדוה השיתן לחתר השישה שיהו יפה שיועין כלן חי רוכן ובלח חשא תוגרתה ועקורה ואם לא בדק אשור כאכילה ע"כ ולא ראיתי בכיחך חושש לזה וכן נרחה מדברי רש'י ז'ל שפי' במילחיה דרב הונא (חולין ט.) בהמה בחיים כחוקה איסור שמדה דהבחת עלד לו ספק בבחיעה שמת לח' נבחע החוב וכתב בספר החרומה שלריך לבדוק בשימנין אם בחוטין יפה ואל יהיו דכרי עליך לצורח חשים כנכור לרון חורת להצמידני לכל ימעדו קרסולי כהולך על קרח, וכי יכש ברשם גדל להש פרח, וכחבללח פרות חפרת, ממערב למורח, ורב שלום עד בלי ירח, כנפש בנך יחיאל:

(שרת תרא'ש)

DOCUMENT NO. XII Page 23a # 22

And a Moslem who made a party for his son and sent some bakers bread and live birds to a Jew. (The implied question here is, "Is it permissable for a Jew to receive gifts from a non-Jew?") According to the obvious meaning of the scripture and teachings of Jewish law, one learns that it is not forbidden except, "lest thou make a covenant with the inhabitants of the land and they go astray after their gods, and they call thee and thou eat of their sacrifice," which means: to eat in the house of a Moslem.

שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ושבעה

ד קלפקרנן רביע באחד שחת לני בני ובוא ההם בעוד אחרו המקם פשרה פישיחו וחודש לני לאחד שוקבר בני באושי אם לאחד חשבה ואל נהאבל עם ואל כבי אבליות כלל ניכל כיום שני ואתו באשר הייש בשוא היים נוגל הבח ולא כיותבל ביום כרשון אל כבי אבלות כלל בשחש ביית בני שחנה לשני מיום שני וושר לבישו בכילי אנה אבלות אך לה אחרים כיות אושר בייען בשחש בייע לאשן בחתו בני אלישן בתח בני אלישן בחתו בני אלישון בחוץ בני מין : אל אל אלישום מיום שמוש בשוא בייען בשחש בייען שוא מין :

תשובה מה בהוכרת כבחלתן נדול הכים חין שניש לכחן דלח שייך נחל הנים הלא כבאחד מן החבלים לא היה בשיר כבנקבר סמת וכא כתוך בכעם יתי החכל אם ים נדול הכיח ככים מונה עיוהם פרחנים (עוק כת) ד'ם הייד הפילו כם ביום בכיצי מתקם קרוב מונה מההם. ול רחיים כר אכל החרר' יותן והוא שים גדול הבים ככים חכל כמון זה כחיכן שהיה כשיר חחרת ומה לו מת ככיתו וסודישותו ולח נהג אכלים עד יום שני בכא לכיחי ויש מי שאיזר כיון בלא נהג אכלים כלל כשבתע במת כנו ביוונה לשלמו מיום בני אין הדין עמו דמיד בבמע במת בנו היה לו להחתבל וחם עבר ולח החתבל כיום רחבון חין לריך להבלינו ומצ"ם שרקדק ההחב"ר ז'ל מחור ברייחה דחניה קיים לפיים המעה קודם בתל ג' ימים בחול מהשימו (לפני בתל) הליות בשינן קיום תכלות לפני כרול אכל אם עבר ולא קיים אי אשים בינג אין כרול מששירו בלא יכא חישא נשכר ומינה ילפינן לכל אכל שכטולם בלא כהג אבלוח כלל כחור ז' שישלים תיחה כל לי יום הון תן הקריעה בחם עוכר ולח קרע כבעם חימום בחש קורם לאחר ז' לבאר מחים חין מהביו וחינו הים כבלא נהג אכנות כל שבעה דומית דההית דקיים כפיית המעה קודם הרגל י תכל תם זלול כמקלים הימים ולח נהו כהם אכילוח חין לריך להשלימם לאחר ז'י נאם

השת משר כן היד יחיאל וגיל:

ת הלכה למשבה כחיר חדוני חכי לחחד ששדך נערה חחח והבין לרכי מפה בשנין בהיה לו הושר אם לא היה טום ויוזה לו אדות נעתה והוא לא קיים פריה ורכיה כריח בעבה מעבה בהחיר לישא ולכעל התר ו' משם פרים ורכים חשפ"י שקשה לדכריו מהחים דמשכח שמחום (פ'ו) בד'ת בשים לו בנים וכו' כדתיחת בפיק דכחונות (ד.) כיון שהיה לו הפשר שווך על ר'ח אכל כלא הפשר אוור בלא היה מחיר והראב"ר מפרש בריח בתי בלא קיים פריה ורכיה שיווחר לכנום ולכעול נויד אדר ז' ומותר ליכא להלחד דקתני בנמרא דילן בכרייחא לאחד ז' מיד קאמר וכי קחני לא כא עליה איא לחתר זמן מרוכה למי שנושא אותה לפרנם בנים קשנים וכן הנושא מפני שחין לו מי שיבתשנו חכל הנושא מפני באין לו כנים מפני ביטול פריה ורכיה בינוחר ליבח להלחר כונו כן ננוחר לכח שליה לאלחר באם לא יכא פליה למה יבאנה לאלחר ע"כ י וכן יראה מדברי הרב אלפשי ול באתר בהכיא הכרייחה כלורחה ואם חין לו בנים חוחר ליבא לאחר משם פריה ורכיה עיכ. ועוכדה דר' ערפון מחה חשחו וכו' בירושלתי . ושבדת דיוסף הכהן כחב חין לו כנים מוחד ליבת לחלחה מבום פריה ורביה עיכי והרמבים זיל כחב בספר שופעים כפיה בהלכוח חבל מי במהה אבתו אם ככר קיים משח פריה ורכיה וים לו מי שיבמשע ואין ל בנים הפניט הרי זה אבור ליכא אחרת עד שיעברו עליו ג' רגלים אכל מי שלא קיים עדיין פריה ורכיה אי שקיים ויש לו בנים קפנים או שאין לו מי ביסמשט הדי זה נעתר לחרום ולכטם מיד וחסור לו לכח שליה עד ל' יום עיכי ויכחה בחש מחלק בין מי שטבא לקיים פריה וככיה כין מי שששת מפני באין לי מי ביבושש וחחה הוא דמכרא הוא לחלק כמו בחלק רים זל והרחביד ז'ל והרמכין זיל כחב בספר חורם החוש מחה חשתו מותר ליכום בנית החשים חתר לייום ואשור לישה חתרת עד שישכרו עליו שני רנלים ושבא כבליבי ואם אין לו כנים או פיש לו והם קענים א בחין לו מי ביבחבט מוחד ליבח חחרת חחד ל' יום כבחד החכלים ע"כ : ו וששאלת בחבעה כאב מן המנהה וליועלה מי סמוד למנחה הענה אם יכול אדם ליחון פניו ידיו ורגליו ליכקר אי אנורי

לבחות כל הלילה לף ע"ג דבירובלתי מבתע באין חולף: מעול אתר פינה נגוורא דידן מבתע בחותר בחולף וכן טהגין. אשר

בן הרד יחיאל וזיל : אם דלבורנו על צווב בולכום כוחים וכאי והודעו את אחיו שהיה בעיר אזרת ויבג אבלית מיד ולחד בלשה ימים הדיעוים

אדרה והכל אבלים מדי לרדה בלשה ימים הדישוהה בשופת פריין כלליכה עד שיחט פנטן רב ואלט דקני פטיר ההיא ופיישום במשה אי השיח יאשיויש מי שהורה שכלים אפלח ושעות של הללוח משעח שמשה אי השיח יאשיויש מי שהורה שכלים אפלח ושעות שנועים - ולכי

מחשם בדבר כי לא נחישה ולקברו עד כוף שלשה יינים: דע כי לגלים קודה קטבה לו קודם יושב לא אכלוח הוא כלל כי לא נחחיים עדיין להחלבו ומה ליה כשיע של היולה שוח והחייל להחלבל עליו ואת: כך איותו לו חי כיה והשחא הוא דניה בנירן עחה להחלב שניה יוני אכלוח כן הדבר הום - שלה אכהרי וליל ל

ם נששארת אם הרבות כירו לכום שתיום של מתיו שבשר או כל איפנו יינ חדם. על חתיו פיינוא דהרשות כיוו ואף לבחאבל עליו בפני אשת חייב כל שכן דלכשורה יכול ללכום שתיום ובשיר קא ענידי , וכל אישו מיי אם חולה להצעור עלוו כלכוש שחיים א

בפיל כנודו הדבוח כידו וכן מציש בדוד שקבל הכנחה של חבר להדשח שני וחדים וחינש של הכנח של בליש על מיד להדשח שני וחדים וחינש של כי בחדשת הדמש של של בדו חד דלה משימו וחינש של כי בחדשת הדשו של כי לי

כלל עשרים ושבונה

דיני נדוי.

א בני שנדומו בחלום לריך עשהה בני חדם להשיר לו כדחיחת ריש נדרים (ח.) וחשים הלמידו חכמים - ומה שכחב מר על רמיבן שמיה עלמו אם ישרה שוד חדש עם חשתו והכחם רחיום שיכולין להחיר לו חיוהני למה הולרכת להכיא ראיה שים לו החדה לאותו נדני מאי שנא מכל נחוי דעלמת דהמודה יכול להחיר נדויו גם זה שנדה חם עלמו ישל להחיר לעלמו נכי נדר דרביכן לא יחל דברו הוא אינו מוהל אכל אחרים מוחלין ע חבל נדוי לח בעי חרכה ועקירה מעיקרת חלח הווגדה מחיר לכשירלה דטום חשר וטוש ברי חלמיד חכם מנדה לשלמו ומחיר לשלמו ומה בכחל מר מפני בחלה כדכר חחד בחין לו החרה עד ביתול הנדר לח הנכחי הדכר ודתי אם חזור כך אם לא ינדם חדש את אשתו ביום פלוני שיהא מעדה וכלה להחיר אח עליע קודם שיביע הוחן על זה שייך למימר עדיין לא חל הידוי אכל לפי הלבין בכחבת בנדה את עלמו חם יבהה עוד חתנו עם אשתי משתע שהודוי חל מיד ויהא כנדוי עד שינרבנה וחם אם הוא כך שקנע ומן ועדיין לא הל הומן נראה לי ביכול להחיר הנדוי דלח דמי לנדר דרני נחן ורכנן דבליני בכרייהא בהפרה אם בעל מפר הודם שחל הגדר א לא והלכה כרכון דאתרי מפר ועוד דסחתא דמחניחין קחני הרי וה מפר וסהמת דמתניתין ומחלוקת דברייתת כלכה כסחמת דמתני וכשמלם איכא חרי לישני רכ כפא אחר מחלוקת בהפרה אכל בבאלה דברי הכל אין חבם מחיר הלא אם כן חל בנדר ורכי יונה מביניה דרב פפי האור מחלוקה כהפרה אכל כשהלה דכרי הכל נוחיר אנושיי שלא חל הגדר - ופסקי רטואמא הלכהת כרכ פפת מכום דמשיק נמרח היוכחת דרכ פפי - וגדוי נרחה דקב טפי מהפרה דהמנדה מחיר לטלינע וחין לריך אחר להחיר הילכך לטלי שלמה הנדוי בנדה על חנהי ישל להחירו חדים בלה חל י ומה שכחב מד חם חדם יכול לנדום לכטדו במקום נדול ממט וכחבת דנרחה לך שחיע יכול והבאיז רחיה מההיא דפרק הדר (סג.) מההוא גברא דקא קטר לחמרא בלניחה בבכחה ורבינת כום יחיב קינים דרב חשי וחזיים רמת כים קלת ולא אשנה כיה חתר ליהוי ההוא גברת בשתחת אחר רבינת לרב אשי כי האי גווכא מיר מי מיחד כאשקבותא איל אין חכמה ואין חכונה וט' כל מקום שיש הלול השם אין מלקין כטד לרכי יראה לי שאין ראיה משם דהחם דמי למורה כפני רט דנהכי מיירי טלה במועה והכי האמר החם קתי' דראי שוכדא איור רבא ולאפרושי מאיסורא אפיט בפניו שפיר דמי ורבינא לא הוה תורה נפני רב אשי אע"ג דחלוויד חבר הוה אלא חון לשלשים פרסאות היה עורה יודקחמר רבינא סר סכינא בכבל ולהכי אמר ליה בכי האי בווכא דרמי להורחה מאי מה שעביהי לפטיך מי מחוי כאפקרוהא אכל הלמיד שנדה לככודו במקוש גדול ממננו אין זה כמורה הוראה ואים משום דמחזי כיוהרת בהות חם על ככודו במקום ביש גדול הימט תיכת למיחר גם הרב לא ניחא ליה בחבייבין חליוידיו כי ככודם הוא כטדו ואיט מקפיד אם התלחיד לוקח נקנותו ממנו ואינו פונם כטד הרכ כלום. ומס שכחב מר דבירובלמי חיחת ח"ח שנדה לכבודו חין כדויו כדוי ונעקי לח כנדה במקום רשי רחיתי בירושלתי וכתוב כו רבי חנהום ברבי חיים בגם רבי יוחנן זכן בנדה ללוכך עלמו ואשילו כהלכה אין נדויו נדוי ולא מוקי לה במקום רבו וצריך עיון לפרש הירושליני דכיון דנדהו כהלכה איואי אין לדויו נדוי. וחיפשר דמיירי כההים עוכדם דמייתי לעיל מיניה דרים לקים נדם כאיתו שנכב החדים שלו דקחמר דאינו כדוי י וכח דקחמר וחשילו כהלכה הכי קאיור חשינ דנול ממוט וכראה לו דכתלכה נדהו אבילו הכי אין כדויו נדוי דאם ממון נחחייב לו לא נחחייב לו נדוי ולהכי קאמר ללורך עלמו ולה קחמר לכנודו דלנורך עלמו משמע ממון י שוב מלחחי בספר אכי העורי ז'ל ורבי חייא כבם רבי יוחנן זהן שנדה ללורך עלינו אפילו כהלכם חין נדויו נדוי ולח ידענת מחי פירושת דהת מנדין על כטד הרב ושמת הכי קחמר בנדוהו כהלכה חין נדויו נדוי ומיהו לח נחטון חלח לריום שלו שישחכר כהחרח הגדוי הילכך אינו נדוי עכיל ושלום כנסש אשר כן היד יחיאל זיל:

ב רשושאלהן אם אחד מכני פעם כוים לעומו בדרך פנועם אם יטל לפחיר לעומו :

תישובה אינו יכול להחיר לעלוע האחרינן בפיק דנדרים (1:) אתר אינו יכול להחיר לעלוע האחרינן בפיק דנדרים (1:) אתר תיש דחינות אין חטם מחיר עלתו מכיח האשריין קא משמע לן ודוקא חש מלל

1.11

15-4 75-4

none min ton ton

2011

†(:) (:)

יינק מלכו מלכו מלכו

100 mm

7:

17

91

.

DOCUMENT NO. XIII Page 28b # 8

Please instruct us concerning a (Jewish) man on a gallow whom the Gentiles hanged. Some people came and told his brother about it who lived in another city, at which time he immediately began to mourn. After three days, he 5 was informed that the man was still hanging on the gallows (and would remain there) until they (the members of the Jewish community) would give them a great deal of money. The elders of the city went to appease them with some money. They were not appeased and finally they (the Jews) despaired 10 from burying him. From when does the obligation to mourn fall on a person? From the time that he hears the news (of the death), or from the time that he despairs (i.e., gives up hope of burying the deceased)? There is one (rabbi) who decided that he should complete (i.e., he will have fulfilled) 15 his mourning from the time he hears the news. My heart pains in this matter in that they did not despair from burying him until the end of three days.

Answer: Know that mourning before the burial, or before the despairing is not mourning at all because one is not yet obligated to mourn. His situation is like the one who heard that a sick person died and began to mourn and afterwards, they said to him that the man was still alive and kied only now in which case he had to begin again the seven days of mourning; likewise is this matter.

20

Thus says Asher the son of the teacher, Rabbi Yehiel, may the memory of the righteous be for a blessing.

NOTES TO APPENDIX B

¹Talmud Yerushalmi, Baba Qamma VIII, 6c.

Pirke Avot 3:17.

3_{Pirke Avot 2:2}.

The law of compensation requires that one must pay, even though the damage that he caused was indirect.

 $^{5}\mathrm{God}$'s designation in Hebrew and Arabic is similar in sound.

6"Gibeonites" is referring to ארו ג'א in the text, but that word should probably be amended to אַרור'ס, based on the Talmudic discussion in Yebamot 79a. It is explained that King Saul wanted to nullify the promise that the Israelites swore to the Gibeonites in the days of Joshua (Joshua 9:16) and destroy them. Accordingly, the Gibeonites asked King David to hand over to them Saul's sons so that they could take revenge. David handed over two of Rizpah's sons which she bore by Saul (II Samual 21:18), and why did he do this? Doesn't it say in Deuteronomy 24:16, "The fathers shall not be put to death for the children?" And why did they leave their bodies on the tree: doesn't it say, "His body shall not remain all night on the tree (Deuteronomy 21:33)? Rabbi Johanan replied in the name of Rabbi Simeon ben Jehozadak: It is proper that a letter be rooted out of the Torah so that thereby the heavenly name shall be publicly hallowed: for

"These are the sons of kings." "And what have they done?"

"They laid their hands upon the unattached (ביול) strangers."

(i.e., they laid their hands on the Gibeonites who had unattached themselves and converted against the will of Israel.)

Then they said, "There is no nation in existance which one ought to join as much as this one. If (the punishment of) the sons of kings was so great, how much more that of common people; and if such (was the justice done for) unattached proselytes, how much more so for Israelites. (For the sake of sanctifying God's name, we may transgress the prohibition of "His body shall not remain all night on a tree.)

⁷There is an incident recalled in the Talmud of one who rode his horse on the Sabbath. He was brought before the Jewish court and they stoned him, not that his deed merited such a punishment, but rather that the historical times required it. The incident occurred during the "Greek" (Syrian) domination of Israel. Talmud Bavli, Yebamot 90b.

⁸Talmud Bavli, Bechoroth 2b.

⁹Exodus 23:13.

¹⁰Talmud Bavli, Gittin 23a.

¹¹ ibid. A slave, though not born a Jew, had to be circumcized and immersed and was also required to follow certain commandments (i.e., the laws which Jewish women had to follow). The reason for this was that the slave was, in fact, very close to the family. He was, to a certain degree, a Jew.

 $^{^{12}\}mathrm{The}$ requiring of a Jew is only applicable to those parts

of the ceremony which have legal significance. The actual transporting of a document from party A to party B is a mechanical process which has no legal implications and therefore can be done by a non-Jew.

13Deuteronomy 24:1. "A man takes a wife and possesses her. She fails to please him because he finds something obnoxious about her, and he writes her a bill of divorcement, hands it to her and sends her away from his house."

¹⁴ Talmud Bavli, Yebamot 90b.

¹⁵Talmud Bavli, Sanhedrin 46a.

¹⁶ Talmud Bavli, Baba Bathra 35b.

¹⁷ Hazakah - literally, "the strength." This refers to taking possession of the title to the land; having the legal "strength." Example: If a Jew purchases land and does not use the Jewish law of kinyan in the transaction, the land may not be his, but he still is responsible for damages caused to another Jew.

¹⁸three years

¹⁹Talmud Bavli, Baba Bathra 35b.

²⁰ Exodus 34:15.

BIBLIOGRAPHY

- Yitzchak Baer. A History Of The Jews In Christian Spain.

 Philadelphia, The Jewish Publication Society of America,

 1971.
- David Bronstein. <u>Some Phases Of The History Of Jewish Culture</u>

 <u>In Spain During The Middle Ages</u>. Chicago, Unpublished dissertation, University of Chicago, 1918.
- Moshe Carmilly-Weinberger. "Censorship" (Encyclopaedia

 <u>Judaica</u> V). New York, 1971.
- Raymond Carr. "Spain, History of" (Encyclopaedia Britannica XVII). Chicago, 1974.
- Americo Castro. The Structure Of Spanish History. Princeton,
 Princeton University Press, 1954.
- Anwar Chejne. <u>Muslim Spain Its History And Culture</u>.

 Minneapolis, University of Minnesota Press, 1974.
- Menachem Elon. <u>Indices To The Responsa Of Jewish Law</u>
 <u>The Responsa Of Rabbenu Asher Ben Yehiel</u>. Jerusalem,

 Institute for Research in Jewish Law, 1965.
- Gotthard Deutsch. "Asher Ben Jehiel" (The Jewish Encyclopedia II). New York, 1925.
- Solomon Grayzel. The Church And The Jews In The 13th

 Century. Philadelphia, The Jewish Publication Society

- of America, 1933.
- S.M. Imamuddin. Some Aspects Of The Socio-Economic And

 Cultural History Of Muslim Spain 711-1492. Leiden,

 E. J. Brill, 1965.
- E.H. Lindo. The History Of The Jews Of Spain And Portugal.

 New York, Burt Franklin, 1970.
- Mc Cabe. Splendor Of Moorish Spain. London, 1935.
- Abraham Neuman. The Jews In Spain, Their Social, Political

 And Cultural Life During The Middle Ages. Philadelphia,

 The Jewish Publication Society of America, 1942.
- James Parkes. The Jew In The Midieval Community. London,
 The Soncino Press, 1938.
- A.L. Smith. Church And State In The Middle Ages. Oxford,
- Rhea Marsh Smith. Spain. Ann Arbor, University of Michigan Press, 1965.